

Projekt komparace daňového systému ČR a Polska

Bc. Jan Janča

Diplomová práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jan JANČA**

Osobní číslo: **M090669**

Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**

Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Projekt komparace daňové soustavy ČR a Polska**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte rešerši literárních pramenů a vymezte daňovou podstatu teoretických východisek práce, týkající se zejména daňové politiky a daňových soustav ČR a Polska.

II. Praktická část

- Charakterizujte daňové instrumenty uplatňované v daňových soustavách ČR a Polska.
- Proveďte srovnání zdanění jednotlivých příjmových skupin s vyčlením jejich daňového a odvodového zatížení včetně identifikace rozdílů v úrovni těchto ukazatelů mezi ČR a Polskem.
- Následně navrhnete případné možnosti vedoucí ke změnám daňové politiky v ČR na podkladě fungování mechanismů v Polsku.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] BROECK, M. KOEN, V. The "soaring eagle": anatomy of the Polish take-off in the 1990s. Int. Monetary Fund. Research Dep. 2000. 37. s.
[2] LENAIN, P. BARTOSZUK, L. The Polish tax system. OECD, 2000. 53. s.
[3] ŠIROKÝ, J. Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 27 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace v EU se základními judikáty SD EU včetně zpracování Lisabonské smlouvy a novelizací směrnice 2006/112/ES. 4., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2010. 351 s. ISBN 978-80-7201-799-7.
[4] VYBÍHAL, V. Zdaňování příjmů fyzických osob: praktický průvodce. Praha: Grada Publishing, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.

Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. Václav Vybíhal, CSc.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: **24. června 2011**
Termín odevzdání diplomové práce: **15. srpna 2011**

Ve Zlíně dne 24. června 2011

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí:
  - bez omezení;
  - pouze prezenčně v rámci Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

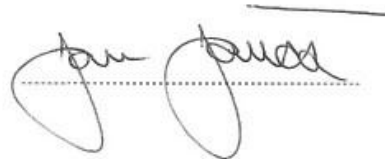
- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 10.8.2011

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Hlavním cílem této diplomové práce, je rozbor a následná komparace daňových systémů České republiky a Polska. Teoretická část je zaměřena na popis daňových systémů obou zemí, s důrazem na jednotlivé daňové instrumenty, mechanismy a fungování daňových systémů. Taktéž je zde rozebrána struktura daňových výnosů, jak v České republice, tak v Polsku. Praktická část je zaměřena na analýzu administrativní náročnosti daní, za pomoci stanovení dne daňové svobody, daňového zatížení jednotlivých typů domácností a dopadu na celkovou zaměstnanost v obou zemích. Finálním výstupem této práce je komparace zdanění jednotlivých typů daní a jejich sazeb. Výsledek je aplikován na exemplárních příkladech s důrazem na zdanění fyzických a právnických osob, zdanění majetku a zdanění pohonných hmot v obou zemích. Následuje návrh na možné doporučení změn v daňovém systému České republiky a Polska.

Klíčová slova: daň, daňová zátěž, komparace daní, daňový systém, zdanění, poplatník, fyzická osoba, právnická osoba, základ daně.

ABSTRACT

The main aim of this master thesis is the analysis and subsequent comparison of tax systems in the Czech Republic and Poland. The theoretical part focuses on the description of the tax systems of both countries, focused on tax instruments, mechanisms and functioning of tax systems. There is disassembled, the structure of tax revenue, in the Czech Republic and Poland. The practical part is focused on analyzing the administrative burden of taxation, through the determination of tax freedom day, the tax burden of individual types of households and the impact on overall employment in both countries. The final output of this master thesis is the comparison of individual tax types and tax rates. The result is applied on the exemplary examples with emphasis on the taxation of personal income and corporate income taxes, property taxation and the taxation of fuel in the both countries. Following a proposal of possible recommendations of changes in the tax system in the Czech Republic and Poland.

Key words: tax, tax burden, comparison of taxes, tax system, taxation, taxpayer, personal income taxes, corporate income taxes, the tax base.

Rád bych poděkoval mému vedoucímu diplomové práce,
panu prof. Ing. Václavovi Vybíhalovi, CSc., za odborné konzultace a připomínky při vedení této
práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou
totožné.

OBSAH

ÚVOD	13
TEORETICKÁ ČÁST	14
1 TEORETICKÉ ASPEKTY DANÍ A JEJICH KONSTRUKCE	15
1.1 VLASTNOSTI A FUNKCE DANÍ.....	15
1.2 ZÁKLADNÍ KONSTRUKČNÍ PRVKY DANĚ.....	16
1.2.1 Daňový subjekt.....	16
1.2.2 Základ daně	17
1.2.3 Osvobození od daně	18
1.2.4 Nezdánitelné minimum	18
1.2.5 Základ daně	18
1.2.6 Zdaňovací období.....	18
1.2.7 Daňové odpočty.....	18
1.2.8 Sazba daně.....	19
1.2.9 Slevy na dani	20
2 PRINCIP DAŇOVÉ POLITIKY A MAKROEKONOMICKÉ DŮVODY ZDANĚNÍ	21
2.1 DAŇOVÁ POLITIKA	21
2.1.1 Harmonizace daní.....	21
2.2 DAŇOVÁ KVÓTA.....	22
2.3 MAKROEKONOMICKÉ ASPEKTY ZDANĚNÍ	25
2.3.1 Stabilizující daně	25
2.3.2 Daně postrádající stabilizační účinek	25
2.4 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ DAŇOVÉ SYSTÉMY	26
2.4.1 Politické faktory	26
2.4.2 Ekonomické faktory	26
2.4.3 Administrativně – institucionální faktory.....	26
2.4.4 Kulturně – historické faktory	27
2.4.5 Faktor globalizace a technického pokroku	27
2.5 PRINCIP SROVNÁNÍ DAŇOVÝCH SOUSTAV	27
2.6 SMLOUVY O ZAMEZENÍ DVOJÍHO ZDANĚNÍ.....	28
2.6.1 Metody zamezení dvojího zdanění.....	29

2.6.2	Vzorová smlouva OECD.....	30
2.6.3	Aplikace Smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Polskem.....	30
3	DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY	31
3.1	PŘÍMÉ DANĚ	32
3.1.1	Daň z příjmů fyzických osob.....	33
3.1.1.1	Konstrukční prvky daně – poplatníci daně	33
3.1.1.2	Zdaňovací období.....	33
3.1.1.3	Předmět daně.....	33
3.1.1.4	Příjmy osvobozené od daně z příjmů.....	34
3.1.1.5	Základ daně	34
3.1.1.6	Sazba daně.....	36
3.1.1.7	Slevy na dani	36
3.1.1.8	Výběr daně	37
3.1.2	Daň z příjmů právnických osob.....	37
3.1.2.1	Konstrukční prvky daně – poplatníci daně	38
3.1.2.2	Zdaňovací období.....	38
3.1.2.3	Předmět daně.....	38
3.1.2.4	Příjmy osvobozené od daně	38
3.1.2.5	Základ daně	39
3.1.2.6	Úprava základu daně.....	39
3.1.2.7	Sazba daně.....	39
3.1.2.8	Slevy na dani	39
3.1.2.9	Výběr daně	40
3.1.3	Majetkové daně	40
3.1.3.1	Daně z nemovitostí (pozemků a staveb)	40
3.1.3.2	Daně převodové (dědická, darovací a z převodu nemovitosti).....	42
3.2	NEPŘÍMÉ DANĚ	43
3.2.1	Spotřební daně.....	43
3.3	NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ODVODY DAŇOVÉHO CHARAKTERU	46
3.3.1	Pojistné na veřejné zdravotní pojištění.....	46
3.3.2	Pojistné na sociální zabezpečení	47
3.3.3	Podrobné členění	47
4	DAŇOVÁ SOUSTAVA POLSKA	49

4.1	PŘÍMÉ DANĚ	51
4.1.1	Daň z příjmu fyzických osob (Podatek dochodowy od osób fizycznych)	51
4.1.1.1	Poplatníci daně	51
4.1.1.2	Osvobozený příjem	52
4.1.1.3	Slevy na dani a osobní odpočty	52
4.1.1.4	Zdaňovací období	52
4.1.1.5	Sazba daně	53
4.1.2	Daň ze zisků korporací (Podatek dochodowy od osób prawnych)	53
4.1.2.1	Poplatníci daně	53
4.1.2.2	Osvobození od daně	53
4.1.2.3	Odpisy	53
4.1.2.4	Daňové výhody a systém daňových pobídek	54
4.1.2.5	Sazba daně	54
4.1.2.6	Zdaňovací období	54
4.1.2.7	Daňové skupiny	55
4.1.3	Sociální pojištění	55
4.1.3.1	Náhrada ze mzdy a nemocenské dávky	55
4.1.3.2	Rehabilitační dávky a vyrovnávací příspěvek	56
4.1.3.3	Ošetřovné	56
4.1.3.4	Příspěvek na mateřskou	56
4.1.4	Majetkové daně	57
4.1.5	Daň silniční	58
4.2	NEPŘÍMÉ DANĚ	59
4.3	DAŇOVÁ ASIGNACE A JEJÍ VLIV NA VEŘEJNOU POLITIKU	60
	PRAKTICKÁ ČÁST	62
5	SROVNÁNÍ DAŇOVÝCH INSTRUMENTŮ OBOU ZEMÍ	63
5.1	ADMINISTRATIVNÍ NÁROČNOST	63
5.1.1	Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v letech 2000 a 2010	66
5.1.2	Vliv daňové zátěže na celkovou zaměstnanost	68
5.2	VÝŠE MEZD	69
6	ANALÝZA A NÁSLEDNÉ SROVNÁNÍ ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ, MAJETKU A SPOTŘEBY V ČESKÉ REPUBLICĚ A POLSKU	72
6.1	KOMPARACE ZDANĚNÍ PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB	72
6.1.1	Výpočet daňové povinnosti fyzických osob v České republice	73

6.1.2	Výpočet daňové povinnosti fyzických osob v Polsku.....	75
6.1.3	Určení daňové rezidence fyzické osoby	82
6.2	KOMPARACE ZDANĚNÍ PRÁVNICKÝCH OSOB	83
6.2.1	Výpočet daňové povinnosti právnických osob v České republice	83
6.2.2	Výpočet daňové povinnosti právnických osob v Polsku.....	86
6.3	KOMPARACE MAJETKOVÉ DANĚ - DANĚ Z NEMOVITOSTÍ	90
6.4	KOMPARACE ZDANĚNÍ POHONNÝCH HMOT	93
7	NÁVRH ÚPRAV DAŇOVÉHO SYSTÉMU V ČR A POLSKU.....	97
	ZÁVĚR.....	102
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	103
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	107
	SEZNAM SCHÉMAT	108
	SEZNAM TABULEK.....	109
	SEZNAM GRAFŮ	110
	SEZNAM PŘÍLOH.....	111

ÚVOD

Cílem mnou zvolené diplomové práce je přiblížit daňové systémy České republiky a Polska. Práce s názvem Projekt komparace daňových soustav České republiky a Polska, je postavena na popisu, analýze a následné komparaci obou daňových soustav, s vyčíslením na konkrétních modelových příkladech pro lepší exemplární vysvětlení.

Konkurenční souboj ekonomik v době globalizace neznamena jenom souboj v odvětví obchodu, ale i souboj mezi zeměmi a jejich daňovými systémy. I přesto, že obě země jsou členy Evropské unie, je důležitým aspektem fakt, že obě země mají doposud ponechánou svoji národní měnu. Protože jsou členy EU, snaží se harmonizovat daně a dodržovat stanovená pravidla předepsané všem participujícím zemím. Mezi oběma zeměmi rovněž existují opatření, které vedou k zamezení dvojího zdanění. Co se týká struktury daňových zákonů České republiky a Polska, jsou přibližovány standardům Evropské unie a členských zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Navzdory tomu všemu, však v obou státech existují specifika při výpočtech i při vymezení podmínek jednotlivých daní, tím pádem i na získávání peněz do státního rozpočtu.

Diplomová práce je rozdělena do dvou hlavních částí, teoretické a praktické. V teoretické, nejdříve všeobecně přiblížím daňovou teorii a problematiku. Popíšu teoretické aspekty daní a jejich konstrukci, následně princip daňové politiky a makroekonomické důsledky zdanění. Pokusím se definovat vhodné a nevhodné daně. Poté se budu zabývat projektovou částí, kde přiblížím napřed daňový systém České republiky a posléze daňový systém Polska. Následně popíšu jednotlivé druhy daní v obou zemích včetně jejich procentuální výše.

V další fázi diplomové práce se pokusím zjistit, do jaké míry si jsou oba systémy podobné, avšak i stanovit jejich největší rozdílnosti a zajímavá zjištění, týkající se obou zemí. Praktickou částí napřed srovnám daňové instrumenty v obou zemích a vyčísím jejich administrativní náročnost. Následovat bude komplexní analýza srovnání zdaňování příjmů fyzických a právnických osob, zdanění majetku a spotřební daně, včetně grafického porovnání. Posledním krokem bude doporučení úprav v českém daňovém systému, dle vlastního šetření, vycházejícího se srovnání s polským daňovým systémem.

Výsledkem mé diplomové práce bude srovnání daňového systému České republiky s daňovým systémem Polska. Závěry dosažené při vypracování této diplomové práce by mohli sloužit jako teoretický podklad pro změny v podmínkách českého i polského daňového systému.

Pro všechny počítané modelové příklady v celé práci je použita sazba daně 6,31 PLN/Kč.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÉ ASPEKTY DANÍ A JEJICH KONSTRUKCE

Ekonomická úloha daní je v obecném pohledu zřejmá. Jejím úkolem je zajistit příjmy do veřejných rozpočtů. Jsou tedy chápány, jako neúvěrové příjmy fiskálního charakteru do veřejných rozpočtů.

Z daňové teorie vyplývá, že: Daň je povinnou, zákonem předem stanovenou částkou, která odčerpává na nenávratném principu část nominálního důchodu ekonomického subjektu. Daň tedy představuje jednostranný pohyb finančních prostředků od soukromého sektoru k veřejnému sektoru.

[14]

1.1 Vlastnosti a funkce daní

Daň může být vyjádřena mnohými formami, proto je důležité vymezit její vlastnosti a funkce. Je to povinná, zákonem uložená platba do veřejného rozpočtu, která je neúčelová, neekvivalentní, nenávratná, a která se pravidelně opakuje. Listina základních práv a svobod v čl. 11, odst. 5 stanovuje, že daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona. [1], [26]

Povinnou platbou do veřejného rozpočtu je myšleno, uložení placení daně pouze zákonem. Subjektu zaplacením daně ve výši stanovené zákonem nevzniká žádný nárok, proto lze označit daň jako nenávratnou. Neúčelovostí daně se rozumí skutečnost, že konkrétní daň v určité výši nemá být použita na financování konkrétního vládního účelu, ale stane se celkovou součástí příjmů veřejného rozpočtu, ze kterého se teprve budou financovat nejrůznější veřejné potřeby. Poplatník rovněž nemá nárok na protihodnotu ve výši, která odpovídá jeho platbě daně, tím pádem je pro něj neekvivalentní. Posledním a stejně důležitým znakem daně je, že se pravidelně opakuje měsíčně, ročně atp.

Ovšem vláda nevybírání daně jen na financování výdajů, ale rovněž pro naplnění třech základních funkcí veřejných financí, kterými jsou funkce: alokační, redistribuční a stabilizační. Za nejdůležitější funkci daní se považuje fiskální funkce, kterou se získávají finanční prostředky do veřejných rozpočtů a z níž jsou posléze financovány veřejné výdaje. Fiskální funkce je obsažena ve všech třech níže uvedených funkcích, které naplňují úlohu zdanění vyplývající z hlavních ekonomických zásad. První funkce, alokační, se uplatňuje v případech, když trh projevuje neefektivnost v alokaci zdrojů, tedy když tržní mechanismy nejsou schopny zajistit dostatečnou efektivnost alokace. Daně mohou tento nedostatek vyvážit, buď vložením prostředků tam, kde by se jich při tržní alokaci nedostalo, nebo tam kde jich trh vkládá málo. Na druhou stranu je možné prostředky odejmout z oblastí, kde je jich příliš mnoho. Za příčiny tržního selhání jsou označovány existence veřejných statků, nedokonalá konkurence a externality. Druhá funkce, redistribuční, je způsobem, jak zajistit určitou solidaritnost členů v dané společnosti. Důležitá je z toho pohledu, protože lidé považují přerozdělení bohatství a důchodů ve společnosti, za nespravedlivé. Proto daně zmírňují rozdíly v důchodech na-

příč společenským spektrem. Jejich úkolem je přesunout část důchodů a bohatství od bohatších vrstev, směrem k těm chudším. Je tak učiněno způsobem, jenž vyšší příjmy a vyšší majetek zdaňuje více. Třetí, stabilizační, funkce daní je spjata s hospodářskou politikou státu. Vlivem této funkce dochází ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice, a rovněž se využívá k dosažení zaměstnanosti a cenové stability. [1]

1.2 Základní konstrukční prvky daně

Nezákladnější rozlišení daní je podle vazby na důchod jejich nositele, čili na daně přímé a nepřímé. Terminologicky je poplatníkem ten, který platí daně přímé a plátcem ten, jež odvádí daně nepřímé, fakticky ji platí v podobě vyšší ceny.

Daně přímé, takto rozříděné daně podle dopadu, platí poplatník na úkor svého příjmu (důchodu), a tím pádem na něj dopadají přímo formou daně. Jejich legální přenos na jiný subjekt není možný. Takto vymezené daně jsou: daně z hlavy, důchodové a daně majetkové.

Daně nepřímé nedopadají na jejich nositele přímo formou daní, ale nepřímo. Tyto daně jsou zahrnuty v ceně zboží a služeb. Subjekt, který nepřímé daně odvádí (plátce), není totožný se subjektem, který je nese (poplatník). Mezi takto vymezené daně patří: daně ze spotřeby a obrátů, DPH, cla.

Vzhledem ke společenskému významu daní musíme mít při jejich koncipování na zřeteli určité prvky, principy a zásady, které mají historické kořeny. Konstrukční prvky daně jsou složitou záležitostí, tudíž je nutné zkoumat všechny jejich souvislosti. Elementárními konstrukčními prvky jsou: daňový subjekt, předmět daně, osvobození od daně, základ daně, odpočty od základu daně, sazba daně a slevy na dani.

1.2.1 Daňový subjekt

Daňovým subjektem je fyzická nebo právnická osoba, která je dle daňového zákona povinna platit nebo odvádět daně a nemůže jí být jejich organizační složka. Podle českého daňového řádu a zákona č. 280/2009 Sb., který s účinností od 1. ledna 2011 nahradil dřívější zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, vyplývá jako hlavní povinnost daňových subjektů při správě daní., povinnost přiznat a ve stanovené lhůtě zaplatit příslušnou daň.

Moderní daňové systémy se vyznačují všeobecnou daňovou povinností. Daňové přiznání z příjmů fyzických osob musí podat každý, jehož roční příjmy, jež jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly 15 000 Kč. Daňový subjekt je tedy podle zákona osoba povinná strpět, odvádět nebo platit daň. Známe dva typy daňových subjektů poplatníky a plátce. Dané členění je z právního hlediska jednoznačné, ale neodpovídá teoretickému vymezení pojmů. Poplatník je osoba, která daň

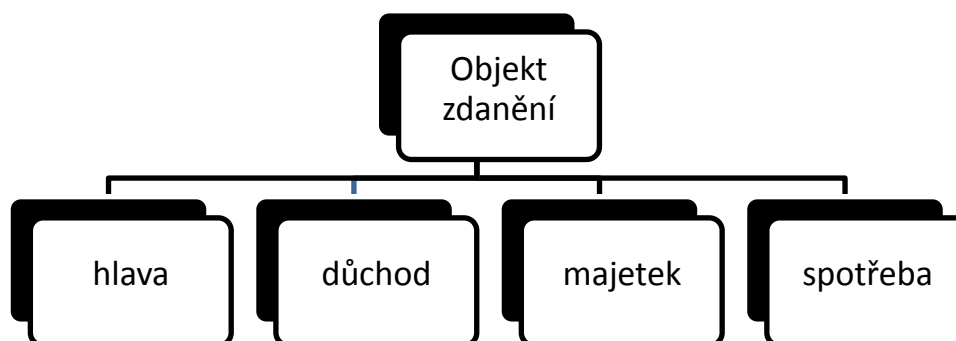
nese a zpravidla i odvádí, plátce daně ji jen odvádí. Poplatník je tedy zpravidla povinen daň sám platit a dani je podroben jeho majetek nebo příjem, z čehož lze vyvodit, že je i nositelem daňového břemena.

Plátce daně je daňovým subjektem, který ze zákona povinně odvádí do veřejného rozpočtu daň, kterou vybere od jiných subjektů nebo srazí jiným poplatníkům, pod svou majetkovou odpovědností prostřednictvím ceny své produkce.

1.2.2 Základ daně

Obecně objektem zdanění rozumíme veličinu, ze které se daň vybírá. Stručné vymezení je součástí názvu daňového zákona, např. zákon o daních z příjmů. Objekty zdanění můžeme rozdělit do čtyř velkých skupin.

Schéma 1 Předmět zdanění

Zdroj: [18]

Historicky nejstaršími jsou daně z hlavy, kde je předmětem zdanění osoba (hlava). V České republice charakter daně z hlavy má poplatek za využívání a odstraňování komunálních odpadů, které pro své obyvatele stanoví obec, do výše zákonného maxima.

Dlouhou historii mají rovněž majetkové daně. Mezi velmi oblíbené objekty zdanění patří nemovitosti, protože je nelze přenést z místa na místo, jsou pevně spojeny se zemí, jsou viditelné a velice těžko je lze zatajit, a tudíž nepotřebují nikterak náročnou evidenci. V současných daňových systémech se majetkové daně používají doplňkově.

O daních ze spotřeby, jakožto o clu se zmiňuje již bible. Daně ze spotřeby jsou většinou komplikované a mají různou konstrukci.

Důchod je nejmladším objektem zdanění ze základních druhů daní. V současné době jsou daně z příjmů typem daní, se kterými je spojovaná stimulační funkce, jež se nejintenzivněji využívá jako ekonomický nástroj. Osobní důchodová daň se tudíž považuje za velice důležitou složku redistribučních kanálů.

1.2.3 Osvobození od daně

Tímto se rozumí případ, kdy určitá část, konkrétní druh, předmětu daně se nezahrnuje do základu daně. Osvobození od daně definuje část předmětu, ze které se daň nevybírání, resp. které daňový subjekt není povinen, ale ani zpravidla oprávněn, zahrnout do základu daně. Tudiž to znamená, že z dané části předmětu daně (příjmu atp.) nebude ve skutečnosti vypočítána, rovněž nebude ani zaplacená daň. Osvobození může mít formu absolutní, v případě když jsou splněny současně všechny podmínky nebo částečné, tehdy je osvobozena od daně částka do určitého limitu. Konkrétní formy osvobození jsou uvedeny v jednotlivých daňových zákonech.

1.2.4 Nezdánitelné minimum

Pro zjednodušení je do techniky stanovení daně zakomponované i tzv. nezdanitelné minimum, úkolem je především omezit neefektivní výběry velmi malých výší daně. Pro přesné stanovení předmětu zdanění, jako východiska pro stanovení daně, je nutné ho přesně vymežit a vytvořit bázi pro kvantifikaci. Důležitou podmínkou je vymezení jednotky, ve které bude měřen. Posléze takto vymezený a specifikovaný předmět zdanění nazýváme základ daně.

1.2.5 Základ daně

Základem daně je předmět daně, vyjádřený v měřitelných jednotkách a upravený podle daných pravidel v zákoně. Měrnými jednotkami máme na mysli, jak fyzické - kus, tak i hodnotové vyjádření - koruny. Podle zvoleného způsobu vyjádření základu daně se následně odvíjí typ použité daňové sazby. Z tohoto výsledku se prostřednictvím sazby daně vybírá daň.

1.2.6 Zdaňovací období

K časovému vymezení základu daně nám slouží zdaňovací období. Základním zdaňovacím obdobím je kalendářní rok, v České republice v délce 12 měsíců. V některých případech se používá i kalendářní měsíc a dokonce i kalendářní čtvrtletí. Zdaňovací období je tedy časový interval, za který je stanoven základ daně a její výše, ze které se daň platí.

1.2.7 Daňové odpočty

Základ daně je možné snížit formou daňových odpočtů. Pravdou je, že odpočty jako takové, do jisté míry komplikují daňový systém, ale na druhou stranu formou odpočtů jsou realizovány i vysoké ambice ve fiskální a sociální politice. Lze je rozdělit na odpočty standardní a nestandardní. První skupinu, tedy standardními odpočty se snižuje základ daně o předem danou pevnou částku, splní-li subjekt podmínky, které tento odpočet stanovuje. Standardními odpočty je především zohledňováno sociální postavení subjektu. Druhou skupinu, tvořenou nestandardními odpočty jsou položky, které může subjekt odečíst v prokazatelné výši. Tento druh odpočtů je limitován maximální částkou, kte-

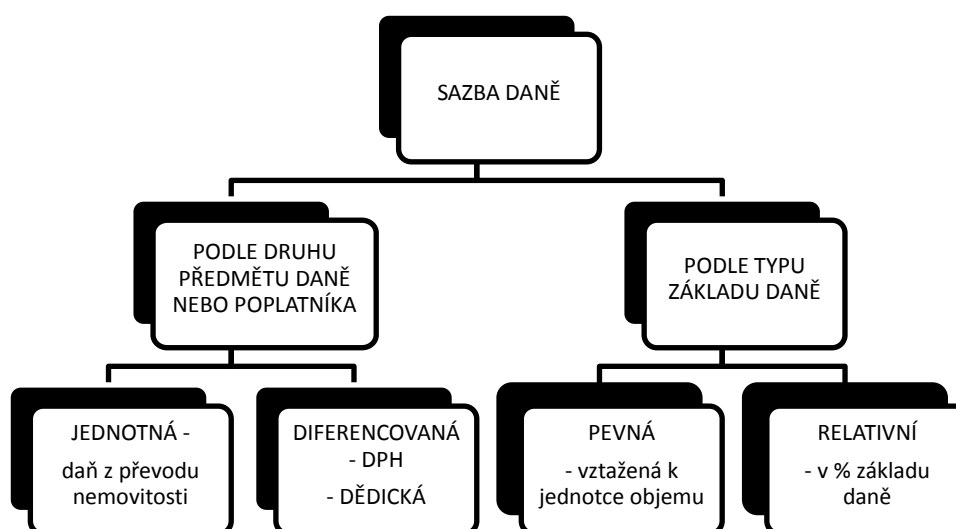
rou nelze překročit. Nestandardní odpočty mají především motivovat subjekty, k celospolečenskému prospěšnému jednání.

1.2.8 Sazba daně

Za pomoci sazby daně, zjistíme kolik se platí. Je to algoritmus, kterým je nám umožněno ze základu daně stanovit výši daně. Daňové techniky a zákony používají několik nejrozličnějších typů daní. V praxi se však ve většině případů dělí na dvě skupiny. První z nich jsou jednotné sazby daně, ty se použijí na všechny základy daně bez rozdílu a nezávisle na jejich kvalitě. Druhou skupinu tvoří diferencovaná sazba, která se liší buď různými druhy základů daně, anebo různými subjekty daně.

Následně se dělí podle jednotek, ve kterých je základ daně vyjádřený. První skupinu tvoří sazba pevná, jež souvisí s fyzickou jednotkou základu daně. Druhou skupinou jsou sazby ad valorem, neboli relativní, které se používají u hodnotového vyjádření základu daně. Dále se člení na proporcionální a progresivní. Proporcionální, neboli lineární je sazba, tam, kde je její výše stálá bez ohledu na množství dodaných služeb či zboží. Progresivní sazba se používá u osobních daní, kde lze jistým způsobem zohlednit platební schopnost, a je založena na klouzavém principu. Po překročení daňového pásma se vyšší sazbou zdaní pouze ta část základu, která tento limit překročí, tedy sklouzne do vyššího pásma. Progresivní klouzavá sazba do jisté míry odstraňuje tvrdost progresivně stupňované sazby.

Schéma 2 Druhy sazeb daně

Zdroj: [18]

1.2.9 Slevy na dani

Slevy na dani se odečítají od celkově vypočítané daně. Je to částka, o kterou si může poplatník snížit vypočtenou daň. Lze ji stanovit buď jako absolutní pevnou částkou, nebo částku relativní, kde sleva sníží daň o stanovený díl, nejčastěji vyjádřený v procentech. [4]

2 PRINCIP DAŇOVÉ POLITIKY A MAKROEKONOMICKÉ DŮVODY ZDANĚNÍ

2.1 Daňová politika

Podíl vybraných daní na celkovém národním důchodu se od dob feudálů několikrát zvětšil. V dnešních vyspělých ekonomikách jednotlivých států, tvoří daňové příjmy veřejných rozpočtů čtvrtinu a v některých zemích dokonce až polovinu HDP. Radikální růst daní nastal hlavně ve 20. století, kdy se jednotlivé výnosy s poměrem k HDP navýšili až o padesát procent.

Daňová politika je složitý mechanismus, který má v podmínkách globalizující se světové ekonomiky mezinárodní rozměr. Daňové opatření přijímané jednotlivými státy se mohou vzájemně nepříznivě ovlivňovat. V některých případech se jedná o škodlivou daňovou konkurenci neboli daňový dumping. V poslední době jsme však svědky zvyšování sazeb daní napříč kontinenty z nutnosti čelit dopadům celosvětové hospodářské krize, což s sebou nese i větší tenzi ve státních rozpočtech. [18]

Daňová koordinace - Stále více na významu nabývá koordinace daní a daňových politik. Nejdále se v tomto směru došlo při tvorbě celní politiky, kde je výsledkem Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GATT), kterou spravuje Světová obchodní organizace (WTO), a je v ní zakomponováno téměř 150 států. Další významnou organizací, jež se zaměřuje na oblast daní je Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj států (OECD), kde jsou členy Česká republika i Polsko. Významným výsledkem společné spolupráce všech států je Smlouva o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku. Principem této smlouvy je nastavit taková pravidla, aby každý majetek nebo příjem, byl v mezinárodním spektru zdaněn pouze jedenkrát. Cílem této smlouvy je aby se sjednotily a zjednodušily postupy při uzavírání bilaterálních, avšak i multilaterálních smluv o dvojím zdanění. Koordinace daní podle OECD se tedy zaměřuje na tyto prolínající se oblasti:

- Vzorová smlouva o zamezení dvojího zdanění;
- Seznam daňových rájů světa a boj proti nim.

2.1.1 Harmonizace daní

Daňová harmonizace znamená přibližování a přizpůsobování národních daňových systémů a jednotlivých daní na základě dodržování společných pravidel zúčastněných zemí. V harmonizaci daní postoupila Evropská unie velmi daleko. Je rozčleněna na několik etap. První etapou se dotýkala především zdanění spotřeby. Hodně odlišná forma i míra zdanění jednotlivého zboží ohrožovala jeho volný pohyb. Harmonizace je realizována pomocí směrnic, jež členské státy zpracovávají do svých daňových zákonů. V oblasti zdanění spotřeby jsou harmonizovány předměty daní a záro-

veň jsou stanoveny jejich minimální sazby pro většinu daní ze spotřeby. Harmonizace každé daně probíhá vždy v těchto fázích:

- určení daně, která má být harmonizována;
- harmonizace daňového základu;
- harmonizace daňové sazby. [8], [18]

2.2 Daňová kvóta

Tento ukazatel se v zemích OECD značně liší a nelze jednoznačně říct, že by daňová zátěž souvisela s ekonomickou úrovní dané země. Daňová kvóta je makroekonomickým ukazatelem, jenž vyjadřuje komplexní úroveň daňové zátěže v dané zemi. Tato kvóta může být jednoduchá anebo složená. Jednoduchá daňová kvóta nám vyjadřuje podíl daní na HDP (bez příspěvku na sociální zabezpečení). Složenou daňovou kvótou dojdeme k vypovídací schopnosti, protože vyjadřuje podíl všech daní a příspěvků na sociální zabezpečení k HDP.

Různorodosti daňové kvóty odpovídá i daná struktura. V tomto případě máme na mysli daňový mix. Je tomu tak z hlediska druhů daní, jimiž je tvořena, a rovněž i z pohledu daňového určení. Podle OECD, lze rozčlenit daně do šesti skupin:

- 1000 Daně z důchodů, ze zisků a kapitálových výnosů;
- 2000 Příspěvky na sociální zabezpečení;
- 3000 Daně z mezd a pracovních sil;
- 4000 Daně majetkové;
- 5000 Daně ze zboží a služeb;
- 6000 Ostatní daně.

V komplexních daňových výnosech každé země jsou hlavními zdroji většinou dva až tři daňové příjmy, ostatní mají víceméně doplňující charakter. Vypovídací schopnost daňové kvóty má také své nedostatky. Ty spočívají na tom, co všechno je zahrnuto do daní, a jak dobře je proveden odhad HDP v inkriminované zemi. Z důvodů výskytu šedé ekonomiky bývá mnohdy mezinárodní srovnání zavádějící, protože odhad HDP může být podhodnocen, rovněž nebývají zahrnuty daňové výdaje atp.

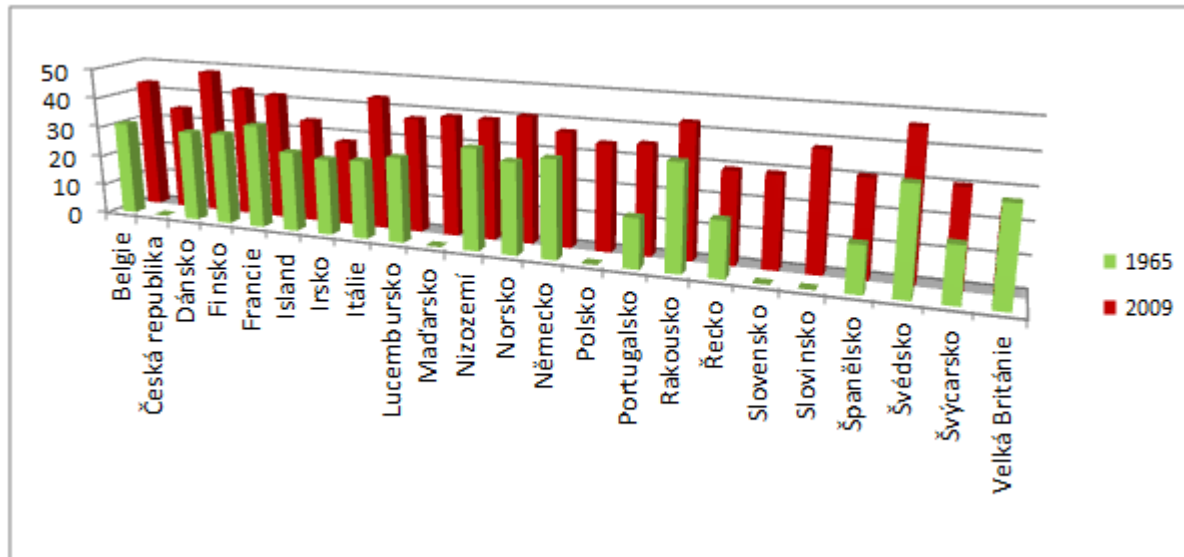
Tab. 1 Daňová kvóta v roce 1965 a 2009 podle OECD, (% na HDP)

Daňová kvóta (%)					
Země	1965	2009	Země	1965	2009
Belgie	31,1	43,2	Německo	31,6	37,0
Česká republika	x	34,8	Polsko	x	34,3
Dánsko	30,0	48,2	Portugalsko	15,9	35,2
Finsko	30,4	43,1	Rakousko	33,9	42,8
Francie	34,1	41,9	Řecko	17,8	29,4
Island	26,2	34,1	Slovensko	x	29,3
Irsko	24,9	27,8	Slovinsko	x	37,9
Itálie	25,5	43,5	Španělsko	14,7	30,7
Lucembursko	27,7	37,5	Švédsko	33,4	46,4
Maďarsko	x	39,1	Švýcarsko	17,5	30,3
Nizozemí	32,8	39,1	Velká Británie	30,4	24,6
Norsko	29,6	41			

Zdroj: [27]

Vysvětlivky: x – údaj není k dispozici

Graf 1 Komparace daňové kvóty v letech 1965 a 2009 (%)

Zdroj: [27]

Následuje členění jednotlivých států do skupin, podle největších podílů daní na celkovém příjmu do veřejných rozpočtů a podle různého systému zdanění.

První skupinou jsou státy s největším příspěvkem na sociální zabezpečení. Státy s poměrně vysokým příspěvkem jsou: Austrálie, Česká republika, Francie, Německo, Rakousko a Slovinsko. V tabulce jsou státy seřazeny abecedně.

Tab. 2 Příspěvky na sociální zabezpečení

Příspěvky na sociální zabezpečení	(%)
Austrálie	14,9
Česká republika	14,4
Francie	16,4
Německo	14,4
Rakousko	14,4
Slovinsko	15,1

Zdroj: [27] (vlastní tvorba tabulky)

Druhou skupinou jsou státy s výrazným podílem daně z příjmů na celkovém příjmu do veřejných rozpočtů. Jsou jimi: Belgie, Dánsko, Island, Finsko, Nový Zéland a Švédsko. V tabulce jsou státy seřazeny abecedně.

Tab. 3 Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmu fyzických osob	(%)
Belgie	13,0
Dánsko	26,5
Island	12,9
Finsko	13,4
Nový Zéland	12,7
Švédsko	13,5

Zdroj: [27] (vlastní tvorba tabulky)

Třetí skupinu tvoří státy, kde významný podíl na celkovém příjmu do veřejných rozpočtů tvoří i daň z nemovitostí. Řadíme zde: Izrael, Francii, Kanadu, Koreu, Velkou Británii, a USA. V tabulce jsou státy opět seřazeny abecedně.

Tab. 4 Daň z nemovitosti

Daň z nemovitosti	(%)
Izrael	3,0
Francie	3,4
Kanada	3,5
Korea	3
Velká Británie	4,2
USA	3,3

Zdroj: [27] (vlastní tvorba tabulky)

2.3 Makroekonomické aspekty zdanění

Vycházíme-li z keynesiánské teorie o funkčních daních, dojdeme k poznání, že podle dané teorie je možné čelit nezaměstnanosti a stagnaci. A to za podmínky, když budeme ovlivňovat poptávkovou stranu ekonomiky. Výkyvy hospodářského cyklu je možné zmírnit flexibilním přizpůsobováním daní, a tím pádem příznivě a dlouhodobě zajistit hospodářský růst.

Nejvíce markantními problémy všech moderních ekonomik světa jsou inflace a nezaměstnanost. Vlády jednotlivých států po celém světě usilují o co nejmenší výkyvy v makroekonomických agregátech, a tím pádem usilují o co nejmenší inflaci a nezaměstnanost.

Stabilizační účinky jednotlivých daní závisí zejména na tom, ovlivňuje-li daň poptávku. Poptávka může být ovlivňována přímo i nepřímo. Tímto máme na mysli, zda je daň dostatečně flexibilní vůči domácímu HDP a zda je dostatečně velká, aby se projevila v makroekonomických proporcích. Stabilní daně jsou ty, které jsou flexibilní k HDP. Stabilizační funkce každé daně závisí na dvou faktorech: na pružnosti daně k hrubému domácímu produktu a na pružnosti daně k jejímu základu.

2.3.1 Stabilizující daně

Keynesiánci pomocí matematického modelu stanovují jako příčinu nezaměstnanosti to, že v ekonomice je celkově malá poptávka. Protože lidé málo utrácí, o to více spoří. Tímto dochází k převaze úspor nad investicemi.

Vhodnými stabilizátory jsou progresivní daně. V důsledku progresivní sazby je daň pružná ke svému základu. Jsou jimi velké daně, které v důsledku své změny vyvolají velkou změnu v poptávce soukromého sektoru. Poptávku ovlivňují nepřímo, snížením disponibilních důchodů.

Dalším dobrým stabilizátorem jsou příspěvky na sociální a zdravotní pojištění a na státní politiku zaměstnanosti. Je v nich totiž propojena příjmová a výdajová stránka veřejného rozpočtu, kde v době vysokých důchodů je příjem vysoký a naopak v období nízkých důchodů je tento příjem nižší.

Daně spotřební a obrátové působí na agregátní poptávku přímo. DPH je daní velkou což znásobuje její účinek. Tento typ daní je podmíněn diferenčním zdaněním, což znamená, že jsou uloženy vyšší sazby na zboží a služby, u kterých jejich spotřeba kolísá v závislosti na konjunkturu hospodářského cyklu. Daně z korporátních zisků, jsou dobrými stabilizátory zejména proto, že se jedná o velkou daň. Základna této daně, tvořená zisky fluktuuje více než celkový produkt. [7]

2.3.2 Daně postrádající stabilizační účinek

Mezi tento typ daní řadíme zejména daně majetkové, které nejsou dobrými stabilizátory. Na výdaje poplatníků působí nepřímo a velmi slabě. Navíc základna majetkových daní není ovlivněna fází

hospodářského cyklu, a tudíž se nemění. V důsledku těchto faktů je daň nepružná ke své základně, a rovněž základna není důchodově pružná. Daňová zátěž, struktura a další charakteristiky daní typické pro každý daňový systém lze uspořádat do následujících skupin podle jednotlivých faktorů.

Tab. 5 Stabilizační účinky daní

Stabilizační účinek	Postrádající stabilizační účinek
osobní důchodová daň	majetkové daně
korporátní daň	
příspěvky na sociální pojištění	
spotřební daně, DPH	

Zdroj: [8]

2.4 Faktory ovlivňující daňové systémy

2.4.1 Politické faktory

Jako všechny objekty veřejné volby podléhají i daně politickému cyklu. Různá daňová opatření se prosazují přes politický systém, poněvadž každá daň se stanovuje zákonem. Stává se, že po kratší časový úsek podléhá daňový systém těm daním, jež spadají pod vliv politické strany, která momentálně vládne, a tak prosazuje své politické záměry a cíle.

2.4.2 Ekonomické faktory

Vývoj ekonomiky a její struktura mají významný podíl na tvorbě daňového systému. Struktura daňových výnosů je závislá na ekonomických faktorech, jako je odvětvová a geografická struktura, struktura pracovních sil, míra inflace, hospodářský růst a v neposlední řadě míra zapojení ekonomiky do mezinárodního obchodu. Koncentrace ekonomiky je ovlivněna odvětvovou strukturou. Tím pádem i podíl korporací a fyzických osob samostatně podnikajících, čímž je ovlivněn i podíl daní placených jednotlivcem a korporacemi. V zemích s větším počtem samostatně podnikajících fyzických osob je tendence k většímu podílu DPH a spotřebních daní. (např. Řecko a Francie). Tam, kde je větší podíl korporací, je i vyšší podíl zaměstnanců. Tehdy může vláda spoléhat na daň z příjmů fyzických osob.

2.4.3 Administrativně – institucionální faktory

Na tyto zákonem ukládané daně působí:

- vláda;
- parlament;
- experti.

Změny v daňovém zákonu musejí být vždy prosazeny skrze praktické činnosti berního aparátu. Odborníci zůstávají ve svém oboru podstatně déle než politici ve své funkci, tudíž politici spoléhají většinou na rozhodnutí odborníků. Významným faktorem ovlivňující daňový systém daného státu je ústavněprávní uspořádání, které se projevuje na nejrůznějších úrovních státní správy. Známým faktem rovněž je, že federální státy mají daňovou kvótu významně nižší v důsledku boje o kompetence, a tím pádem nižší o finanční zdroje mezi jednotlivými správními úrovněmi.

2.4.4 Kulturně – historické faktory

Kulturně – historické faktory jsou významné, protože v Evropské unii je zapotřebí v zájmu fungování jednotného trhu, sladit daňové systémy. Tento proces má velmi pomalou tendenci, poněvadž každá země má své vžitě zdanění, morálku, a také tradici fungování berního systému. Známým faktem je, že v zemích jižní Evropy dochází daleko častěji k daňovým únikům. Opatření, které se tomuto snaží zabránit, se prosazují formou zvyšování nepřímých daní, které jsou pro úniky obtížnější.

2.4.5 Faktor globalizace a technického pokroku

Stále intenzivněji se vyskytující faktor v daňových systémech. Bez ohledu na mezinárodní podmínky a situaci nelze udržovat a budovat svůj systém pro každou vládu odděleně. Jednotlivé reformy daňových systémů už neprobíhají jako individuální akty, ale jako vlny, které se při vyšší či nižší míře vzájemné koordinace přelévají ze země do země. Do této kategorie úprav daní řadíme přizpůsobování se legislativě Evropské unie.

V dnešní době má zásadní vliv rozvoj techniky. Ta umožňuje dokonalejší formy obchodu, jakým je například internetový obchod, jehož zdaňování je problematičtější. Na druhou stranu poskytuje technický rozvoj daňovému aparátu účinnější nástroje k výběru daní a boji proti daňovým únikům. [8]

2.5 Princip srovnání daňových soustav

Je vhodné si nejprve zcela obecně naznačit význam daní a jejich souhrn. Před tím než začne popis jednotlivých daňových systémů a podrobné srovnání, je důležité stanovit určité základní principy, které se jich v mezinárodních vztazích dotýkají. Posléze budou stanoveny prvky, pomocí kterých se daňové systémy srovnávají.

Daňová soustava neboli daňový systém je souhrnem všech daní, které v daném státě existují. Je to tedy kombinace více daní, které zabezpečují plnění jednotlivých funkcí daní, které jsem zmínil již výše. Každá daň se v daňovém systému chová odlišně, a rovněž jiným způsobem zajišťuje splnění požadavků, které jsou kladeny na daňový systém.

Daňová teorie uvádí obvykle tyto požadavky:

- Efektivnost zdanění, podle které se někdy zahrnuje i správné ovlivňování ekonomického chování daňových subjektů. Daňový systém by neměl zasahovat do tržních vztahů. Rovněž by mělo být vytvořeno prostředí pro využívání fiskální soustavy, jako nástroje makroekonomické regulace;
- Daňová spravedlnost, tím máme na mysli politickou průhlednost, kde musí být průhledně přijímány daňové zákony. Veřejnost musí být seznámena s tím, jak budou vybrané daně použity při sestavování veřejného rozpočtu, který ovšem musí být rovněž průhledný. Musí splňovat dva základní principy. Prvním je princip platební schopnosti, aby každý platil takové daně, které odpovídají jeho finančním možnostem. Druhým principem je princip prospěchu, podle kterého má platit daně ten, kdo má prospěch z veřejných služeb;
- Jednoduchost a srozumitelnost, proto aby každý znal své daňové povinnosti, a rovněž, aby daňové povinnosti byly pochopitelné pro každého;
- Právní perfektnost, bez které nemůže být daňový systém efektivní. Mimo jiné dává možnost vyhnout se daním, které takto narušují parametry, které byly stanoveny;
- Flexibilita a stabilita. Daňový systém by měl být flexibilní, a tak reagovat na ekonomický vývoj. Na druhou stranu musí být do určité míry taky stabilní, poněvadž významná část výdajů není závislá na ekonomickém vývoji. [1]

Všechny výše zmíněné požadavky bohužel nejde splnit. Ohledně efektivity by měl být systém co nejjednodušší, kvůli snížení nákladů pro výběr daní. Rovněž potřeba na spravedlivý daňový systém, pro výběr daní, je taktéž poměrně náročná. Je tedy zapotřebí nalézt střední cestu, za pomoci které budou nastaveny patřičné priority pro konkrétní ekonomiku.

2.6 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění

První smlouvy o zamezení dvojího zdanění byly podepsány již v poslední třetině 19. století. Smlouvy se netýkají pouze zemí Evropské unie, ale jsou důležitými předpisy, které koordinují daňovou politiku členských států v oblasti rozdílného daňového rezidenství.

Mezinárodní dvojí zdanění majetku a příjmů vzniká v důsledku kolize dvou daňově-právních systémů různých států. Bylo zapotřebí stanovit jednotný výklad mezinárodních daňových smluv, jež budou mít jednotnou terminologii. Tuto skutečnost vyžadovala především daňová praxe. Na půdě OECD v roce 1963, došlo k přijetí rozsáhlé vzorové dohody o zamezení dvojího zdanění příjmů a majetku, posléze byla ještě aktualizována v roce 1977. [15]

2.6.1 Metody zamezení dvojího zdanění

Určení metody, patří mezi nepodstatnější ustanovení smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Lze je rozdělit do dvou skupin:

- metody založené na vynětí zahraničních příjmů ze zdanění;
- metody založené na zápočtu zahraniční daně.

Podstatou metody vynětí je, že pro účely stanovení daňové povinnosti v dané zemi rezidenta se příjmem dosažený v zahraničí vyjme, tím je myšleno, vůbec se nezahrne do daňového základu. Mnohem častěji je však používána metoda vynětí s výhradou progresu a má význam tam, kde je daňová sazba progresivní. V daném státě příjemce se sice do daňového základu nezahrne příjem, ale pro výpočet daně se použije sazba daně z daňového pásma, která odpovídá souhrnu všech příjmů, i těch zahraničních.

Metoda vynětí – má tedy dvě základní formy:

- vynětí úplné;
- vynětí s výhradou progresu.

Metoda s výhradou progresu se dále člení na tzv. variantu zprůměrování, jež spočívá ve výpočtu průměrné daňové zátěže, která připadá na souhrn veškerých příjmů, (domácích i zahraničních). Tímto způsobem zjištěné procento daně, se použije na výpočet daně z domácích příjmů. Druhou variantou je nadečtení, případně metoda vrchního dílku. Jsou však méně užívané než varianta zprůměrování. Jejich podstatou je, že příjem dosažený v tuzemsku je fiktivně přičten k příjmům, jež jsou dosaženy v zahraničí. Procento daně, které posléze vyplývá pro danou úroveň příjmů, se použije pro zdanění domácího příjmu.

Metoda zápočtu – má taktéž dvě varianty:

- metoda plného zápočtu
- metoda prostého zápočtu

Podle této metody se zahraniční daň zahrne do daňového základu ve státě příjemce, tedy zahrne se na tuzemskou daňovou povinnost a to, jak příjmy z tuzemska, tak příjmy ze zahraničí. Tímto způsobem stanovený základ daně poslouží pro výpočet daně. Metoda zápočtu má rovněž své varianty a ty se liší podle způsobu zápočtu daně zaplacené v zahraničí. První variantou, tou jednodušší, je metoda zápočtu plného. Podle, které se od celkové daně vypočtené v tuzemsku odečte celá částka daně zaplacené v zahraničí. Obvyklejší je však metoda zápočtu prostého, při kterém se daň zaplacená v zahraničí započte na daňovou povinnost v tuzemsku, avšak maximálně do výše daně, jež by v tuzemsku připadla na příjem ze zahraničí. [15]

2.6.2 Vzorová smlouva OECD

OECD Model Tax Convention, nepředstavuje žádnou multilaterální dohodu. Při rozhodování o použití metody, ponechává volnost pro použití metody, která zabráňuje dvojímu zdanění. Smlouvy o zamezení dvojího zdanění však nesmí být uzavírány v rozporu s primárním právem Evropského společenství. Členské státy musí při výkonu pravomoci dodržovat komunitární právo.

2.6.3 Aplikace Smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Polskem

Dne 24. 6. 1993, byla ve Varšavě podepsána Smlouva mezi vládou České republiky a vládou Polské republiky, o zamezení dvojího zdanění v oboru daně z příjmu a z majetku. Smlouva vstoupila v platnost na základě svého článku 29 odst. druhým dnem, 20. 12. 1993. Ve sbírce zákonů, eventuálně ve sbírce mezinárodních smluv je vedena pod č. 31/1994 Sb., za ČR smlouvu podepsal J. Stránský a za Polsko J. Osiatinski.

Dne 15. 6. 2011, předložilo Ministerstvo financí na jednání vlády návrh na sjednání nové Smlouvy mezi Českou republikou a Polskou republikou, o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu. Tento návrh nové smlouvy, by případně nahradil smlouvu z roku 1993, která již zcela neodpovídá novým politickým, hospodářským, ale zejména daňovým podmínkám. Z těchto důvodů se příslušné úřady obou zemí dohodly na její renegociaci. V tuto chvíli probíhá v obou zemích standardní legislativní proces vedoucí k podpisu smlouvy v co možná nejbližší době.

V dosavadní smlouvě se používá metoda zápočtu prostého. Jak již bylo výše zmíněno, daň zaplacená v zahraničí (v Polsku), se započte do daňové povinnosti v tuzemsku (ČR), avšak maximálně do výše daně, jež by v tuzemsku připadla na příjem ze zahraničí. Další sazby dle smlouvy o zamezení dvojího zdanění s Polskem jsou dividendy (5% při vlastnictví 20% podílu, 10% ostatní případy), úroky (10% osvobození – vládní úvěr) a licenční poplatky (ve výši 5%). [28], [3]

3 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČESKÉ REPUBLIKY

Daňová soustava České republiky je v základních prvcích velmi podobná většině členských zemí EU, ale i zde je možné nalézt určité odlišnosti. Do státního rozpočtu plynou příjmy z daní přímých i nepřímých. Daňová soustava České republiky je tvořena:

- daní z přidané hodnoty;
- spotřební daní;
- daní z příjmů;
- daní z nemovitostí;
- daní silniční;
- daní dědickou;
- daní darovací;
- daní z převodu nemovitostí;
- daňové odvody: pojistné na sociální zabezpečení, veřejné zdravotní pojištění a místní poplatky.

Daňový mix České republiky vypovídá o tom, jako u všech vyspělých zemí, že podíl daně z příjmu postupně klesá, a to na úkor zvyšování podílu daně ze spotřeby. Děje se tak, protože daň ze spotřeby s sebou nese menší negativní účinek na ekonomickou aktivitu. Tento trend je posilován zejména od roku 2008, snížená DPH se mezi roky 2007 – 2010 zvedla na dvojnásobek. Pro přehledné řazení subkapitol použiji základní klasifikaci daní podle jejich vazby na předmět - důchod, spotřebu a majetek.

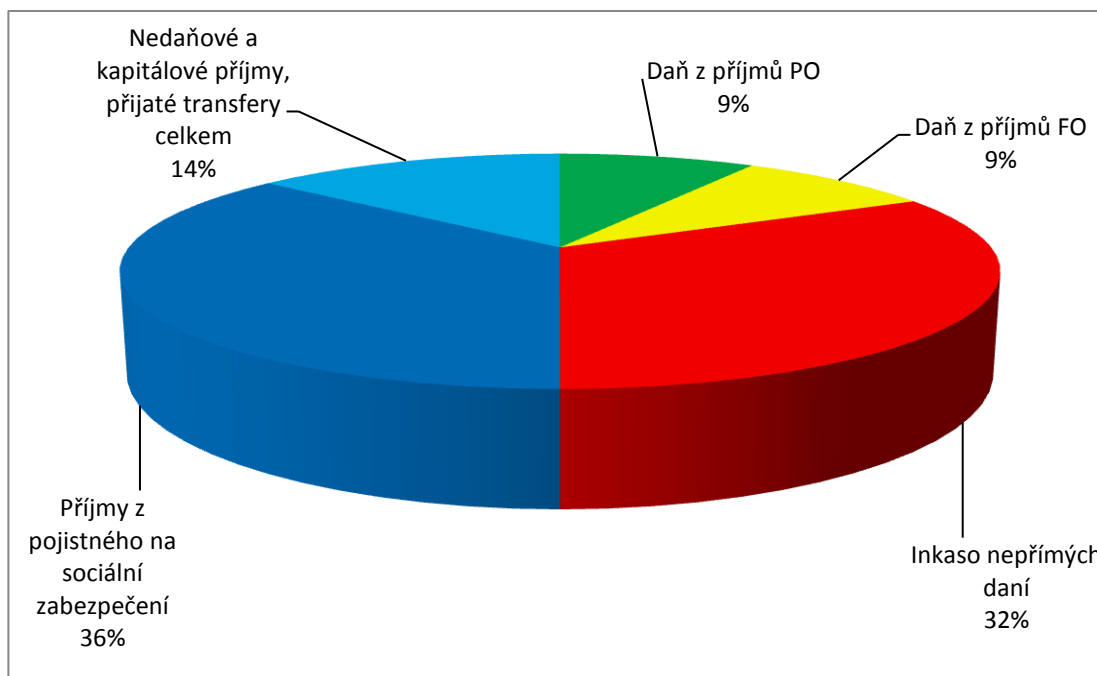
Podle hlavního daňového zdroje se Česká republika nachází ve skupině, která má největší daňové příjmy z příspěvků na sociální zabezpečení, cca. 40%. Tím pádem podíl příspěvků na sociální zabezpečení je v rámci EU nejvyšší. Je tomu tak, poněvadž vláda klade důraz na sociální zabezpečení skrze povinné pojištění. Většinu příspěvků totiž vláda vybere formou daní z příjmů ze závislé činnosti. [16], [15]

Tab. 6 Daňové výnosy v ČR za rok 2010

Druh daňového příjmu	Částka (mld. Kč)
Daň z příjmů PO	86,3
Daň z příjmů FO	87,5
Nepřímé daně	318,8
<i>Spotřební daně</i>	<i>130,9</i>
<i>DPH</i>	<i>187,9</i>
Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení	355,9
Nedaňové a kapitálové příjmy, přijaté transfery celkem	136,8

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Graf 2 Znázornění daňových výnosů za rok 2010

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

3.1 Přímé daně

Neoddiskutovatelnou výhodou přímých daní je jejich přímá adresnost. Proto je optimálnější využití sociálních prvků, jako nástroj regulace. Mezi jejich další výhodou patří jejich viditelnost, také mohou lépe vyhovět daňové spravedlnosti. Na druhou stranu mají i negativní účinek na nabídku práce a tvorbu úspor. Jak již jsem výše uváděl, podíl důchodové daně na daňovém mixu se v České republice spíše snižuje, což není tak dominantní, jako u ostatních zemí, protože tento typ příjmu do státní pokladny nebyl nikdy příliš velký. [16]

3.1.1 Daň z příjmů fyzických osob

Je to univerzální daň, které podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Tato daň se setkává s největším očekáváním na jedné straně a odporem na straně druhé. Její přerozdělovací efekt se v posledních letech dosti mění. Základ daně se skládá z pěti dílčích základů, které odpovídají hlavním druhům zdanitelných příjmů. Do konce roku 2007 byla sazba daně progresivní, od roku 2008 je její sazba jednotná. Při komparaci se státy EU docházíme k závěru, že sazba za rok 2010 byla poměrně nízká (15 %).

V celkovém úhrnu byl jejich výnos za poslední roky snižován, na čem měli svůj podíl i dopady světové hospodářské krize.

3.1.1.1 Konstruktivní prvky daně – poplatníci daně

Fyzické osoby, mající trvalý pobyt na území České republiky, nebo se zde obvykle zdržují, mají daňovou povinnost. Tato povinnost se vztahuje na příjmy ze zdrojů na území České republiky, tak i ze zdrojů plynoucích v zahraničí. V tomto případě se jedná o poplatníky s neomezenou daňovou povinností. Poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují pouze za účelem studia anebo léčení, mají daňovou povinnost, která se vztahuje pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Je tak konáno i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují.

Poplatníky obvykle se zdržujícími na území České republiky jsou takoví, kteří zde pobývají alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce. Můžou zde tuto dobu pobývat souvisle nebo v několika obdobích. Do lhůty 183 dnů se započítává každý započatý den pobytu. Bydlištěm na území České republiky se pro účely tohoto zákona rozumí místo, kde má poplatník stálý byt za podmínek, ze kterých lze usoudit úmysl trvale se zdržovat v tomto bytě. Takoví poplatníci, kteří nemají na území České republiky bydliště, obvykle se zde nezdržují nebo stanoví-li tak mezinárodní smlouvy, nemají daňovou povinnost. Patří tedy do skupiny s omezenou daňovou povinností. [6], [18], [29]

3.1.1.2 Zdaňovací období

U daní z příjmu fyzických osob, je klasický způsob zdanění za zdaňovací období. Základna se zjišťuje po uplynutí časového úseku. Zdaňovacím obdobím u tohoto typu daně je vždy kalendářní rok, a daňové přiznání musí nově od letošního roku fyzické osoby podat do 1. dubna.

3.1.1.3 Předmět daně

Dani z příjmu fyzických osob podléhají veškeré příjmy fyzických osob, s výjimkou těch příjmů, které nejsou jejím předmětem. Těmito příjmy jde o příjmy peněžní, ale i nepeněžní, oceněny podle zvláštních pravidel o oceňování. I přes složitost vyjádření vymezení příjmu, lze uvést, příjem, kterým rozumíme vše, čímž dochází ke zvýšení majetku poplatníka.

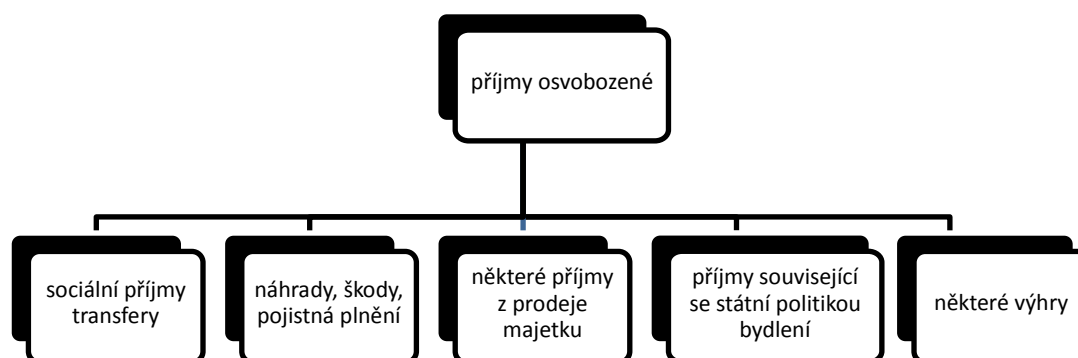
Předmětem daně jsou:

- (§6) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky;
- (§7) příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti;
- (§8) příjmy z kapitálového majetku;
- (§9) příjmy z pronájmu;
- (§10) a ostatní.

Předmětem daně jsou nejen příjmy peněžní, ale také příjmy nepeněžní dosažené i směnou. [18], [10]

3.1.1.4 Příjmy osvobozené od daně z příjmů

Schéma 3 Členění osvobozených příjmů v roce 2010

Zdroj: [18]

Mezi takto vyňaté příjmy z předmětu daně z příjmu fyzických osob patří: přijaté úvěry a půjčky, příjmy z dědictví, převážná většina darů získaných darováním.

Osvobození od daně pro rok 2011 zůstane téměř nezměněno, až na některé zaměstnanecké benefity jako, (přechodného ubytování či stravování). Novinka nastane ve zrušení těchto osvobození, která budou nahrazena novou roční slevou na dani, a to, (výdajovým paušálem ve výši 3000 Kč). [29], [18]

3.1.1.5 Základ daně

Struktura základu daně je i přes velké zjednodušení poměrně složitá. Tento fakt je podmíněn vysokou členitostí a mnohotvárností forem příjmu jednotlivců. Všechny příjmy jsou rozčleněny do odděleně posuzovaných částí, tedy do pěti dílčích základů daně. V roce 2008 započala speciální

úprava základu daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků. Tato metoda je označována za tzv. superhrubou mzdu.

Z příjmu nelze odečítat pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na veřejné zdravotní pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Základ daně je však rozšířen o sociální a zdravotní pojištění, které hradí zaměstnavatel.

Tab. 7 Členění příjmů fyzických osob podléhajících dani z příjmu

Dílčí základ daně	Samostatné základy daně
příjmy ze závislé činnosti a funkčními požitky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ příjmy od dalšího zaměstnavatele do 5000 Kč za měsíc
příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti	<ul style="list-style-type: none"> ▪ honoráře za příspěvky do rozhlasu, televize, a periodik do 7000 Kč za měsíc u jednoho plátce
příjmy z kapitálového majetku	<ul style="list-style-type: none"> ▪ výnosy z dividend, obligací, atp.
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podíly na zisku z účasti na kapitálových společnostech a družstvech
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podíly na zisku tichého společníka
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ dávky penzijního pojištění
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ plnění životního pojištění
příjmy z pronájmu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nepodléhají dani z příjmu
ostatní příjmy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ceny ze sportovních a veřejných soutěží

Zdroj: [18]

Principem zdanění je postihnout pouze disponibilní důchod, který poplatníkovi zůstane k využití. Příjmy byly rozděleny do dílčích základů daně, u každého z nich bylo zapotřebí stanovit pravidla, podle kterých se tento výdaj očistí o výdaje, jež jsou následně uznány jako nutné. Základ daně z příjmu fyzických osob nemůže být nižší než dílčí základ daně ze závislé činnosti a funkčních požitků. [18]

Tab. 8 Struktura základu daně z příjmu FO

PŘÍJMY	
příjmy ze závislé činnosti	+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
	= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMU ZE ZÁVISLÉ ČINNOSTI
příjmy z podnikání a jiné samostatně výdělečné činnosti	- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
	= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PŘÍJMŮ Z PODNIKÁNÍ A JINÉ SAMO-STATNĚ VÝDĚLEČNÉ ČINNOSTI (případně záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z pronájmu	- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
	= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ Z PRONÁJMU (případně záporný rozdíl mezi příjmy a výdaji)
příjmy z kapitálového majetku	= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ PŘÍJMŮ Z KAPITÁLOVÉHO MAJETKU
	ostatní příjmy
	- výdaje na dosažení příjmu (podle druhů příjmů do výše daného druhu příjmu)
	= DÍLČÍ ZÁKLAD DANĚ OSTATNÍ PŘÍJMY

Zdroj: [18]

3.1.1.6 Sazba daně

Je to vyjádřený algoritmus, podle něž se ze základu daně sníženého o slevy a odpočty, stanoví částka daně. Výše daňových sazeb je velice důležitou informací pro potenciálního investora, který v daném státě zamýšlí investovat, a tím ovlivňuje konkurenceschopnost firmy v mezinárodním měřítku. V roce 2010 a 2011 je v České republice jednotná sazba daně 15 %, bez ohledu na výši příjmu, pro všechny poplatníky. Politici ovšem uvažují o změnách, poněvadž koncept superhrubé mzdy je zaveden pouze v České republice. Sazba daně z příjmů fyzických osob byla v letech 1993 až 2007 klouzavě progresivní, od roku 2008 je lineární. [18], [29]

3.1.1.7 Slevy na dani

Hlavním sociálním aspektem daně z příjmu fyzických osob jsou slevy na dani, které svým způsobem zvýhodňují určité sociální skupiny. Uplatnění standardních slev na dani je podmíněno splněním zákonem uvedených podmínek, a taktéž prokázání předepsaných skutečností. Nutno rovněž konstatovat, že sleva na dani snižuje výši daně přímo a ne zprostředkovaně, jako tomu je v případě položek nezdanitelných nebo odečitatelných. Tyto slevy mají sociální funkci a tímto přispívají k redistribuci důchodů. Je-li nárok poplatníka na daňové zvýhodnění vyšší, než je daňová povinnost, vzniklý rozdíl je daňovým bonusem. Pokud výše daňového bonusu činí alespoň 100 Kč, může

tento nárok poplatník uplatnit. Maximálně však do výše 52 500 Kč za rok. Základní slevy jsou uvedeny v tabulce níže. [18], [10]

Tab. 9 Struktura slev na dani v roce 2011

Druhy slev	Kč
Základní na poplatníka	23 640
invalidita 1. a 2. stupně	2 520
invalidita 3. stupně	5 040
držitel průkazu ZTP/P (i bez důchodu)	16 140
Pro studenta	4 020
Slevy na vyživovanou osobu:	
Manžela(ku)	24 840
Manžela (ku) držitele pr. ZTP	49 680
nezaopatřené dítě	11 604
dítě - držitele průkazu ZTP	23 208

Zdroj: [18]

Pro rok 2011 je základní sleva na poplatníka rozdílná s rokem 2010, a to o 1200 Kč nižší. Bude však poskytována jenom do výše příjmu, jež odpovídá stropu na sociální pojištění. Nad tento strop nebude sleva poskytována. Změna je i ve zvýhodnění na nezaopatřené dítě, které se zvýší o 1 800 Kč za rok. [29]

3.1.1.8 Výběr daně

Výběr daně z příjmu fyzických osob je komplikovaný. Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok a daňové přiznání byl poplatník povinen podat do 31.3 následujícího roku. Od letoška do 1.4 následujícího roku. K tomuto datu je daň i splatná. Daň ze závislé činnosti se platí většinou v měsíčních zálohách a daň z příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, ve čtvrtletních nebo pololetních zálohách. [18]

3.1.2 Daň z příjmů právnických osob

Daň z příjmu korporací je poměrně mladou daní v moderních daňových soustavách. Sazba daně z příjmu právnických osob je jednotná, avšak odlišná od daně z příjmu fyzických osob. U daně z příjmu právnických osob se v daleko menším měřítku užívají slevy na dani. Sazba této daně 19% je stejná i pro rok 2011. Je významná především pro podnikatelské subjekty. Bývá taktéž mezinárodně srovnávána a je jedním z nejpádnějších argumentů spolurozhodujících o investici v dané zemi.

3.1.2.1 *Konstrukční prvky daně – poplatníci daně*

Zákon vymezuje poplatníky tohoto typu daně z příjmu právnických osob. Jsou jimi osoby, které nejsou fyzickými osobami. Právnické osoby, podnikatelské subjekty a instituce s právní subjektivitou, jež nejsou založeny za účelem podnikání, musí být zapsány v obchodním rejstříku.

Právnická osoba, která má na území České republiky sídlo, to znamená, je zapsaná do seznamu právnických osob a je daňovým rezidentem. Následně má neomezenou daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, tak rovněž na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňovým nerezidentem je naopak právnická osoba, která nemá na území České republiky sídlo. Tento nerezident má omezenou daňovou povinnost, jež se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území České republiky. Za takovéto příjmy se považují příjmy z činností vykonávaných prostřednictvím stálé provozovny. U stálé provozovny poplatníka, který má stálé sídlo nebo bydliště v zahraničí, nemůže být základ daně nižší, nebo daňová ztráta vyšší, než jaké by dosáhl z téže, nebo podobné činnosti vykonávané za podobných podmínek, poplatník se sídlem, či bydlištěm na území České republiky. [8], [18]

3.1.2.2 *Zdaňovací období*

Zdaňovacím obdobím této daně bývá zpravidla kalendářní rok. Ovšem u daně z příjmu právnických osob může být použit i hospodářský rok, který nezačíná 1. ledna, ale jeho délka je 12 po sobě jdoucích měsíců. [18]

3.1.2.3 *Předmět daně*

Předmětem této daně jsou veškeré příjmy z činnosti a z nakládání s majetkem. Podnikatelské subjekty, jsou-li právnickými osobami, účtují vždy v soustavách účetnictví. Je zde tedy úzká vazba mezi účetním výsledkem hospodaření a základem daně. Je tomu tak, i protože účetní výsledek hospodaření má velmi blízko k disponibilnímu důchodu, k tomu, který poplatníkovi zbude pro jeho využití.

3.1.2.4 *Příjmy osvobozené od daně*

Na rozdíl od fyzických osob jsou mimo předmět daně veškeré přijaté dary bez výjimky. Příjmů osvobozených není mnoho, jedná se o příjmy z provozování ekologických zařízení, a o úroky z přeplatku na dani zaviněné správcem daně a orgánem správy sociálního zabezpečení.

Mezi příjmy, jež se nezahrnují do základu daně, patří částky, jež byly u toho samého poplatníka zdaněny podle zákona o daních z příjmů. Dále příjmy, které tvoří samostatný základ daně, kterými jsou podíly na zisku, dividendy atp.

3.1.2.5 Základ daně

V České republice je nastolen trend střední cesty. Takové cesty, která se nachází mezi stanovením základu daně bez ohledu na účetní vykazování a koncepcí, která kopíruje účetní výsledek hospodaření. Ovšem výsledek hospodaření musí být před transformací na základ daně očištěn o vliv mezinárodních účetních standardů.

3.1.2.6 Úprava základu daně

Je zapotřebí ještě několik úprav. Základ daně z příjmů právnických osob je zapotřebí snížit o odpočty, které mají svůj pevný řád. Jedná se o menší rozsah než u fyzických osob a používají se jen ne-standardní odpočty, proto je zapotřebí zachovat jejich řád. Daňová povinnost se ze základu daně vypočítá následovně.

Tab. 10 Úprava základu daně

ZÁKLAD DANĚ	
VH před zdaněním (EBT)	ODPOČTY (odčitatelné položky)
	- daňová ztráta
	- odpočet nákladů
	= mezisoučet
	- dary na veřejně prospěšné účely (max. 5% (10%) z mezisoučtu)
	= ZÁKLAD DANĚ PO SNÍŽENÍ O ODPOČTY (zaokrouhlený na celé tisícikoruny dolů)
	- sazba daně
	= DAŇ
	SLEVY NA DANI
	- slevy na dani
	= DAŇ PO SLEVĚ

Zdroj: [18]

3.1.2.7 Sazba daně

Daň z příjmů právnických osob je jednotná a v roce 2011 je stanovena na 19%. Sazba se nevztahuje na základ daně snížený o položky podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, §34 a §20 odst. 7 a 8, který se zaokrouhluje na celé tisícikoruny dolů. Je rovněž jedním z indikátorů daňového zatížení při mezinárodním srovnání a rovněž i předmětem daňové konkurence, případně daňového dumpingu. [16], [18], [10], [29]

3.1.2.8 Slevy na dani

Slevy na daně z příjmů korporací jsou dvojího typu. Na zaměstnance se změněnou pracovní schopností. Pro jednoho takového pracovníka 18 000 či 60 000 Kč. Pro rok 2011 je nově zavedena sleva

na dani ve výši sražené daně z dividend, která se uplatní v následujících zdaňovacích obdobích bez omezení. Naopak se uvažuje o zrušení slevy na dani, titulu daňových pobídek. Rovněž dojde ke zjednodušení tvorby rezerv, opravných položek k pohledávkám, i zjednodušení odpisů.

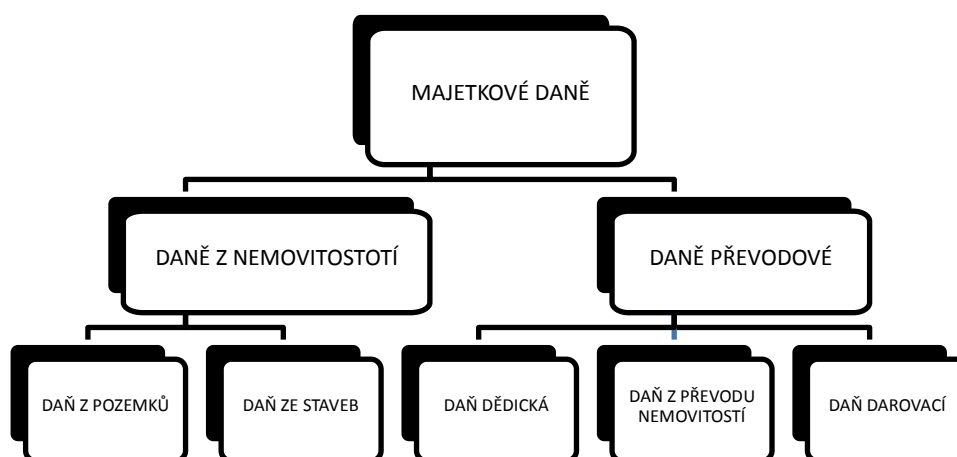
3.1.2.9 Výběr daně

Korporátní daň není možná bez povinnosti platit zálohy. Jejich výše a četnost se odvozuje od poslední známé daňové povinnosti za zdaňovací období, z něhož byla daň vyměřena. S utíkajícím časem musí být tato daň nahrazena nově vyměřenou daní za další zdaňovací období. Proto je nezbytné definovat interval, ve kterém se zálohy budou určovat, daným intervalem je zálohové období. [18], [29]

3.1.3 Majetkové daně

I přesto, že majetkové daně tvoří nejstarší typ daní vůbec, tvoří pouze doplňkový daňový příjem. Rozeznáváme všeobecné a výběrové majetkové daně. Nejpoužívanějším typem majetkových daní jsou v celé EU daně z nemovitostí. Jejich výnos je vskutku stabilní, ale ne příliš vysoký.

Schéma 4 Struktura majetkových daní

Zdroj: [16]

3.1.3.1 Daně z nemovitostí (pozemků a staveb)

Jak již bylo výše uvedeno, daň z nemovitostí je daní hodně starou. Nevybírají se podle bydliště poplatníka, ale podle polohy nemovitosti. A to z toho důvodu, protože nemovitost se nemůže pochopitelně přemísťovat, je viditelná a lehce zjistitelná. To jsou největší atributy tohoto typu daně. Daňový výnos z nemovitosti přísluší daným municipalitám. Od roku 2010 se většina sazeb z nemovitostí zvýšila na dvojnásobek. Daně z nemovitostí upravuje Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Na základě ústavního zmocnění je obsažen v čl. 11 odst. 5, Listiny základních práva svobod.

Pro daň z nemovitosti je zdaňovacím obdobím kalendářní rok. Daňové přiznání se podává do 31.1. zdaňovacího období. Nepřesáhne-li částka 5 000 Kč, je splatná najednou, a to do 31.5. zdaňovacího období. Je-li tomu jinak, platí se daň ve dvou stejných splátkách, do 31.5. a do 30.11. Minimální hranice pro platbu daně je nastavena na 30 Kč. [13], [7], [34]

Daň z pozemků – Základ daně tvoří buď hodnotové vyjádření, nebo fyzické jednotky. Upravuje ji vyhláška ministerstva financí, O stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků č. 412/2008 Sb. V novelizaci vyhláškou, Změna seznamu katastrálních území s průměrnými cenami pozemků č. 340/2010 Sb., a to podle typu pozemků:

- orné půdy, chmelnice, zahrady, vinice, ovocné sady, trvalé travní porosty (stanovení průměrné ceny půdy na 1 m²) – sazba daně 0,75 %, ze základu daně;
- hospodářské lesy, rybníky s intenzivním a průmyslovým chovem ryb (podle platných cenových předpisů k 1.1. zdaňovacího období, nebo jako součin m² a částky 3,80 Kč) – sazba daně 0,25%, ze základu daně;
- ostatní plochy, zastavěné plochy a nádvoří (skutečná výměra pozemku v m² k 1.1. zdaňovacího období) – sazba daně 0,20 Kč / m², ze základu daně;
- stavební pozemky – Základní sazba dně 2 Kč / m² se násobí koeficientem počtu obyvatel obce, podle posledního dne sčítání lidu, v rozmezí 1,0- 4,5 (v Praze až 5,0).

Koeficienty k jednotlivým obcím jsou stanoveny podle posledního sčítání lidu.

Daň ze staveb – Základ daně tvoří zjištěná výměra půdorysu nadzemní části stavby v m². U bytů a nebytových prostor je základem daně upravená podlahová plocha, určená součinem výměry podlahové plochy dané jednotky a koeficientu 1,2. Sazby daně jsou rozděleny podle účelu využití stavby:

- obytné stavby - k trvalému bydlení (2 Kč/m² * koeficient)
  - evidované byty (2 Kč/m² * koeficient)
  - k individuální rekreaci (6 Kč/m²)
- garáže oddělené od obytných domů - (8 Kč/m²)
- stavby + nebytové prostory pro podnikání
  - zemědělská prvovýroba (2 Kč/m²)
  - pro průmysl, stavebnictví, dopravu a ostatní zemědělskou činnost (10 Kč/m²)
  - ostatní podnikatelská činnost (10 Kč/m²)

- ostatní stavby tvořící příslušenství k obytným domům (2 Kč /m² zastavěné plochy z výměry nad 16 m²)
- ostatní stavby – (6 Kč/m² zastavěné plochy)
- byty a ostatní samostatné nebytové prostory – (2 Kč/m² zastavěné plochy)

Základní sazba daně se násobí koeficientem přiřazeným jednotlivým obcím podle počtu obyvatel k poslednímu dni sčítání lidu.

- 1,0 v obcích do 1 000 obyvatel;
- 1,4 v obcích nad 1 000 obyvatel do 6 000 obyvatel;
- 1,6 v obcích nad 6 000 obyvatel do 10 000 obyvatel;
- 2,0 v obcích nad 10 000 obyvatel do 25 000 obyvatel;
- 2,5 v obcích nad 25 000 obyvatel do 50 000 obyvatel;
- 3,5 v obcích nad 50 000 obyvatel
- 3,5 ve Františkových Lázních, Luhačovicích, Mariánských Lázních a Poděbradech;
- 4,5 v Praze.

Pro jednotlivé části obce, je obci umožněno stanovit obecně závaznou vyhláškou koeficient. Tento koeficient lze zvýšit o jednu kategorii nebo snížit o jednu až tři kategorie v členění podle koeficientů. Koeficient 4,5 platný v Praze, lze zvýšit na koeficient ve výši 5,0. U staveb pro podnikání se základní sazba zvyšuje o 0,75 Kč, za každé nadzemní podlaží, které přesahuje 2/3 zastavěné plochy. Obec může stanovit obecně závaznou vyhlášku pro jednotlivé druhy staveb. U prostor pro podnikatelské účely se uplatňuje koeficient 1,5, a to v celé obci. Spoluvlastníci staveb si mohou podat daňové přiznání pouze za svůj spoluvlastnický podíl. Pokud se stavba nachází v CHKO, případně Národním parku, bude užito koeficientu 2,0. [18], [3], [30]

3.1.3.2 Daně převodové (dědická, darovací a z převodu nemovitosti)

Daň dědická - Jsou to jednorázové daně, které jsou vyměřeny při bezúplatném převodu majetku. Jejich základem je hodnota převáděného majetku. Jejich výnos je však zanedbatelný. Od roku 2008 jsou blízcí příbuzní od daně osvobozeni. Za den nabytí dědictví se považuje den úmrtí zůstavitele. Poplatníci daně dědické i darovací jsou následně rozděleni do tří skupin podle stupně příbuzenského vztahu, který je mezi zůstavitelem a dědicem. Sazba daně je klouzavě progresivní, kde se vypočtená částka vynásobí koeficientem 0,5.

Daň darovací – Darování majetku rovněž na základě bezúplatného převodu vlastnictví a na základě právního úkonu. V tomto případě jinak než smrtí zůstavitele. Poplatníkem daně je nabyvatel darovaného majetku. Sazba daně je rovněž klouzavě progresivní, ale už se nepoužije koeficient 0,5.

Daň z převodu nemovitosti - Je rovněž jednorázovou daní a je vybírána při úplatném převodu nemovitostí, převodu nemovitosti, nebo k přechodu vlastnictví k určité nemovitosti z jedné osoby na druhou, toho se týká i vypořádání podílového spoluvlastnictví. Poplatník se posléze určuje podle způsobu provedení převodu vlastnictví nemovitosti. Základ daně tvoří kupní cena nebo ocenění podle zákona o oceňování. Sazba daně je lineární a jednotná ve výši 3 % ze základu daně. [18]

3.2 Nepřímé daně

Nepřímými daněmi se nazývají proto, že se liší osoba plátce a osoba, která tuto daň opravdu zaplatí. Zatímco plátce daně je fyzická či právnická osoba, která určitý statek poskytla, daň skutečně zaplatí až konečný spotřebitel v ceně služby či výrobku.

3.2.1 Spotřební daně

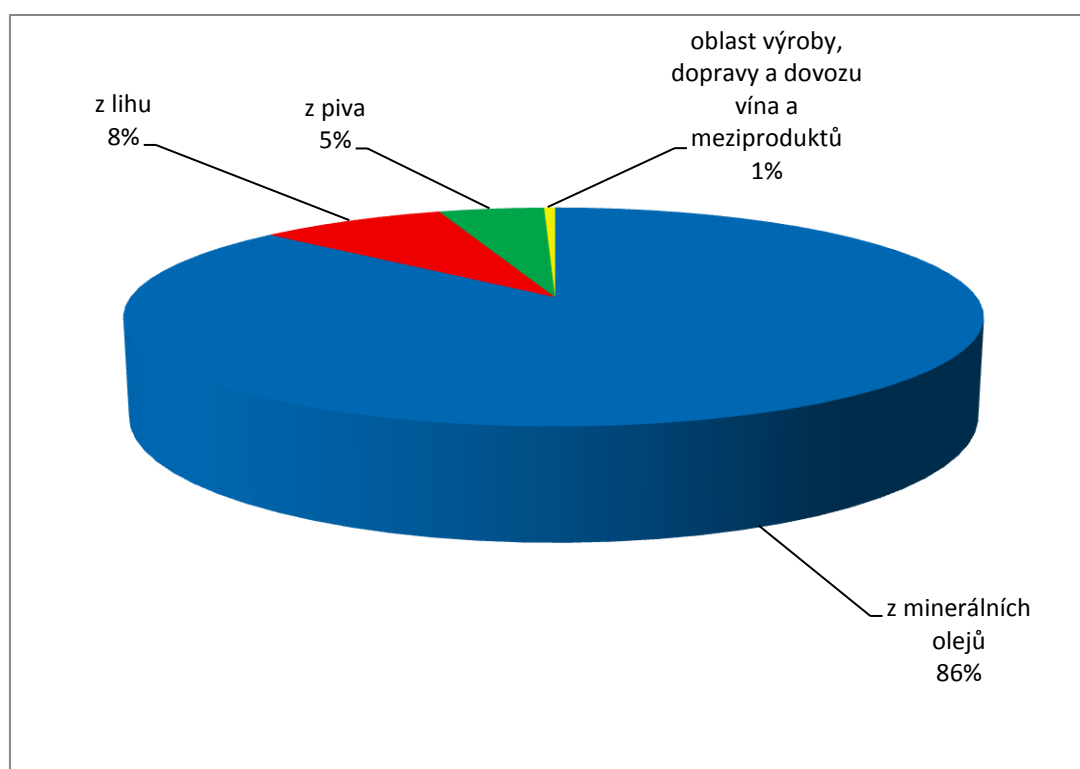
Rozlišujeme na všeobecné a selektivní. Daně ze spotřeby jsou v rámci EU v celkovém procesu harmonizace nejdále.

Výběr selektivních daní nespadá do kompetencí finančního úřadu, ale provádějí ho celní orgány. Výjimku tvoří silniční daň, jež je spravována lokálními finančními úřady.

Spotřební daň – Od svého počátku tento typ daně představoval významný zdroj příjmů pro státní pokladnu. Jsou to selektivní daně ze spotřeby, jimž podléhá pět komodit zboží. Těmito komoditami jsou pivo, líh, daň z vína, tabákové výrobky a minerální oleje.

Podle údajů Celní správy za rok 2010, největší část na výnosu spotřební daně tvořil podíl z minerálních olejů. Ten se na celkovém výnosu podílí zhruba z 86%. Druhým nejvýznamnějším zdrojem příjmů je daň z tabákových výrobků. Nejméně významným je naopak daň z vína, jež dosahuje ani ne 1%. Základem daně je počet jednotek vyrobeného nebo dovezeného zboží. Předmětem daně je výroba a import vybraných výrobků na daňovém území Evropského společenství.

Graf 3 Znárodnění výše spotřební daně v ČR za rok 2010

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

Daň z přidané hodnoty - Zákon o DPH byl zásadním způsobem novelizován k 1. 4. 2011. Legislativní proces byl dovršen vyhlášením novely ve Sbírce zákonů pod č. 47/2011 Sb. Od začátku dubna je zcela novým způsobem řešen opravný mechanismus pro odpočet daně. Tímto nastávají změny v povinnostech, týkající se odpočtu daně u automobilů, které zaměstnanci používají pro soukromé účely. Další změna spočívá v novele, kde za určitých okolností je umožněno plátcům daně snížit svoji daňovou povinnost, protože jejich odběratelé nezaplatili a skončili v insolvenční.

DPH je daní moderního typu a rovněž široce koncipovanou daní ze spotřeby. Taktéž je povinnou ve všech státech Evropské unie, kde její harmonizace postoupila velice do hloubky. Předmětu daně z přidané hodnoty podléhá: poskytování služeb, dodání zboží, převod nemovitostí, pořízení zboží z EU, dovoz zboží ze třetích zemí.

Nespornou výhodou je to, že má široký předmět daně a není omezoována pouze na zboží. Osobou povinnou k dani je každá osoba vykonávající ekonomickou činnost samostatně. Tato činnost může být vykonávána v České republice nebo v jiném členském státu Evropské unie, případně v další zemi. Sazba je lineární a diferencovaná se dvěma úrovněmi:

- základní sazba – (20%);

- snížená – (10%).

Zásadní změny však nastanou v roce 2012, kdy současná snížená sazba daně z přidané hodnoty vzroste z 10% na 14%, přičemž seznam položek zůstane nezměněn. Pro základní sazbu se v roce 2012 nic nezmění. V roce 2013 se obě sazby sjednotí na 17,5% bez výjimek. Vláda těmto dvěma kroky reflektuje nutnost financování důchodové reformy, ale i výplaty současným důchodcům.

Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátc, za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění. Základ zahrnuje i spotřební daň, clo, daň z energií, materiál poskytnutý v ceně služby, dotace k ceně, atp. [31], [20], [18]

Daň silniční - Je novým typem daně. Daňové přiznání je nutné podat na finanční úřad do 31.1 za předchozí rok. Zálohy jsou splatné čtyřikrát ročně. Klasifikace OECD, řadí daň z motorových vozidel do skupiny daní ze spotřeby nebo užívání vybraných výrobků. Silniční daň je příkladem uplatňování daňové spravedlnosti, a to konkrétně podle principu prospěchu. V České republice je daň zacílena na osoby, jež při používání silniční sítě využívají motorová vozidla k dosahování příjmů, tedy k podnikání. Poplatník je buď:

- provozovatel, který je fyzickou nebo právnickou osobou a je zapsán v technickém průkazu;
- zaměstnavatel, který vyplácí svému zaměstnanci cestovní náhrady, za používání automobilu.

Základ daně je vyjádřen ve fyzických jednotkách, které se rozlišují podle jednotlivých typů vozidel. Sazby daně jsou pevné a diferencované podle druhu vozidla. Jsou různé pro osobní, kde rozhoduje zdvihový objem motoru, a nákladní vozidla při počtu náprav a hmotnosti, používané k samostatně výdělečné či podnikatelské činnosti. Stanoveny jsou v roční výši pro každé vozidlo zvlášť. Daň silniční je v souladu s českou legislativou uvalena na osobní a nákladní silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla, která jsou registrována na území České republiky. Musí být používána k podnikání nebo k jiné samostatně výdělečné činnosti. Daň je stanovena v zákoně č. 16/1993 Sb., o dani silniční. Daň může být snížena až o:

- 25 % u silničních motorových vozidel, použitých k rostlinné výrobě
- 40 %, 48% nebo 25 % v návaznosti na stáří vozidla;
- 48 – 100 % pro vozidla fyzických osob, neziskových organizací a výcviková vozidla, jež nejsou používána k podnikání;
- 70%, 80% a 100 % pro vybranou skupinu poplatníků s maximální povolenou hmotností do 12 tun, určených výlučně k přepravě nákladů.

Základem silniční daně u osobních vozidel je objem motoru určený v cm³, výjimku tvoří automobily na elektronický pohon. Daň je rozdělena v rámci šesti daňových pásem od 1 200 Kč/rok

do 42 00 Kč/rok. U nákladních aut tvoří základ daně počet souprav a celková hmotnost. Nápravy mohou být od 1 do 4 i více, a hmotnost do 1 tuny, a následně až nad 36 tun. Uvedeme-li minimální a maximální sazbu napříč celou tabulkou, tříděnou dle jednotlivých hledisek, dostaneme částky v rozmezí 1 800 Kč/rok - 44 100 Kč/rok. [18], [3]

Energetické daně, (ekologické daně) - Od roku 2008 byla do českého daňového systému zavedena daň na ochranu životního prostředí, jejichž váha v následujících letech bude nabírat stále většího významu. Pro tyto daně je však zažitý název daně z energií, anebo ekologická daň. Těmito daněmi se zatěžují energetické produkty a dodávky energie ke konečnému spotřebiteli, tedy elektřina. Jsou uvalovány jednorázově, při prodeji konečnému spotřebiteli. Základem daně je množství daného média vyjádřené ve fyzikálních jednotkách. Jedná se o tři daně:

- daň z elektřiny;
- daň z pevných paliv;
- daň ze zemního plynu.

Sazby daně jsou pevné, a to na jednotku množství, které jsou rozdělené podle účelu použití. Zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc a daňové přiznání se podává celnímu úřadu samostatně za každou daň zvlášť. Termínem je 25. den po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla. [18], [3]

Clu - Jde o povinnou platbu spojovanou s přechodem zboží přes hranice státu. Tím pádem se odlišuje od ostatních typů daní ze spotřeby, protože jim podléhá pouze dovezené zboží. Pro svou podstatu je specifickou daní ze spotřeby a je zvláštním neúvěrovým příjmem. V celosvětovém měřítku, kvůli odstraňování překážek pro volný pohyb zboží klesá. Protože EU funguje jako celní unie, podléhá clu pouze import zboží ze států mimo Evropskou unii.

3.3 Nejdůležitější odvody daňového charakteru

Pojistné na sociální pojištění má specifické postavení mezi daněmi a rovněž má v České republice největší dynamiku. Tento typ daně v českém daňovém systému splňují pojištění na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

3.3.1 Pojištění na veřejné zdravotní pojištění

Odvádějí za zaměstnance jejich zaměstnavatelé. Provádí to tím způsobem, že 1/3 pojistného se sráží z hrubého příjmu zaměstnance a tu zbývající část hradí zaměstnavatel. Tento typ pojistného uhrazeného zaměstnavatelem je uznaným daňovým nákladem. Pojištění na veřejné zdravotní pojištění platí i osoby mající příjmy z podnikání (OSVČ).

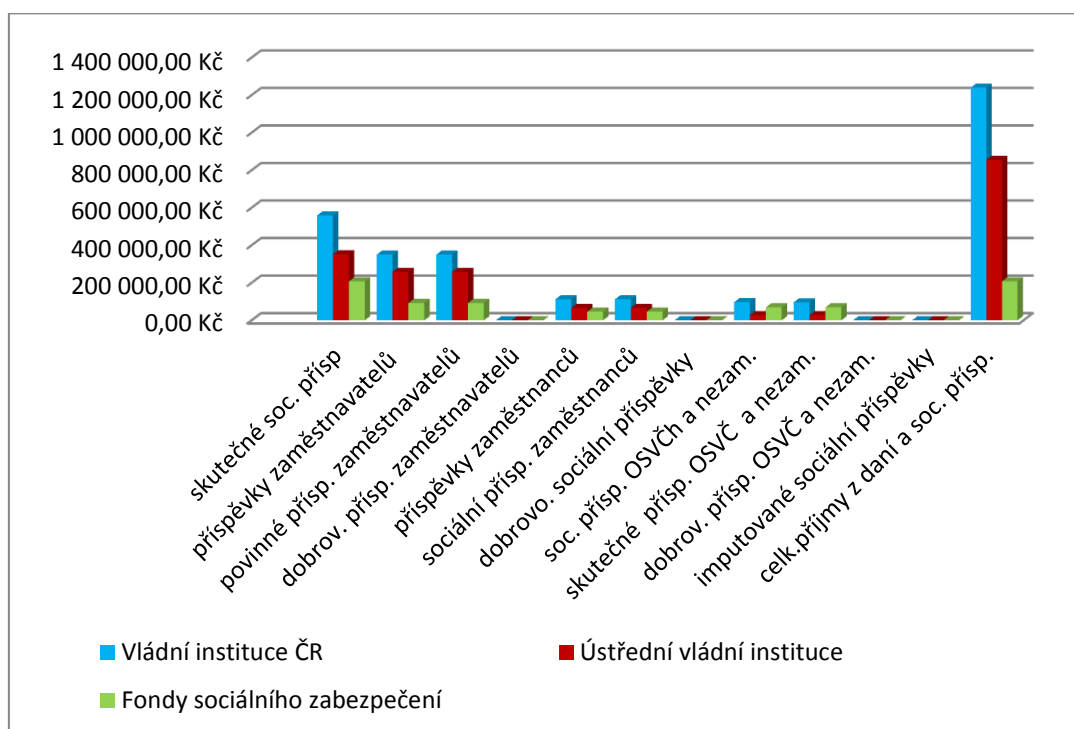
3.3.2 Pojistné na sociální zabezpečení

Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti představuje jednu platbu. V tomto pojištění je obsaženo pojistné na důchodové pojištění, pojistné na nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Za zaměstnance opět pojistné odvádí zaměstnavatel., zhruba 1/4 pojistného sráží z hrubého platu zaměstnance a zbytek pojistného hradí za své zaměstnance sám zaměstnavatel. Tento náklad je daňovým výdajem zaměstnavatele. Na jednu stranu je tento druh pojištění v České republice vysoký, a to především ta část, která je placena zaměstnavateli a má dopad na cenu práce. Tím pádem je snižována konkurenceschopnost ekonomiky ČR. Podíváme-li se na tento problém z druhé strany, jsou z pojistného sociálního pojištění financovány, jak zdravotní péče, tak důchodové pojištění. [18]

3.3.3 Podrobné členění

Detailní rozdělení údajů uvedených v grafu a tabulce, nabízí pohled na podrobné členění příjmů ze sociálních příspěvků pro vládní instituce. Jedná se o Ústřední vládní instituce a Fondy sociálního zabezpečení.

Graf 4 Členění daní a sociálních příspěvků pro vládní instituce za rok 2009

Zdroj: [32]

Tab. 11 Členění daní a sociálních příspěvků pro vládní instituce za rok 2009

Jednotlivé sociální příspěvky	Vládní instituce ČR celkem (v mil. Kč)	Ústřední vládní instituce (v mil. Kč)	Fondy sociálního zabezpečení (v mil. Kč)
skutečné sociální příspěvky	558 831	351 229	207 602
skutečné sociální příspěvky zaměstnavatelů	350 029	257 786	92 243
povinné skutečné sociální příspěvky zaměstnavatelů	350 015	257 786	92 229
dobrovolné skutečné sociální příspěvky zaměstnavatelů	14	0	14
sociální příspěvky zaměstnanců	112 156	66 042	46 114
povinné skutečné sociální příspěvky zaměstnanců	112 156	66 042	46 114
dobrovolné skutečné sociální příspěvky	0	0	0
sociální příspěvky osob samostatně výdělečně činných a nezaměstnaných	96 646	27 401	69 245
povinné skutečné sociální příspěvky osob samostatně výdělečně činných a nezaměstnaných	96 011	26 766	69 245
dobrovolné skutečné sociální příspěvky osob samostatně výdělečně činných a nezaměstnaných	635	635	0
imputované sociální příspěvky	828	460	14
CELKOVÉ PŘÍJMY Z DANÍ A SOCIÁLNÍCH PŘÍSPĚVKŮ PO SNÍŽENÍ O HODNOTY VYMĚŘENÝCH, ALE PRAVDĚPODOBNĚ NIKDY VYBRANÝCH DANÍ A SOCIÁLNÍCH PŘÍSPĚVKŮ	1 239 841	855 429	207 602
CELKOVÉ PŘÍJMY Z DANÍ A SOCIÁLNÍCH PŘÍSPĚVKŮ (včetně imputovaných sociálních příspěvků) PO SNÍŽENÍ O HODNOTY VYMĚŘENÝCH, ALE PRAVDĚPODOBNĚ NIKDY VYBRANÝCH DANÍ A SOCIÁLNÍCH PŘÍSPĚVKŮ	1 240 669	855 889	207 616

Zdroj: [32]

4 DAŇOVÁ SOUSTAVA POLSKA

Od roku 1990 byl polský daňový systém postupně reformován se záměrem podpořit příliv investic do země, a s tím související tvorba nových pracovních míst. Reformy byly podpořeny procesem přizpůsobení a sladění polského práva s právem Evropské unie. Světová finanční krize měla negativní dopady na polskou ekonomiku. Muselo být zavedeno několik opatření včetně snížení příjmu státního rozpočtu a navýšení rozpočtového deficitu. Aby těmto rozhodnutím vláda mohla čelit, rozhodla o zvýšení daně z přidané hodnoty. Kromě toho se začala věnovat konsolidaci a reformním opatřením s ohledem na veřejné finance. Rozhodnutí o snížení daní z příjmů zůstaly v platnosti. Bylo to možné v období, kdy se většina zemí nacházela v recesi, a Polsko zažívalo výjimečný hospodářský růst. Polsko, stejně jako Česká republika v roce 2004, přistoupilo do Evropské unie. [33]

Právní základ pro stanovení daňové povinnosti je stanoven od 17. října 1997, Ústavou Polské republiky ze dne 2. dubna 1997. Polský daňový systém obsahuje 12 typů daní, které jsou obsaženy v daňovém právu hmotném. Polské daňové právo hmotné a daňové postupy upravuje zákon ze dne 29. srpna 1997, Ordynacja podatkowa.

Mezi 12 druhů daňové povinnosti patří, devět typů daní, z kategorie přímých daní, kde první 3 druhy jsou příjmem státního rozpočtu a zbylých 6 druhů je příjmem rozpočtů samospráv:

- daň z příjmů fyzických osob;
- daň z příjmů korporací;
- tonážní daň;
- daň z občanskoprávních úkonů;
- daň z nemovitostí;
- daň z dopravních prostředků (silniční);
- daň dědická a darovací;
- daň zemědělská;
- daň lesní.

Daně z kategorie daní nepřímých jsou příjmem státního rozpočtu, patří sem:

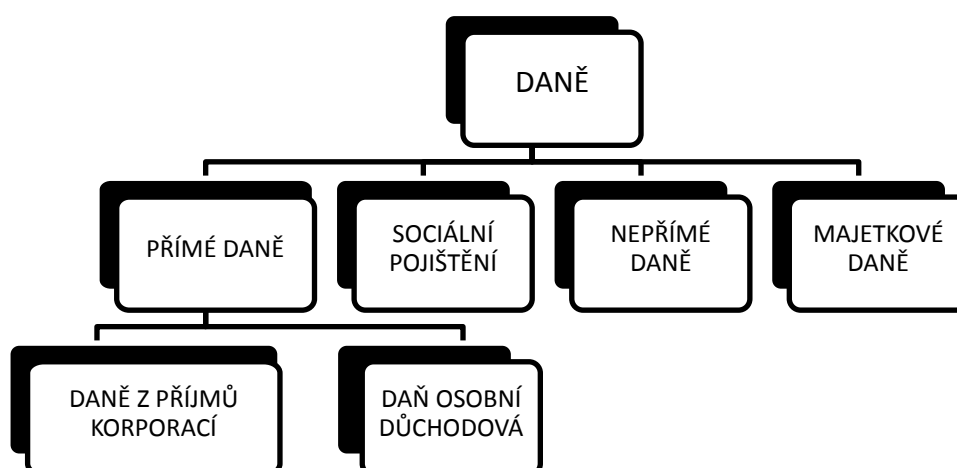
- daň ze zboží a služeb (DPH);
- spotřební daně;
- daň z her. [34], [25]

Do veřejných rozpočtů plynou příjmy především z přímých daní, které tvoří páteř polského daňového systému. Osobní daň a daň z korporací jsou propojeny klasickým systémem. Podle tohoto systému jsou příjmy korporací plně zdaňovány na podnikové úrovni a posléze rozdělené zisky podléhají ještě dani z příjmu osob a akcionářů. V kostce se nejdůležitější odvody daňového charakteru, a tedy příjmy státního rozpočtu, dají shrnout následovně:

- přímé daně;
- sociální pojištění;
- nepřímé daně;
- majetkové daně.

Polsko taktéž patří do skupiny zemí, které mají největší daňový příjem z daně ze spotřeby. Hlavní zdroje příjmů jsou výsledkem daňové politiky státu a také tradice. Polská vláda právě touto politikou sleduje snahu pro získání příjmů do veřejného rozpočtu, a to protože přímé daně zde nemohou být příliš vysoké. To vše z důvodu ne příliš vysokých důchodů a špatné daňové morálky poplatníků. Toto jsou hlavní důvody, proč upřednostňují zdanění nepřímé, které je tímto účinnější. V členských zemích Evropské unie je výše daňových příspěvků určena. Přispívá se však také do společného rozpočtu - nadstátní úroveň. Jak již jsem výše inicioval ekonomický souboj států a jejich daňových systémů se stal zásadovým determinantem v mnohých ekonomických rozhodnutích, včetně lokace nových investic. [15], [5]

Schéma 5 Struktura polského daňového systému:

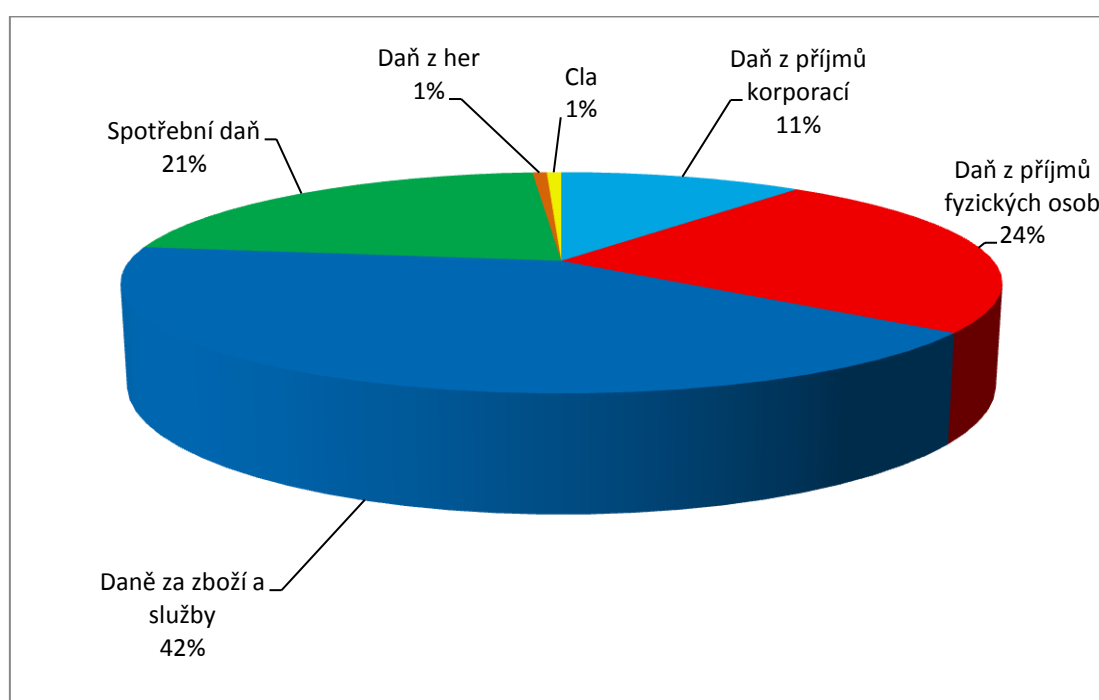
Zdroj: [15]

Tab. 12 Daňové výnosy v Polsku za rok 2010

Druh daňového příjmy	Částka (mil. PLN)
Daň z příjmů korporací	27,892
Daň z příjmů fyzických osob	62,847
Daně ze zboží a služeb	107,879
Spotřební daň	55,684
Daň z her	1,625
Cla	1,664

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Graf 5 Znárodnění daňových výnosů v Polsku za rok 2010

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

4.1 Přímé daně

4.1.1 Daň z příjmu fyzických osob (Podatek dochodowy od osób fizycznych)

4.1.1.1 Poplatníci daně

Dani podléhají fyzické osoby s trvalým pobytem v Polsku, nebo osoby, jejichž dočasný pobyt překračuje 183 dní fiskálního roku. Dani nepodléhají rolníci. Pokud fyzické osobě plynou příjmy, jak z Polska, tak ze zahraničí, budou oba dva tyto příjmy zdaněny. Daň se počítá ze souhrnu daňových základů, a to ze všech kategorií majetku po odečtení uznatelných výdajů. Daň z příjmů fyzických

osob se vypočítává progresivním způsobem. Podnikající fyzická osoba, případně společník společnosti, která nemá právní subjektivitu, má ve většině případů možnost volby formy zdanění a vedení účetnictví. A to buď:

- formou paušálu, kde jsou z evidovaných příjmů vyloučeni podnikatelé, jejichž příjmy v předešlém roce překročily 125 tis. PLN;
- překročí-li výnosy očištěné o DPH z prodeje výrobků, zboží, a finančních operací v celkové výši 1 200 tis. PLN mají fyzické osoby a občanské společnosti fyzických osob povinnost vést účetní knihy v následujícím zdaňovacím období.

4.1.1.2 *Osvobozený příjem*

Do této kategorie se zejména řadí příjem ze státních sociálních dávek, a taktéž částky získané z pojištění osob i majetku.

4.1.1.3 *Slevy na dani a osobní odpočty*

Základní odpočitatelná částka je 556,02 PLN na poplatníka. Odpočitatelná částka na vyživované dítě je 1112, 04. Dary, které jsou určeny na vymezené účely, tím jsou myšleny dary na církve, náboženské organizace, charitativní dary atp., jsou zdaněny ve výši 6% z ročního příjmu poplatníka. Slevy na dani nesmí překročit 1% z částky splatné daně, a které jsou uplatňovány především z titulů plateb pojistného. Co však zaujme nejvíce je to, že si poplatník může ročně odečíst náklady na internetové připojení a to do výše 760 PLN (4796 Kč). Druhy slev se následně snižují podle období, a to buď měsíčně o 46,33 PLN (292 Kč), nebo ročně o 556,02 PLN (3 509 Kč). Roční příjem do 3091 PLN (19 504 Kč), je v Polsku oproštěn od platby daně. [35], [15], [36]

4.1.1.4 *Zdaňovací období*

Zdanění příjmů podle všeobecných pravidel - Od roku 2007 už není platná povinnost podávat měsíční daňová priznání. Daňové priznání za zdaňovací roční období se podává do 2. května.

Pro manžele - Mající majetek ve společném vlastnictví manželů, je možný způsob společného daňového priznání. Musí však být splněny předpoklad, že manželství trvalo po celé zdaňovací období. Daň se poté platí prostřednictvím záloh na konci každého měsíce a je vyrovnána ke konci zdaňovacího období.

Paušální danění – Pro poplatníky v této skupině platí, povinnost do konce ledna podat na finanční úřad, který jim přísluší podle místa bydliště, priznání o výši dosaženého příjmu, výši vyčíslených odpočtů a výši paušálu z evidovaných příjmů. Paušál vypočtený podle evidovaných jednotlivých příjmů, závisí na druhu příjmů, tedy od 3% do 20%. [24], [36]

4.1.1.5 Sazba daně

Sazby jsou klouzavě progresivní, a to ve dvou sazbách 18% a 32%. Sazby v jednotné výši 19 % se uplatní na prodej akcií a ostatních cenných papírů. Srážková daň má obecně výši 19 % a je uplatňována na výplatu dividend a úroků.

Tab. 13 Rozsah daňové sazby z příjmu FO

Zdanitelný příjem (PLN)	Daň (PLN)
do 85 528	18% minus odpočet z daně 556,02
nad 85 528	14 839,02 plus 32% rozdílu nad 85 528

Zdroj: [24]

4.1.2 Daň ze zisků korporací (Podatek dochodowy od osób prawnych)

4.1.2.1 Poplatníci daně

Daň ze zisku korporací je hned po DPH druhým nejdůležitějším příjmem státního rozpočtu Polska. Poplatníci mající sídlo či představenstvo na území Polska, jsou povinni k dani v rámci úhrnu svých celkových příjmů, bez ohledu na místo jejich zdroje. Této dani podléhají právnické osoby, které jsou akciovými společnostmi, společnostmi s ručením omezeným, evropské společnosti a evropské družstevní společnosti, státní podniky a družstva. Je to paušální daň uložená z příjmu.

Poplatníci jsou povinni, každý měsíc sami vypočítat příjem a výši daně. Následně musí zaplatit zálohu na tuto daň do 20. dne následujícího měsíce. V roce 2007 nastala změna, protože byla zrušena povinnost podávat daňová přiznání měsíčně. Poplatníci jsou dále povinni do konce třetího měsíce od ukončení zdaňovacího období podat daňové přiznání, a to do výše příjmů, případně ztráty. [24], [35]

4.1.2.2 Osvobození od daně

Od daně jsou osvobozeny penzijní a investiční fondy. Daňově uznatelnými výdaji jsou rovněž daně z nemovitosti i platby sociálního pojištění.

4.1.2.3 Odpisy

V Polsku jsou odpisy povinné a nelze je odložit. Lze je uplatňovat buď, každý měsíc ve stejné výši, čtvrtletně, anebo jednorázově ke konci zdaňovacího období. Výjimku tvoří umělecké práce, muzejní exponáty, nenakoupený goodwill a půda. Nejpoužívanější metodou je lineární metoda odpisování. Zrychleně lze odepisovat majetek, který je taxativně vymezen v zákoně. Mezi takto vymezený majetek patří stroje a zařízení použité v zemědělství, potravinářském průmyslu, a taktéž v chemickém průmyslu. [15], [24]

4.1.2.4 *Daňové výhody a systém daňových pobídek*

V Polsku pro podniky, které investují minimálně 100 tis. EUR, existuje čtrnáct ekonomických zón, kde mohou získat pomoc ve výši kvalifikovaných výdajů. Předpokládané trvání je však do roku 2020. Existuje zde možnost rychlejších odpisů pro výrobní podniky a zvýhodnění malých podniků, které mají roční obrat do 800 tis. EUR, a to včetně DPH. Pro velké podniky, jejichž investice přesahují 50 mil. EUR, dochází ke krácení výše podpory o polovinu. U investic překračující hodnotu 100 mil. EUR o 2/3. [15]

Výhoda pro plánované investice ve speciálních ekonomických zónách spočívá v možnosti získat daňové úlevy na daň z příjmu korporací, jejíž výše dosahuje v Polsku 19%. Maximální výše úlevy je závislá od regionu, kde je investice zacílena, a rovněž na celkové výši nákladů vynaložených na danou investici. Velcí investoři disponují možností dosáhnout daňových úlev ve výši 30% až 50% z daných nákladů. Investoři středních podniků mohou získat úlevy ve výši 40% až 60%, a v poslední řadě investoři z řad malých podniků mají možnost dosáhnout na úlevy ve výši 50% až 70% nákladů. Jako příklad lze uvést oblast Pomořanska, která patří do skupiny oblastí s nižší podporou. V celé zóně dosahuje celkový počet investorů počtu 72, kteří do 31. 12. 2010 investovali v celkovém součtu 6,8 mld. PLN a vytvořili 19,3 tis. pracovních míst. [37]

- nižší podpora v méně rozvinutějších regionech - 30% až 40% (Slezsko, Dolní Slezsko, Velkopolsko, Mazovsko, Pomořansko a Západní Pomořansk);
- vyšší podpora v méně vyspělých regionech - 50% (celé východní Polsko, Malopolsko, Lodžsko, Lubušsko a Kujavsko-Pomořansko);
- pro malé a střední podniky je možnost zvýšení podpory o dalších 10% až 20%.

4.1.2.5 *Sazba daně*

Výše daňové sazby činí 19% ze základu daně. Daň se odvádí z příjmů a kapitálových výnosů. Ty jsou vyčísleny z řádně vedených účetních knih. Sazba daně z korporací je jednotná.

4.1.2.6 *Zdaňovací období*

Zdanitelným obdobím je dvanáct po sobě jdoucích kalendářních měsíců. Jsou i výjimky, ale ty až po individuální dohodě se správcem daně. Do konce třetího měsíce následujícího roku, tedy března, musí být podáno roční daňové přiznání.

Daňová ztráta lze uplatnit maximálně v pěti následujících letech. V každém roce je umožněno odečíst 50 % hodnoty ztráty.

4.1.2.7 Daňové skupiny

Tvoří je rezidentní společnosti s kapitálem minimálně 1 milion PLN. Takto vzniklá skupina, musí být vytvořena na období alespoň 3 let, a to pro společnosti s 95 % propojeností. Těmto skupinám je umožněno vzájemné započítávání ztrát a zisků.

4.1.3 Sociální pojištění

Jako vyměřovací základ příspěvku na sociální pojištění je u zaměstnanců použit jejich hrubý příjem. Vyměřovací základ je tvořen do maximální výše ročního ekvivalentu 30 průměrných měsíčních mezd, avšak v maximální výši do 85 290 PLN. Pro příspěvky na zdravotní a mateřské pojištění neexistuje. Pro příspěvky placené zaměstnavatelem je vyměřovací základ vyplacený hrubý příjem zaměstnanci. V tomto případě příspěvků na invalidní pojištění a starobní důchod tvoří maximální základ 30 průměrných měsíčních mezd. Žádný strop není stanoven pro úrazové pojištění.

V polských právních předpisech došlo k několika úpravám týkající se náhrad ze mzdy a nemocenských dávek. Proto zde budou podrobněji rozebrány.

4.1.3.1 Náhrada ze mzdy a nemocenské dávky

Byla zkrácena doba, po kterou zaměstnavatel financoval nepřítomnost zaměstnance v práci z důvodu nemoci, který byl starší 50 let. Zaměstnanec starší 50 let disponuje nárokem na náhradu mzdy, a to v celkové délce nejvýše 14 dnů za kalendářní rok. Od 15. dne pracovní neschopnosti mu plyne nárok na nemocenskou. Ostatní zaměstnanci mají nárok na náhradu mzdy z důvodu nemoci v celkové 33 dnů za kalendářní rok. Od 34. dne pracovní neschopnosti jim plyne nárok na nemocenskou.

Náhrada mzdy se vypočítá z vyměřovacího základu za předchozích 12 kalendářních měsíců:

- 80 % vyměřovacího základu, kde zaměstnavatel má možnost podle pracovních předpisů poskytnout i vyšší odměn;
- 100 % vyměřovacího základu, a to v případě je-li pracovní neschopnost způsobena pracovním úrazem, úrazem na cestě do a z práce, nemocí z povolání;
- 100 % vyměřovacího základu, vznikla-li pracovní neschopnost v souvislosti s dárcovstvím krve, tkáně nebo orgánů;
- 100 % vyměřovacího základu, vznikla-li pracovní neschopnost v době těhotenství.

Pro osoby, které nejsou zaměstnanci, ale mají nemocenské pojištění, lze uplatnit nárok na nemocenskou dávku, a to od prvního dne pracovní neschopnosti. V případě, kdy byla pracovní neschopnost způsobena pracovním úrazem či nemocí z povolání je nemocenská dávka vyplácena již od prvního dne. Měsíční výše nemocenské dávky činí:

- 80 % vyměřovacího základu pro nemocenské dávky;
- 70 % vyměřovacího základu během doby hospitalizace;
- 100 % vyměřovacího základu, vznikla-li pracovní neschopnost následkem pracovního úrazu, úrazu na cestě do práce, a z práce, nebo nemocí z povolání;
- 100 % vyměřovacího základu, vznikla-li pracovní neschopnost v souvislosti s dárcovstvím krve, tkáně nebo orgánů;
- 100 % vyměřovacího základu, vznikla-li pracovní neschopnost v době těhotenství.

Pro osoby, které mají dobrovolné nemocenské pojištění, může být vyměřen základ v maximální výši 250 % průměrného měsíčního výdělku za předešlé 3 měsíce.

4.1.3.2 Rehabilitační dávky a vyrovnávací příspěvek

Tento typ dávek může být přiznán zaměstnanci, jenž po zániku nároku na nemocenskou je stále praceneschopný, je-li krytý nemocenským pojištěním, a je-li pozitivní prognóza na obnovu jeho výdělečné schopnosti. Rehabilitační dávka může být vyplácena maximálně 12 měsíců.

Vyrovnávací příspěvek je vyplácen zaměstnanci, kterému byl snížen výdělek, a to z důvodu dobrovolné rehabilitace za účelem přeškolení na přidělenou práci. Příspěvek není možné přiznat osobám, kterým plyne nárok na starobní či invalidní důchod.

4.1.3.3 Ošetřovné

Ošetřovné se vyplácí osobě, která je pojištěná a nemůže pracovat z důvodu nutnosti osobní péče o zdravé dítě mladší 8 let, nemocné dítě mladší 14 let, případně jiného nemocného člena rodiny. Potřebuje-li péči dítě, které je starší 14 let nebo jiný nemocný člen rodiny, vyplácí se ošetřovné po do maximální délky 14 dnů za kalendářní rok.

4.1.3.4 Příspěvek na mateřskou

Tento příspěvek obdrží pojištěná žena, která v období, nemocenského pojištění anebo v období rodičovské dovolené, naplnila jednu ze stanovených podmínek, a to:

- porodila dítě;
- vzala dítě na výchovu do pěstounské rodiny;
- převzala do výchovy dítě, které je mladší 7 let a požádala o jeho adopci;
- bylo-li vydáno rozhodnutí na odložení školní docházky pro dítě, které bylo převzato do výchovy a je mladší 10 let;

- převzal-li dítě do výchovy muž, který má nemocenské pojištění, splňuje-li obdobné podmínky jako žena, tak je mu příspěvek taktéž přiznán.

4.1.4 Majetkové daně

Daňovým orgánem je taktéž Ministerstvo financí, kterému přísluší výklad daňového práva. U daně z nemovitosti však vystupuje jako dozorčí orgán.

Daň z nemovitostí (Podatek od nieruchomości) – nalezneme v zákoně ze dne 12. 1. 1991, o daních a místních poplatcích v pozdějším znění. Předmětem daně z nemovitosti jsou:

- budovy a jejich části (základem daně je užitková plocha);
  - obytné: 0,67 PLN/1m²;
  - spojené s podnikáním: 20,05 PLN/1m²;
  - pro podnikání v oblasti poskytování zdravotnických služeb: 4,27 PLN/1m²;
  - ostatní budovy: 7,06 PLN/1m².
- budovy a jejich částí, které jsou spojeny s výkonem hospodářské činnosti (základem daně je vstupní hodnota DHM) - 0,80 PLN/1 m²;
- pozemky (základem daně je rozloha);
  - jezera, rybníky sloužící pro využití vodní energie: 4,15 PLN/ 1 ha;
  - ostatní pozemky: 0,41 PLN/1m².

Pozemky nepodléhají zdanění, jsou-li klasifikovány v evidenci pozemků a budov jako:

- obhospodařovaná půda;
- lesy;
- pozemky s lesními či křovinnými porosty na obhospodařované půdě.

Subjekty povinné k úhradě daně z nemovitosti jsou:

- majitel;
- samostatný držitel;
- uživatel věci.
- v některých případech i držitel závislý z nemovitosti nebo její části, která je ve vlastnictví státu nebo místní samosprávy.

Daň z nemovitosti oproti roku 2010 dostala několika změn. Týkají se navýšení jednotlivých daňových sazeb v roce 2011. Nejpatrnější je navýšení pro podnikatelskou sféru, jež užívá budovy

pro účely svého podnikání. Zde sazba daně vzrostla od roku 2010 z 20,05 PLN/1m² na 20,51 PLN/1m², čili v celkově o 0,46 PLN/1m² (cca. 2,3%). Od roku 2009 sazba dokonce vzrostla o 0,7 PLN/1m² (cca.3,5%). Další změnou, oproti roku 2010, je u budov pro podnikání v oblasti zdravotnických služeb. U této kategorie sazba daně vzrostla ze 4,16 PLN/1m² na 4,27/1m², tedy celkově o 0,11 PLN/1m² (cca. 2,6%). Od roku 2009 sazba vzrostla dokonce o 0,26 PLN/1m² (cca. 6,5%).

Rovněž je možné zproštění od daně z nemovitosti, které je stanoveno v § 7 ust. 1. a 2. zákona ze dne 12. 1. 1991, o daních a poplatcích., (Dz.U. Z 2006 r. Nr 121, poz.844 ze zm). A výjimkou je taktéž, že okresní zastupitelstvo je oprávněno zavést jiné, než uvedené, zproštění od daně z nemovitosti.

Evropskou výjimku tvoří Polsko v několika daních z nemovitostí, protože jsou unikátní svou právní regulací zdanění pozemků. A to konkrétně v zemědělské dani (podatek rolny), a dani lesní (podatek lesny). Pozemky zapsané v evidenci nemovitostí jako pozemky zemědělské, podléhají zemědělské dani, jejíž základ tvoří výměra pozemku. Sazba této daně není stanovena fixně, protože se každý rok liší v závislosti na průměrné ceně žita. Předmětem lesní daně jsou lesní porosty, které jsou vedené v evidenci pozemků jako lesy, avšak ne lesy s výměrou nižší jak 0,1 ha. Základem daně, tvoří celková výměra lesního pozemku v Ha. Sazba daně je závislá od průměrné ceny dřeva. U lesů v národních parcích a přírodních rezervacích je však sazba daně poloviční. [24], [15], [12]

Daň dědická a darovací (Podatek od spadków i darowizn) - Poplatníci jsou roztrženi do 3 skupin podle příbuzenského vztahu mezi dědicem a zůstavitelem. V první skupině jsou manžel, manželka, děti, zeť, snacha rodiče, bratři a sestry. Ve druhé skupině jsou synovci, neteře, švagři a švagrové. A do třetí skupiny řadíme osoby ostatní. Daňová sazba je klouzavě progresivní a rovněž závisí na skupině, v níž se poplatník nachází, a taky na hodnotě celkového majetku. [15]

4.1.5 Daň silniční

Předmětem daně jsou automobily s vyšší hmotností než 3,5 tuny. Tomuto typu daně podléhají právnické i fyzické osoby, jež jsou vlastníky dopravního prostředku. Daň se odvíjí od typu motoru, objemu válců v cm³, a taktéž od nosnosti.

Orgánem, činným ve věcech silniční daně, je starosta obce, ve městě primátor, na jejímž území se nachází trvalé místo bydliště, případně sídlo určeného poplatníka. Maximální sazba daně z dopravních prostředků se mírně zvýšila oproti roku 2010. Například sazba daně z nákladních automobilů s hmotností nad 3,5 tuny a do 5,5 tuny včetně. Pro rok 2011 činí 748,25 PLN. Vzrostla i sazba daně, a to za přispění inflace. Uvedeme-li minimální a maximální sazby stanovené sazbou daně z dopravních prostředků, napříč celou tabulkou podle jednotlivých hledisek, dostaneme částky

v rozmezí 748,25 PLN až 1497,92 PLN. Podotýkám však, že jednotlivé sazby daně mohou být upraveny jednotlivými vyhláškami obcí a měst, a tudíž mohou dosahovat i nižších hodnot.

Platí se bez předvolání na daný účet rozpočtu obce, ve dvou stejných splátkách. A to do 15.2 a do 15.9 příslušného roku. Na základě usnesení zastupitelstva obce, je stanovena výše sazeb. Není možné, aby roční daňová sazba byla vyšší než limitní sazby, které jsou stanoveny v zákoně o místních daních a poplatcích. Při diferenciaci jednotlivých sazeb je brán zřetel na potencionální ohrožení životního prostředí dopravním prostředkem, a rovněž také na počet míst k sezení v dopravním prostředku. [22], [24], [38]

4.2 Nepřímé daně

Daň z přidané hodnoty (Podatek od towarów i usług) - V Polsku existují 2 typy sazeb DPH. Standardní sazba daně činí 23%, snížená sazba daně na úrovni 0%, 5% a 8%. Snížená sazba se uplatňuje především pro potraviny, vybrané zboží týkající se zdravotní péče, noviny, knihy, časopisy a služby vztahované k zemědělství a lesnictví. Poplatníci jsou povinni podávat daňová přiznání na finanční úřad, a to do 25. dne měsíce, následujícího po měsíci, kdy vzniklo zdanitelné plnění. Dani z přidané hodnoty náleží dodání zboží a poskytnutí služeb za úplatu, import a export zboží, nákup zboží z jiného členského státu za úplatu a export zboží do jiného členského státu. [39], [24], [15]

Základní pravidlo pro zdanění daně DPH je vyúčtování. U transakcí na území Polska platí:

- na výstupu v období (měsíce, případně čtvrtletí);
- uskutečnění prodeje a posléze vyúčtování daně k odpočtu (na vstupu);
- z pořízeného zboží či služeb v období (měsíce, případně čtvrtletí);
- obdržení daňového dokladu během dvou následujících zúčtovacích období;
- během dvou následujících zúčtovacích období.

Pravidlo pro transakce se zahraničními obchodními partnery:

- vznik daňové povinnosti a nároku na odpočet daně (na vstupu), který je propojen s datem již proběhlé transakce;
- obdržení dokumentů, které potvrzují jejich realizaci.

Nedosahují-li roční příjmy 150.000 PLN, je uplatněno osvobození od daně. Daný zájemce se ovšem může osvobození vzdát.

Tyto produkty jsou od daně z přidané hodnoty osvobozeny: mléčné výrobky, vzdělávací a umělecké služby, věda, lékařské služby, poštovní služby a poštovní známky, bankovní služby a služby pojišťoven. [24]

Spotřební daně (Akcyza) - Ve srovnání s Českou republikou, je spotřební daň uplatňována na širší sortiment výrobků. Kromě alkoholu a tabáku, pohonných hmot, luxusního zboží platí např. i na dražší elektroniku nebo automobily a její sazby jsou zpravidla vyšší, než v České republice, platí to především pro alkohol. V Polsku jsou tak uvaleny spotřební daně například na tyto výrobky a zboží: alkoholické a jiné nápoje, tabákové výrobky, motorová paliva, střelné zbraně, parfémy a kosmetika, elektrina, vybraná elektronika, automobily, jachty, atp. [39], [15]

Daň je vztažena na spotřební výrobky, jež jsou v souladu s pravidly platnými v EU. Jednotková balení tabákových a alkoholických výrobků, musí být označeny kolky. Výjimku tvoří pivo, které je předmětem daně z obratu. [24]

4.3 Daňová asignace a její vliv na veřejnou politiku

Asignací je obecně myšleno příkaz, poukázka věřitele dlužníkovi, aby zaplatil třetí osobě. Daňová asignace tedy znamená příkaz daňového subjektu příjemci daně, aby část zaplacené daně použil na konkrétní účely, většinou obecně prospěšné účely. Daňová asignace je velmi často spojována s financováním církví. Tento úkon, kdy daňový subjekt má možnost rozhodovat o použití části, jím uhrazené daně na konkrétní účely, však musí povolovat daňové předpisy. Daňová asignace se však popírá se základním principem daní, tím mám na mysli daňovou neúčelovost. Ve svém důsledku není ani příliš spravedlivá, poněvadž na daný účel nepřímo přispívají i ti, jež daňové asignace nevyužili. Vážným problémem je také narušení horizontální spravedlnosti, stejný příjem = stejná daň.

Daňovou asignaci je možné vzhledem k její povaze uplatnit pouze u daně z příjmu fyzické osoby. Uplatníme-li tuto daň, stává se administrativně velice náročnou a nákladnou, a to hlavně v tom případě pokud část fyzických osob není povinná podávat daňové přiznání. Dále se tento druh daně setkává s neduhy nespravedlnosti a nesystémovosti. Na druhou stranu je daňová asignace podporována s cílem podpořit občanskou zainteresovanost na veřejné politice. Rovněž posílí princip partnerství a podpoří financování aktivit na úrovni regionu a obce. V neposlední řadě daňové asignace pro poplatníka znamená to, že rozhoduje o částce, kterou je tak jako tak povinen „někam“ odvést a z tohoto pohledu tedy může být poplatníkovi relativně lhostejné, kam část své daně poukáže. [1]

Daňové asignace v Polsku - je využíváno do té míry, kdy zákon o daních z příjmů a zákon o charitě a sponzorství stanovuje možnost poukázat 1 % daně z příjmů fyzických osob. Je-li nestátní nezisková organizace v Polsku registrována jako veřejně prospěšná u Státního soudního registru, mohou

občané poukázat 1% z jejich příjmu. Poprvé tak polští poplatníci mohli učinit už 1. dubna 2005. Polsko je druhou nejlépe hodnocenou zemí v úrovni poskytování služeb, infrastruktury a organizačních kapacit neziskového sektoru. V roce 2001 byla otevřena Kancelář polského neziskového sektoru v Bruselu, jejímž hlavním úkolem je zlepšení komunikace mezi polským neziskovým sektorem a neziskovými organizacemi členských zemí Evropské unie, a jejich úspěšné zapojení do existujících evropských sítí. [11]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 SROVNÁNÍ DAŇOVÝCH INSTRUMENTŮ OBOU ZEMÍ

5.1 Administrativní náročnost

Ve srovnání s Polskem, ale i průměrem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), je v ČR nejen výše daní, ale i administrativa spojená s jejich odvodem, hotovým daňovým peklem. Pro rok 2011 je ve srovnání s průměrem OECD, místní administrativní daňová náročnost téměř trojnásobná. Podle průzkumu Světové banky je nastavený systém v České republice i Polsku složitý, a to zejména pro podnikatelské prostředí.

Tab. 14 Srovnání administrativní náročnosti ČR a Polska za rok 2011

Země	Počet (platby/rok)	Čas (hodiny/rok)	Celková daňová zátěž (% ze zisku)	Absolutní pořadí přívětivosti daňového systému
průměr OECD	14,2	199,3	43	-
Česká republika	12	557	48,8	128
Polsko	29	325	42,3	121

Zdroj: [40]

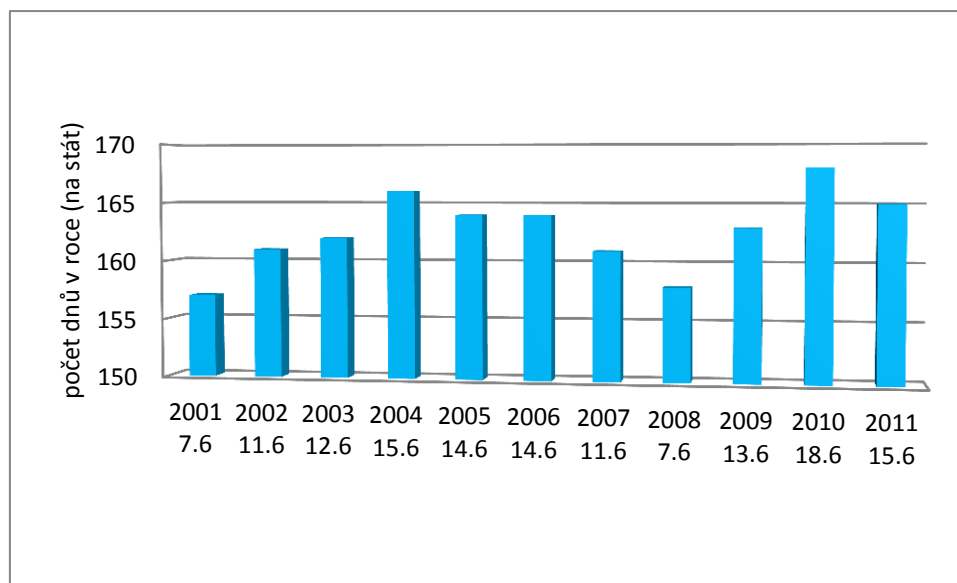
Výzkum byl prováděn podle 11 indikátorů ve 183 ekonomikách z celého světa. Výsledek není pro Českou republiku nikterak lichotivý. Umístila se až v poslední třetině daňových systémů, se značnou administrativní náročností. Celkově na 128. místě. Podle vypočteného průměru trvá v českém podniku 557 hodin za rok, než zaměstnanec vyplní a následně odevzdá daňové přiznání. Naopak v první třetině figuruje v kategoriích, snadnost podnikání (63. místo), registrace vlastnictví (47. místo), ukončení podnikání (32. místo) a získání úvěru (47. místo).

Polsko se podle výzkumu umístilo taktéž v poslední třetině. Celkově, ale o 7 míst lépe než Česká republika, tedy na 121. místě. Lépe si stojí také v průměrné délce doby, kterou zaměstnanec potřebuje na vyplnění a odevzdání daňového přiznání, a to 325 hodin za rok. Polsko rovněž válcuje Českou republiku v kategorii získání úvěrů, kde se nachází na 15. místě. V ochraně investorů je taktéž oproti České republice (93. místo), lepší a obsazuje 44. místo. Naopak kategorie, kde by se představitelé Polska mohli doučit od České republiky, jsou žádosti o stavební povolení, registrace vlastnictví a ukončení podnikání. Mezi kategorie srovnání, které jsou téměř totožné, patří vymáhání smluvního plnění. [23]

Den daňové svobody - Tvůrcem konceptu dne daňové svobody je Američan Dallas Hostetler. Tento den v roce tvoří pomyslnou hranici, jež rozděluje rok na dvě části. V prvním období roku odvádí poplatníci veškeré daně a odvody na pokrytí výdajů státu. V druhé části vydělávají lidé sami na sebe, tedy veškerá mzda jde na jejich konto. Polopatiisticky řečeno, je to doba, po kterou vydělá-

váme na zabezpečení chodu státu. Doposud však neexistuje jednotný postup pro jeho výpočet. Pro následné grafické zobrazení jsou však použity údaje Liberálního institutu.

Graf 6 Den daňové svobody v ČR za posledních 11 let

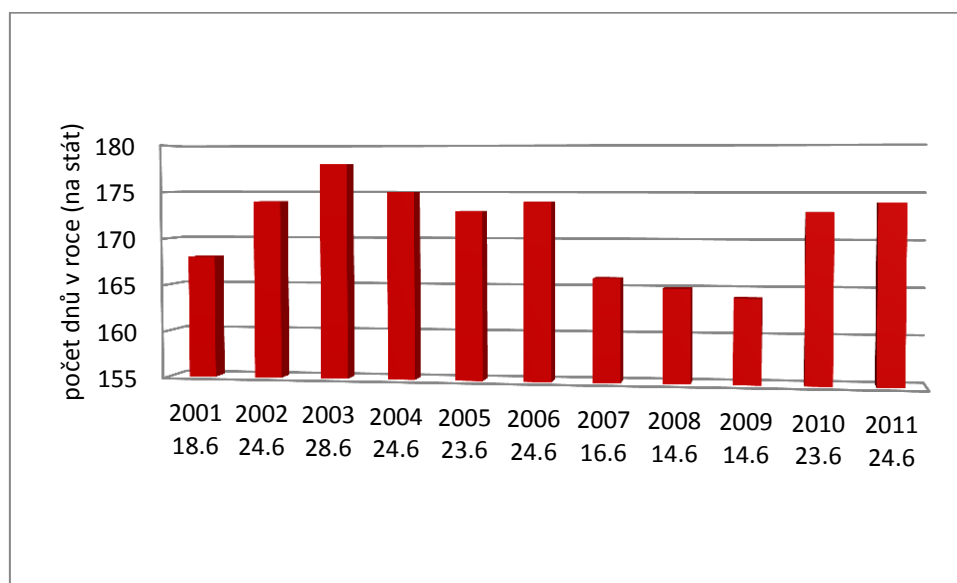

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

V České republice, den daňové svobody každoročně vypočítává Liberální institut a při výpočtech vychází z odhadů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Určuje se jako podíl veřejných výdajů na hrubém domácím produktu země. Čím je tento podíl vyšší, tím déle je zapotřebí práce na pokrytí vládních výdajů. Naopak, čím menší je tento podíl, tím dříve plynou finanční prostředky občanům. V České republice byl pro rok 2011, den daňové svobody, tímto výpočtem, stanoven na 15. června. Pro porovnání je možné dohledat i údaje dostupné ze zdrojů společnosti Patria Finance. Jejich způsobem výpočtu byl stanoven den daňové svobody na 20. června.

Z dostupných údajů byl v České republice den daňové svobody nejdříve stanoven shodně v letech 2001 a 2008, tedy na 7. června. Nejpozději však byl vloni, a to 18. června. V roce 2010 bylo zapotřebí 168 dnů na pokrytí státních výdajů, což souvisí se snahou vlády snížit rozpočtový deficit. Za posledních 11. let pracují občané České republiky, průměrně 163 dní na pokrytí vládních výdajů, což je bez dvaceti dní téměř polovina roku.

Graf 7 Den daňové svobody v Polsku za posledních 11 let

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

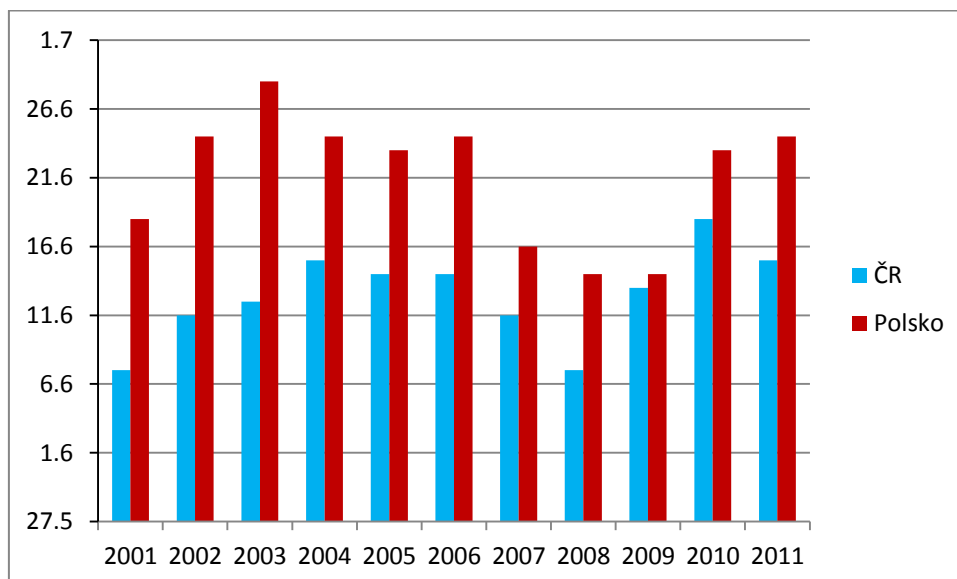
V Polsku, se den daňové svobody taktéž vypočítá na základě podílu veřejných výdajů na hrubém domácím produktu. Centrum Adama Smithe, tento den v Polsku, stanovilo na 24. června letošního roku. Pro srovnání, nejhůře na tom byli v Polsku pracující v roce 1995, kdy byl den daňové svobody až 6. července. Naopak nejdříve byl tento den stanoven shodně v letech 2008 a 2009, a to na 14. června. Z dostupných údajů pracují občané v průměru 171 dní na pokrytí vládních výdajů, což je bez jedenácti dní téměř polovina roku.

Chceme-li srovnávat obě země, můžeme vzít v potaz ještě průměr zemí Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), kde den daňové svobody připadá na 10. června. S tímto dnem se v posledních letech neshoduje ani jeden námi sledovaných států. Nejbližší je mu však Česká republika.

Fiskální problémy států, které bezesporu souvisí se světovou ekonomickou krizí, ale i schodkovým hospodařením jednotlivých politik, se projevují i na dnu daňové svobody. Jak je z níže uvedené tabulky patrné, v České republice se vývoj oproti roku 2009 posunul k lepšímu, což nelze říci o Polsku. Tamější situace však souvisí s vládními škrty na výdajové straně veřejných financí. V první polovině uplynulé dekády byl rozdíl ve stanovení dne daňové svobody velmi patrný, nejvíce v roce 2003, kdy rozdíl činil 16 dnů. Postupem času však situace nabrala lepší vývoj a dostali, jsme se až k situaci rozdílu 1 dne, a to v roce 2009. Trend pro rok 2011 však nabírá opět opačný směr. Co se týká průměrně odpracovaných dnů na pokrytí vládních výdajů za posledních 11 let, je na tom Česká republika o 8 dnů lépe než Polsko. V České republice docházelo v rozmezí let 2004 až 2006 k mírné stagnaci, ale od roku 2006 do roku 2008 došlo k poklesu o 10 dní. Od roku 2008

do roku 2010 následoval vzrůst o 11 dnů, což zřejmě zapříčinilo oživení ekonomiky a posléze do-
rovnání příjmů státního rozpočtu pro krytí státních výdajů. Daná situace v Polsku byla obdobná.
Zásadní rozdíl oproti České republice, však zůstává ve vývoji v roce 2011, kdy v Polsku pokračuje
růst počtu dnů na pokrytí daňových výdajů. Naopak Česká republika si polepšila o 3 dny oproti
roku 2010. [41], [42]

Graf 8 Komparace dnů daňové svobody v obou zemích za posledních 11 let

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

5.1.1 Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v letech 2000 a 2010

Jak již bylo výše zmíněno, znázorněním skutečné daňové zátěže v zemi je stanovení dne daňové svobody. Za posledních 11 let se v České republice mírně snížilo daňové zatížení výdělků u všech rodin, kromě jednoho typu domácností. Onou výjimkou jsou osamělí rodiče se dvěma dětmi a nízkým příjmem. Pro ty se daňové zatížení zvýšilo zhruba o 3 %. Naopak k nejmenšímu poklesu došlo v kategorii samostatně výdělečně činného dospělého s průměrnou mzdou. Srovnáme-li výsledky s průměrem OECD, rovněž lze pozorovat obdobný trend u stejných typů domácností. Rozdíl je však zřejmý v celkové výši daňového zatížení. V Polsku se během posledních 11 let snížilo daňové zatížení téměř na všech úrovních. Nejvíce je patrný rozdíl v kategorii dvou výdělečně činných dospělých s dvěma dětmi, kde došlo k poklesu daňového zatížení skoro o 7 %. Naopak nejnižší pokles nastal v kategorii osamělých rodičů s dvěma dětmi, a to 1,3 %. Při komparaci výsledků s OECD, lze pozorovat taktéž stejný pokles, pouze s jinou výší daňového zatížení.

Při vzájemném porovnání obou zemí, dojdeme k závěru, že během sledovaného období 11 let, došlo k výraznějšímu poklesu daňového zatížení v Polsku. Polsko rovněž dominuje v daňovém zatížení osamělých rodičů se dvěma dětmi, jak v poměru k České republice, tak i poměru k OECD. Na druhou stranu pouze v České republice došlo k nárůstu daňového zatížení některé skupiny domácností.

Tento nárůst se týká skupiny osamělých rodičů s dvěma dětmi. Stále však není výše daňového zatížení tak markantní, jako v Polsku.

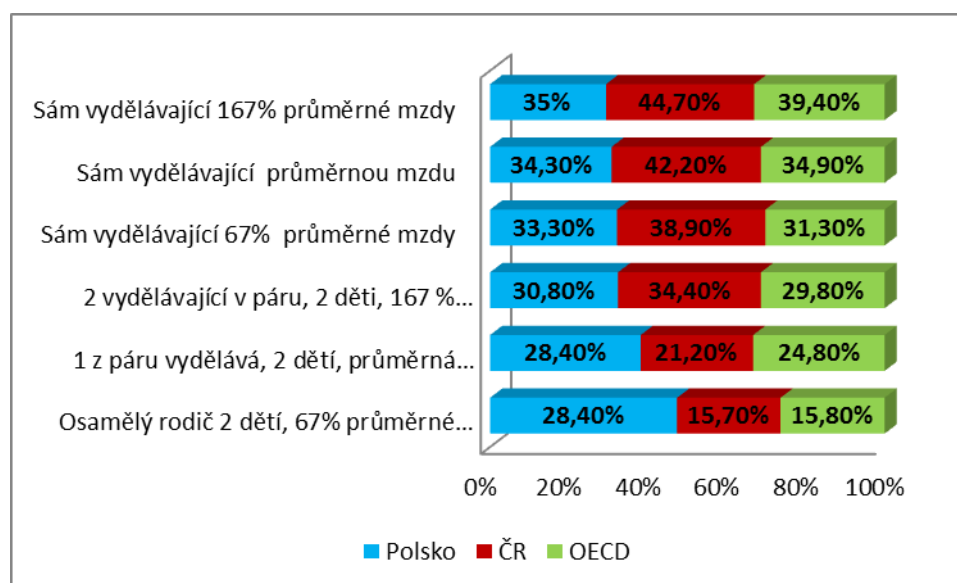
Tab. 15 Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v roce 2010

Typy domácností	Polsko (%)	ČR (%)	OECD (%)
Osamělý rodič 2 dětí, 67% průměrné mzdy	28,4	15,7	15,8
1 z páru vydělává, 2 dětí, průměrná mzda	28,4	21,2	24,8
2 vydělávající v páru, 2 dětí, 167 % průměrné mzdy	30,8	34,4	29,8
Sám vydělávající 67% průměrné mzdy	33,3	38,9	31,3
Sám vydělávající průměrnou mzdu	34,3	42,2	34,3
Sám vydělávající 167% průměrné mzdy	35,0	44,7	39,4

Zdroj: [43]

V České republice panuje značná daňová zátěž, jak ve srovnání s Polskem, tak s průměrem podle OECD. Nejmarkantnější rozdíl lze spatřit v kategorii samotného vydávajícího dospělého 167% průměrné mzdy. Zdanění této kategorie poplatníků je o 9,7 procentních bodů vyšší než v Polsku a 5,3 procentních bodů vyšší než v OECD. I tato skutečnost může být důsledkem odlivu kvalifikovaných odborníků, především vědců, ale i ostatních vysoce vzdělaných pracovníků do zahraničí, kde jim je ponechána větší část z toho, co si vydělají. Tudíž se naskýtá myšlenka, zda-li by neměli naši zákonodárci usilovat o snížení daňové zátěže, dříve než většina českých odborníků skončí například v Silicon Valley v USA, či jiné lákavé destinaci.

Graf 9 Zdanění jednotlivých typů domácností za rok 2010

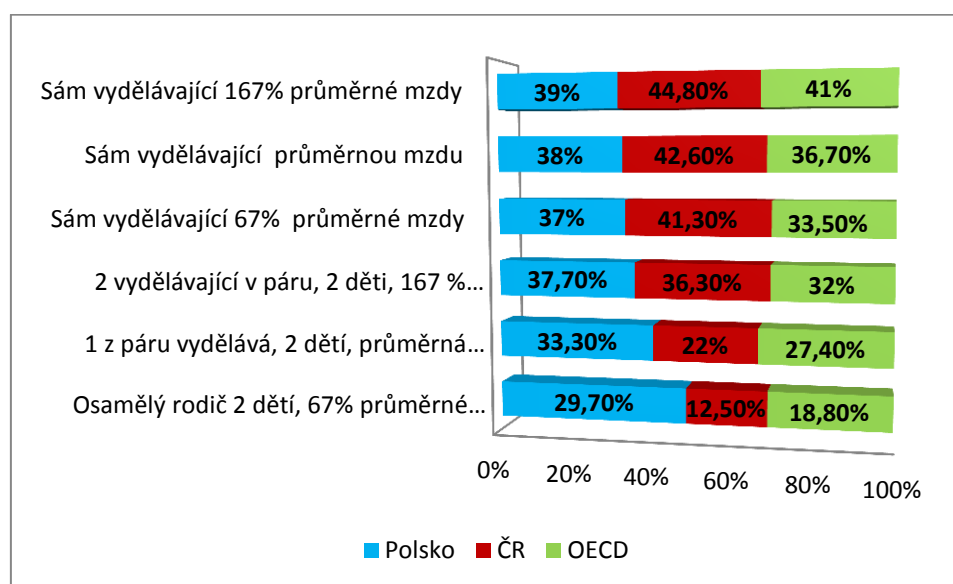
Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

Tab. 16 Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v za rok 2000 (v %)

Typy domácností	Polsko	ČR	OECD
Osamělý rodič 2 dětí, 67% průměrné mzdy	29,7	12,5	18,8
1 z páru vydělává, 2 dětí, průměrná mzda	33,3	22,0	27,4
2 vydělávající v páru, 2 dětí, 167 % průměrné mzdy	37,7	36,3	32,0
Sám vydělávající 67% průměrné mzdy	37,0	41,3	33,5
Sám vydělávající průměrnou mzdu	38,2	42,6	36,7
Sám vydělávající 167% průměrné mzdy	39,0	44,8	41,0

Zdroj: [43]

Z výše uvedené tabulky můžeme jednoznačně vyčíst, že již v roce 2000 byla v ČR kategorie osamělých rodičů vydělávajících 67 % průměrné mzdy se dvěma dětmi, nejnižší daňově zatíženou skupinou. Při srovnání s Polskem jednoznačně nejvíce převyšovala kategorie samotného vydávajícího 167 % průměrné mzdy, a to o 5,8 procentních bodů.

Graf 10 Zdanění jednotlivých typů domácností v roce 2000

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

5.1.2 Vliv daňové zátěže na celkovou zaměstnanost

Jak je všeobecně známo, je-li zdanění práce vysoké, snižuje se výhodnost ekonomické aktivity. Ne- ní zde tedy ani motivace pro zvýšení úsilí. Je tomu tak, protože ono úsilí není kompenzováno odpovídajícím ohodnocením, tedy není dostatečně zapláceno. Pro ekonomiku platí zásadní vztah: nízké daňové sazby = hospodářský růst = zaměstnanost i prosperita = vyšší výběr daní = nízké daňové sazby atp.

Je tedy nezbytné poznamenat, že pro malé otevřené ekonomiky, jako je ČR, to platí dvojnásobně.

5.2 Výše mezd

Medián hrubé měsíční mzdy pro rok 2010 dosáhl v České republice výše 22 207 Kč, v podnikatelské sféře a 24 026 Kč ve sféře nepodnikatelské. Podle Českého statistického úřadu, za 4. čtvrtletí roku 2010, se v podnikatelské sféře průměrná mzda zvýšila nominálně o 2,1 %, reálně však stagnovala. Pro nepodnikatelskou sféru průměrná mzda poklesla nominálně o 3,9 %, reálně však o 5,9 %. Průměrná mzda za rok 2010 dosáhla výše 23 951 Kč, což v meziročním srovnání činí přírůstek o 463 Kč, tedy o 2 %. Podle Polského statistického úřadu se výše měsíční hrubé mzdy nachází na úrovni 3438,21 PLN (21 695 Kč), za 4. čtvrtletí roku 2010, což znamená její meziroční vzrůst o 6%. Za celý rok 2010 činí hrubá měsíční mzda 3224,98 PLN (20 350 Kč), což je v meziročním srovnání o 1,5% , tedy o 122 PLN (769 Kč) více, než v předchozím roce. Celkový rozdíl obou zemí v průměrném měsíčním příjmu dosahuje 3601 Kč (570,68 PLN), ve prospěch České republiky.

Sazba minimální měsíční mzdy pro Českou republiku činí 8000 Kč, tato sazba je neměnná od roku 2008. V Polsku naopak došlo k růstu minimální měsíční mzdy, oproti loňsku vzrostla z 1317 PLN na úroveň 1386 PLN (8746 Kč), procentuálně o 5,2% a v celkovém úhrnu o 69 PLN (435 Kč). Rozdíl mezi minimálními mzdami obou zemí je tedy 746 Kč ve prospěch Polska.

Hodinová minimální mzda, byla taktéž zasažena krizí. V České republice pro rok 2010 činila 46 Kč/hod, v Polsku činila 7 PLN/hod (44,5 Kč/hod). Minimální hodinová mzda za práci je tedy o 1,50 Kč, vyšší v České republice.

Jak uvádí polský deník Gazeta Prawna, relativní míra rizika chudoby v Polsku se nachází od roku 2008 na úrovni 18 % a stále nedochází ke snižování. Opatření proti chudobě představují sociální dávky a dávky životního minima, jejichž kritéria jsou ustanoveny článku 7 zákona o sociální pomoci. Formy pomoci se dělí do peněžitých dávek, věcných dávek a péče o děti a rodinu. Vědci z polského Ústavu práce a sociálních studií vypočetli výši sociálního minima podle počtu členů domácnosti, a to činí: [48]

- jednočlenná domácnost - 854,9 PLN (5394 Kč);
- dvoučlenná domácnost – 703,6 PLN na osobu (4440 Kč);
- tříčlenná domácnost – 705,2 PLN na osobu (4450 Kč).

Životní minimum je nejnižší možná, společensky uznatelná výše peněžních příjmů. Tyto příjmy primárně slouží k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Životní minimum je v Polsku rovněž počítané podle počtu členů domácnosti. Výše příjmů za měsíc činí:

- jednočlenná domácnost – 386,3 PLN (2438 Kč);

- dvoučlenná domácnost – 329,6 PLN na osobu (2080 Kč);
- tříčlenná domácnost – 308 PLN na osobu (1944 Kč);
- nezaopatřené dítě ve věku do 5 let - 68 PLN;
- nezaopatřené dítě ve věku nad 5 let do 18 let - 91 PLN;
- nezaopatřené dítě ve věku 18 až 24 let - 98 PLN. [49]

Tab. 17 Výpočet životního minima ve vybraných typech domácností v Polsku

Typ domácnosti	Výpočet měsíčního příjmu domácnosti v PLN
Sám rodič, dítě ve věku 13 let	$854,9 + 91 = 945,9$
2 rodiče, 2 děti ve věku 5 a 17 let	$703,6 + 703,6 + 68 + 91 = 1566,2$
2 rodiče, 4 děti ve věku 2, 8, 14 a 16 let	$703,6 + 703,6 + 68 + 91 + 91 + 91 = 1748,2$

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

V České republice jsou pro zajištění minimální životní úrovně použity existenční minimum a životní minimum, dále dávky pomoci v hmotné nouzi. Tyto dávky však nezahrnují nezbytné náklady vynaložené na bydlení. Jejich podmínky pro využití jsou ustanoveny v zákoně č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Prvně bude popsáno existenční minimum. To v podmínkách ČR tvoří výše minimálních peněžních příjmů, které jsou považovány za nezbytně nutné pro zajištění výživy a základních osobních potřeb na úrovni, která umožňuje přežití. Nelze je však použít pro nezaopatřené dítě, příjemce starobního důchodu a invalidy ve třetím stupni invalidity. V poslední řadě jej nelze použít u osoby starší 68 let.

- Výše existenčního minima dosahuje částky 2020 Kč (320 PLN).

V podmínkách ustanovených zákonem 111/2006 Sb., je životní minimum definováno jako minimální společensky uznatelná hranice peněžních příjmů, jež slouží k zajištění výživy a základních osobních potřeb. Je tedy součtem všech částek životního minima, plynoucím jednotlivým členům domácností. Jejich výše je stanovena podle počtů členů v domácnosti. Z údajů ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, je výše životního minima za měsíc následující:

- jednočlenná domácnost – 3126 Kč (495 PLN);
- vícečlenná domácnost - pro první 2880 Kč (456 PLN), pro druhou a další osobu v domácnosti 2600 Kč (412 PLN);
- nezaopatřené dítě do 6 let – 1600 Kč (254 PLN);
- nezaopatřené dítě 6 až 15 let -1960 Kč (311 PLN);

- nezaopátrné dítě 15 až 26 let – 2250 Kč (357 PLN).

Tab. 18 Výpočet životního minima ve vybraných typech domácností v ČR

Typ domácnosti	Výpočet měsíčního příjmu domácnosti v Kč
Sám rodič, dítě ve věku 13 let	$2880 + 1960 = 4840$
2 rodiče a 2 děti ve věku 5 a 17 let	$2880 + 2600 + 1600 + 2250 = 9330$
2 rodiče a 4 děti ve věku 2, 8, 14 a 16 let	$2880 + 2600 + 1600 + 1960 + 1960 + 2250 = 13250$

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

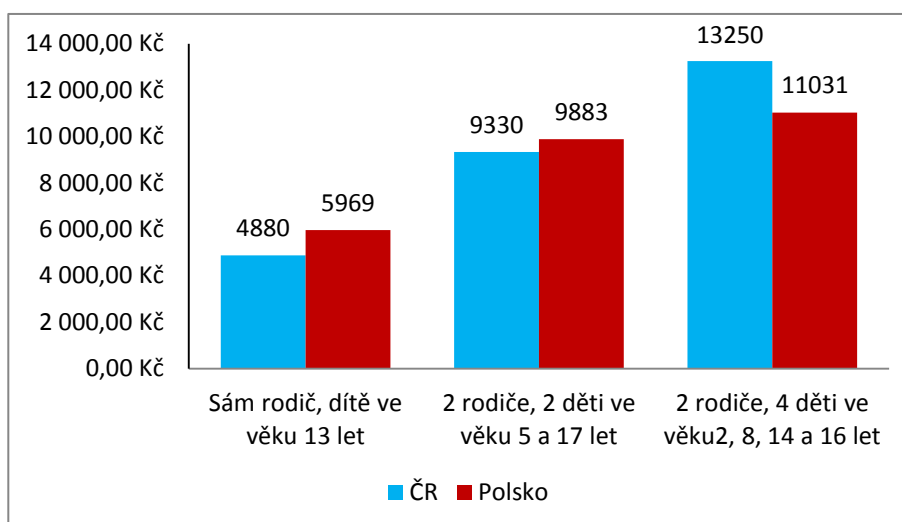
Vzájemnou komparací výše životního minima v ČR a Polsku, byl stanoven tento závěr. U dvou ze tří vybraných typů domácností, je celková částka životního minima v Polsku vyšší. V České republice naopak v celkové přijaté částce životního minima dominuje typ rodiny se čtyřmi dětmi. Z uvedených faktů rovněž vyplývá, že sociální politika obou států je do jisté míry velmi podobná, co se týče výše uvedených skupin.

Tab. 19 Komparace obou zemí ve výši životního minima

Typ domácnosti	ČR	Polsko
Sám rodič, dítě ve věku 13 let	4880 Kč (773,4 PLN)	945,9 PLN (5969 Kč)
2 rodiče, 2 děti ve věku 5 a 17 let	9330 Kč (1478,6 PLN)	1566,2 PLN (9883 Kč)
2 rodiče, 4 děti ve věku 2, 8, 14 a 16 let	13250 Kč (2099,8 PLN)	1748,2 PLN (11031 Kč)

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Graf 11 Srovnání výše životního minima obou zemí (Kč)

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

6 ANALÝZA A NÁSLEDNÉ SROVNÁNÍ ZDAŇOVÁNÍ PŘÍJMŮ, MAJETKU A SPOTŘEBY V ČESKÉ REPUBLICĚ A POLSKU

6.1 Komparace zdanění příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob činí v ČR, 15% ze základu daně. Sazba daně z příjmů fyzických osob byla v letech 1993 až 2007 klouzavě progresivní, od roku 2008 je rovná. Rovněž společné zdanění manželů bylo naposledy uskutečněno v roce 2007. Jak již bylo výše zmíněno, český daňový systém nepatří zrovna k těm nejjednodušším. Na druhou stranu, samotný výpočet daňové povinnosti známe-li základ daně, už tak složitý není. Průměrná hrubá mzda za 1. čtvrtletí roku 2011 je v průměru 23 144 Kč. Při výpočtu však bude použita průměrná roční mzda za rok 2010 ve výši 288 492 Kč. Následně ji vynásobíme koeficientem 1,34 a dostaneme superhrubý příjem ve výši 386 579 Kč. Daň ze zaokrouhleného základu daně činí 57 975 Kč (15%). Při uplatnění základní slevy na poplatníka ve výši 23 640 Kč je výsledná výše daňové povinnosti 34 335 Kč (57 975 Kč – 23 640 Kč).

Tab. 20 Postup zdanění FO v ČR

Výpočet	Částka v Kč
průměrná roční mzda	288 492
superhrubý příjem (288 492 * 1,34)	386 579
zaokrouhlený základ daně	386 500
daň (386 500 * 0,15)	57 975
základní sleva na poplatníka	23 640
daňová povinnost (57 975 - 23 640)	<u>34 335</u>

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

V polském daňovém systému je daňová sazba z příjmů fyzických osob klouzavě progresivní. Je rozdělena podle výše příjmů na dvě sazby daně, a to 18 %, 32 %. Lze uplatnit taktéž rovnou daň 19 % pro fyzické osoby, jež jsou podnikateli.

Do výše příjmů 85 528 PLN je sazba daně 18%, a posléze lze uplatnit základní slevu na poplatníka ve výši 556,02 PLN. Převyšuje-li hranice příjmů částku 85 528 PLN, bude činit daň 14 839,02 PLN plus 32% rozdílu částky nad 85 528 PLN. Průměrná hrubá mzda v Polsku za 1. čtvrtletí roku 2011 dosahuje výše 3 422,14 PLN. Pro následný výpočet bude však použita průměrná roční mzda za rok 2010, která činí 37 665 PLN, (237 666 Kč). Po zaokrouhlení základu daně na celé zloté nahoru dostaneme výslednou daň ve výši 6 223,68 PLN, (37 665 * 0,18 – 556,02). Hodnoty v následující tabulce jsou zaokrouhlená na celá čísla.

Tab. 21 Postup zdanění FO v Polsku

Výpočet	Částka v PLN
průměrná roční mzda	37 665
základ daně	37 665
daň (37 665 * 0,18)	6 780
základní sleva na poplatníka	556
daňová povinnost (6779,7 - 556)	<u>6 224</u>

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

6.1.1 Výpočet daňové povinnosti fyzických osob v České republice

Následuje podrobnější analýza výpočtu daně z příjmů fyzických osob v obou zemích. V níže uvedeném modelovém příkladu je demonstrováno zdanění příjmů fyzických osob v obou zemích a následně výpočet čisté mzdy za rok 2011. K výpočtu byly použity průměrné hrubé příjmy v obou zemích podle statistik OECD i statistických úřadů obou zemí. Pro následné převedení polské měny na koruny byl použit kurz 6,31 CZK/PLN oficiálně uznávaný za rok 2010.

A: Imaginární poplatník v ČR, je starý 40 let, žije ve společné domácnosti s manželkou a mají 1 dítě ve věku 10 let, na které uplatňuje slevu na dani. Jeho hrubá mzda dosahuje výše 24 041 Kč za měsíc a 288 492 Kč za rok.

Imaginární poplatník dosáhl za zdaňovací období takovýchto příjmů:

- poskytl na základě darovací smlouvy finanční dar, ve výši 5 000 Kč dětskému domovu, který je prokazatelně použil na nákup zdravotních pomůcek pro zdravotně postižené;
- pronajímal byt a jeho celoroční příjmy činili 102 000 Kč, kdy na výdaje spojené s pronájmem zaplatil 20 400 Kč. (rekonstrukce, údržba atd.).

Postup:

Pro výpočet daně z příjmu vycházíme ze superhrubého příjmu. Ten se vypočítá následovně:

(hrubé mzdy + odvodu zaměstnavatele na zdravotní pojištění, jež činí 9% z hrubé mzdy + odvod zaměstnavatele na sociální zabezpečení, jež činí 25% z hrubé mzdy);

Nebo jednoduše, hrubou mzdu vynásobíme koeficientem 1,34.

Superhrubá roční mzda: $(24\,041\text{ Kč} + 24\,041\text{ Kč} * 0,09 + 24\,041\text{ Kč} * 0,25) = 32\,214,94\text{ Kč}$;

$24\,041\text{ Kč} * 1,34 = \underline{\underline{32\,214,94\text{ Kč}}}$

- Poplatník (fyzická osoba), si jako poskytovatel daru může hodnotu daru odečíst od základu daně v rozsahu a za podmínek stanovených v § 15 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů;

- Příjmy, které imaginární poplatník nabyt z pronájmu bytu, jsou zdanitelným příjmem. Výdaje, jež jsou spojeny s pronájmem nemovitosti a jsou snižujícími výdaji dle § 9 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu.

Roční daňová povinnost imaginárního poplatníka se vypočítá ze základu daně. Ten dostaneme sečtením všech dílčích základů daně. Od základu daně se posléze odečtou částky, které jsou vynaloženy v průběhu roku (dary), v maximální výši 10 % ze ZD, což je splněno. Takto snížený ZD bude použit pro výpočet daně, která bude snížena o slevy na dani (poplatník, dítě). Jak již bylo v kapitole 3 uvedeno, v podmínkách českého daňového systému je základ daně po odečtení položek zaokrouhlen na celé 100 Kč dolů. V modelovém příkladu pro ČR, bude uplatněn nárok na slevu na dani, na poplatníka ve výši 23 640 Kč a slevu na dítě 11 604 Kč.

Tab. 22 Daňová povinnost z příjmů FO v ČR

Výpočet	Kč
Roční hrubá mzda:	288 492
Zaplacené zdravotní pojištění: (4,5%)	12 984
Zaplacené sociální pojištění :(6,5%)	18 756
Nezdanitelná část základu daně :(dar)	- 5 000
Superhrubá mzda: (288 492 Kč * 1,34 – 5 000 Kč)	= 381 579
DZD dle § 9 příjmy z pronájmů: (102 000 Kč -20 400 Kč)	= 81 600
Upravený základ daně: (381 579 Kč + 81600 Kč = 463 179 Kč) ↓100	= 463 100
Daň 15% (463 100 Kč * 0,15):	= 69 465
Slevy na dani (na poplatníka):	- 23 640
Slevy na dani (na dítě):	- 11 604
Celková roční daňová povinnost:	= <u>34 221</u>

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Výpočet čistého ročního příjmu:

Z výše uvedeného výpočtu je patrné, že imaginární poplatník státu odvede z roční hrubé mzdy 12 984 Kč na zdravotním pojištění, 18 756 Kč na sociálním pojištění, a v konečné fázi i mzdu, která činí 34 221 Kč.

Ve finální fázi poplatníkovi zůstane čistý roční příjem ve výši:

288 492 Kč, roční hrubá mzda
+ 81 600 Kč, příjmy z pronájmu
- 12 984 Kč, odvod na zdravotní pojištění
- 18 756 Kč, odvod na sociální pojištění
- 34 221 Kč, celková roční daňová povinnost
= 304 131 Kč, čistý roční příjem

Výpočet ročního daňového zatížení poplatníka:

Celkový hrubý příjem poplatníka činí:

381 579 Kč (super hrubá mzda) + 81 600 Kč (zisk z pronájmu nemovitosti) = **463 179 Kč**

Zdanění hrubého příjmů poplatníka:

463 179 Kč (celkový hrubý příjem) – 304 131 Kč (čistý roční příjem) = **159 048 Kč**

Výpočet ročního odvodového zatížení poplatníka:

$(159\,048\text{ Kč} / 463\,179\text{ Kč}) * 100 = 34,34\%$, $(100\% - 34,34\% = 65,66\%$, zůstane poplatníkovi z výplaty)

6.1.2 Výpočet daňové povinnosti fyzických osob v Polsku

B: Imaginární poplatník v Polsku, je starý 38 let, žije ve společné domácnosti s manželkou a mají 1 dítě ve věku 11 let, na které uplatňuje slevu na dani. Jeho hrubá mzda dosahuje výše 3 139 PLN za měsíc a 37 655 PLN za rok.

Poplatník dosáhl za zdaňovací období takovýchto příjmů:

- na základě darovací smlouvy poskytl finanční dar, ve výši 792,4 PLN (5 000 Kč), církevní organizaci, která jej prokazatelně použila na rekonstrukci oltáře.
- pronajímal byt a jeho celoroční příjmy činili 16 165 PLN (102 000 Kč), kdy na výdaje spojené s rekonstrukcí bytu zaplatil 3233 PLN (20 400 Kč).

Postup:

Pro výpočet daně z příjmů vycházíme ze Zákona ze dne 26. Července 1991 o dani z příjmů fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně dokumentu PIT 37/ O.

Daňová povinnost poplatníka z příjmů fyzických osob se vypočítá sečtením příjmů ze všech zdrojů, tedy příjmů ze závislé činnosti a příjmů z pronájmů nemovitosti. Poplatník podle stanovených podmínek užívá internet, a proto využije daňové zvýhodnění ve výši 760 PLN za rok. Taktéž uplatní daňové zvýhodnění na dar poskytnutý církvi ve výši 792,4 PLN za rok, což odpovídá i podmínce v maximální výši 6% ze ZD. Základ daně bude po odečtení položek zaokrouhlen na celé zloté. Snížený základ daně bude použit pro výpočet daně, která bude snížena o slevy na dani, na nezletilé vyživované dítě ve výši 1 112,04 PLN a slevu na poplatníka 555,96 PLN.

- Fyzická osoba v Polsku, se jako poskytovatel daru musí řídit ustanovením článku 4 Zákona o veřejné prospěšné činnosti a dobrovolnictví (tj. Sbírka zákonů z roku 2010, č. 234, pol. 1536). Podmínkou je, aby organizace byly uvedené v článku bodu 2 a 3 tohoto zákona. Jsou to nevládní organizace nevzniklé za účelem dosažení zisku a další subjekty provozující obecně prospěšnou činnost, jako jsou nadace, charity, církve, atp.
- Příjmy, které poplatník nabyt z pronájmu bytu, jsou plně zdanitelným příjmem, který může snížit o výdaje spojené s náklady vynaloženými na úpravu, rekonstrukci, správu, bytu, atp. Je tak uvedeno v Zákonu o daních z příjmů fyzických osob.

Tab. 23 Daňová povinnost z příjmů FO v Polsku

Výpočet	PLN
Roční hrubá mzda:	= 37 665
Příjmy z pronájmů: (16 165 PLN – 3233 PLN)	+ 12 932
Roční hrubý příjem: (37 665 PLN + 12 932 PLN)	= 50 597
Zaplacené sociální zabezpečení: (13,71%)	= 6 936,85
Zaplacené zdravotní pojištění: (43 660,15 * 9%)	= 3 929,41
Paušální náklady stanovené zákonem: (43 660,15 - 1335)	= 42 325,15
Srážky ze mzdy - internet (42 325,15 -760)	- 760
Dar poskytnutý církvi (41565 - 792,60)	- 792,60
Upravený základ daně: (celé zloté ↑)	= 40 773
Daň 18%: (40 773 * 0,18)	= 7 339,14
Slevy na dani: (na poplatníka)	- 556,96
Slevy na dani: (na dítě)	- 1 112,04
Celková roční daňová povinnost:	= 5 671,14
Zálohy: (5 671,14 - 3 383,66)	= 2 287,48

Zdroj: (výpočet vytvořen vlastním šetřením)

Hrubá mzda se stanoví jako roční příjem ze závislé činnosti ve výši 37 665 PLN, ke kterému se přičtou příjmy z pronájmu bytu 16 165 PLN, a následně odečtou náklady vynaložené na úpravu bytu 3233 PLN.

$$(37\,665\text{ PLN} + 16\,165\text{ PLN} - 3\,233\text{ PLN}) = \underline{\underline{50\,597\text{ PLN}}}$$

Od výše roční hrubé mzdy se odečtou příspěvky na sociální zabezpečení. Konkrétně těmito sazbami z hrubé mzdy, důchodové pojištění 9,76%, invalidní pojištění 1,5 % a nemocenské dávky 2,45 %.

Sociální zabezpečení v případě poplatníka bude činit:

$$(0,0976 * 50597,04\text{PLN} + 0,015 * 50597,04\text{PLN} + 0,0245 * 50597,04\text{PLN}) = 4938,24 + 759,00 + 1239,60 = \underline{\underline{6936,85 \text{ PLN}}}$$

Odečtením sociálního zabezpečení od hrubé mzdy a vynásobením sazbou 9%, dostaneme zdravotní pojištění, které bude posléze odečteno ze mzdy.

$$50\ 597 \text{ PLN} - 6936,85 \text{ PLN} = \underline{\underline{43\ 660,15 \text{ PLN}}}$$

$$43\ 660,15 \text{ PLN} * 0,09 = \underline{\underline{3\ 929,41 \text{ PLN}}}$$

Posléze vypočteme zálohu na daň z příjmů:

a) z dosažených příjmů

Od hrubé mzdy odečteme příspěvky na sociální zabezpečení a náklady stanovený paušálně zákonem, ve výši 1335 PLN/rok.

$$50\ 597 \text{ PLN} - 6\ 936,85 \text{ PLN} = \underline{\underline{43\ 660,15 \text{ PLN}}}$$

$$43\ 660,15 \text{ PLN} - 1335 \text{ PLN} = \underline{\underline{42\ 325,15 \text{ PLN}}}$$

Dostaneme základ daně, od kterého budou odečteny srážky z příjmů, a to za internet 760 PLN a poskytnutý dar církvi 792,60 PLN.

$$42\ 325,15 \text{ PLN} - 760 \text{ PLN} - 792,60 \text{ PLN} = \underline{\underline{40\ 772,55 \text{ PLN}}}$$

b) daňová stupnice

Takto upravený základ daně zaokrouhlíme na celé zloté a vynásobíme daňovou sazbou 18%. Posléze odečteme nezdanitelné částky za poplatníka a nezletilé vyživované dítě a dostaneme daňovou povinnost.

$$40\ 772,55 \text{ PLN} = 40\ 773 \text{ PLN}$$

$$40\ 773 \text{ PLN} * 0,18 = \underline{\underline{7\ 339,14 \text{ PLN}}}$$

$$7\ 339,14 \text{ PLN} - 555,96 \text{ PLN} - 1\ 112,04 \text{ PLN} = \underline{\underline{5\ 671,14 \text{ PLN}}}$$

c) Od daně částečně odečteme zdravotní pojištění ve výši 7,75%, které se vypočítá opět z částky snížené o sociální zabezpečení, čili 43 660,15 PLN.

$$43\ 660,15 \text{ PLN} * 0,0775 = \underline{\underline{3383,66 \text{ PLN}}}$$

Zálohy na daň z příjmů:

$$5\,671,14 \text{ PLN} - 3\,383,66 \text{ PLN} = \underline{\underline{2\,287,48 \text{ PLN}}}$$

Čistá mzda = Hrubá mzda – Sociální zabezpečení – Zdravotní pojištění – Záloha na daň z příjmů

$$50\,597 \text{ PLN} - 6\,936,85 \text{ PLN} - 3\,929,41 \text{ PLN} - 2\,287,48 \text{ PLN} = \underline{\underline{37\,443,26 \text{ PLN}}}$$

Výpočet čistého ročního příjmu:

Z výše uvedeného výpočtu je patrné, že poplatník státu odvede z roční hrubé mzdy 6 936,85 PLN na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění 3 929,41 PLN, daň čili 5 671,14 PLN a zálohu na daň 2 287,14 PLN.

Ve finální fázi poplatníkovi zůstane čistý roční příjem ve výši:

37 665 PLN, roční hrubá mzda

+ 12 932 PLN, příjmy z pronájmu

- 6 936,85 PLN, odvod na sociální zabezpečení

- 3 929,41 PLN, odvod na zdravotní pojištění

- 2 287,48 PLN, zálohy na daň

= **37 443,26 PLN (236 267 Kč), čistý roční příjem**

Výpočet ročního daňového zatížení poplatníka:

Celkový hrubý příjem poplatníka činí:

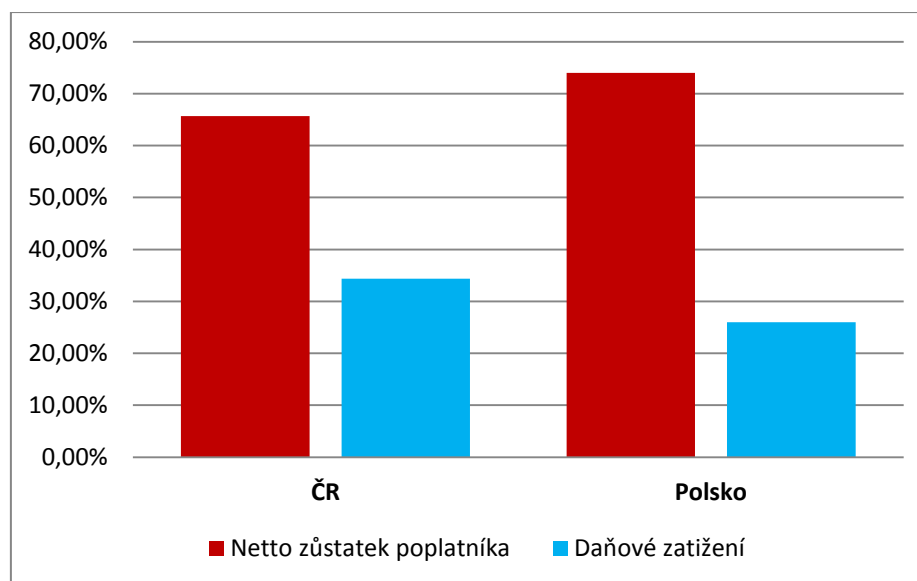
$$37\,665 \text{ (hrubá mzda)} + 12\,932 \text{ PLN (zisk z pronájmu nemovitosti)} = \mathbf{50\,597 \text{ PLN (319 267 Kč)}}$$

Zdanění hrubého příjmu poplatníka:

$$50\,597 \text{ PLN (celkový hrubý příjem)} - 37\,443,26 \text{ PLN (čistý roční příjem)} = \mathbf{13\,153,74 \text{ PLN (83 00 Kč)}}$$

Výpočet ročního odvodového zatížení poplatníka:

$$(13\,153 \text{ PLN} / 50\,579 \text{ PLN}) * 100 = \mathbf{26 \%}, (100\% - 26 \% = \mathbf{74\%}, \text{ zůstane poplatníkovi z výplaty})$$

Graf 12 Daňová zátěž a výše netto zůstatku z příjmů v obou zemích

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

Pro porovnávací schopnost byla ve výše uvedených příkladech použita průměrná mzda v obou zemích a pro vypovídací schopnost i stejná výše poskytnutých darů a stejná výše příjmů z pronájmů bytů.

Z výše provedených výpočtů následuje komparace současné situace v obou zemích. Daňové povinnosti a způsoby jsou odlišné. První rozdíly jsou patrné v tom, že v České republice se daňové přiznání fyzických osob podává od letošního roku do 1. dubna. V Polsku se daňové přiznání pro fyzické osoby podává až do 2. května. Ustanovením jednotlivé sazby daně zanikla i možnost společného zdanění manželů, které je v Polsku doposud možné. Jak již bylo výše mnohokrát uváděno, obě země se liší ve výši daňové sazby z příjmu ze závislé činnosti. V ČR, dostála daň z příjmu fyzických osob od roku 2001 několika změn. V České republice je sazba daně z příjmů ze závislé činnosti pro fyzické osoby jednotná od roku 2008. Sazba daně je 15% a platí i v roce 2011. V Polsku v roce 2009 došlo ke snížení daňových sazeb, a tudíž i snížení daňové povinnosti občanů. V současnosti jsou v Polsku dvě sazby daně. Pro příjem do 85 528 PLN, je uplatněna sazba daně ve výši 18%, překročí-li příjem částku 85 528 PLN, je uplatněna klouzavá progresse a sazba daně se přehoupne na 32%. Poplatník může uplatnit i sazbu 19%, pokud je samostatně výdělečnou osobou. Zaměříme-li se na administrativní náročnost při stanovování jednotlivých sazeb, dojdeme určitě k závěru, že jednotná sazba je jednodušší. V horizontu pár let česká vláda uvažuje o zavedení progresivní daně. Nevýhodou jednotné sazby je to, že nebere v potaz lidi s nižšími příjmy, což progresivní zdanění dokáže zohlednit lépe. Superhrubá mzda zavedená v České republice v roce 2008

je oproti podmínkám v Polsku ojedinělá, poněvadž ji tamější daňové zákony a předpisy nepoužívají. Stanovují místo toho standardní výši hrubé mzdy. Dalším rozdílem, ve zdanění příjmů fyzických osob, je způsob zaokrouhlení částky použité pro výpočet daně, a to v obou daňových systémech. V České republice, se částka (ZD), zaokrouhluje na celé 100 Kč dolů. V Polsku jsou stanovena pravidla pro zaokrouhlování částky (ZD), na celé zloté. Dosahuje-li daňový základ hodnoty, kupříkladu 40 760, 50 PLN, bude zaokrouhleno nahoru na 40 761 PLN. Je-li částka 40 760, 47 PLN bude zaokrouhleno dolů na 40 760 PLN.

Základ daně je v podmínkách daňového systému České republiky, počítán z příjmů ze závislé činnosti, což znamená, že je vypočten z hrubé mzdy. K této výši hrubé mzdy se přičte odvod zaměstnavatele, a to na sociální pojištění a zdravotní pojištění. Proto se následná daň ve výši 15% vybírá z navýšeného základu daně. V podmínkách polského daňového systému se naopak odvody na sociální zabezpečení odečítají od hrubé mzdy. Od takto upravené částky se teprve odečtou odvody na zdravotní pojištění, čili je tak zdravotní pojištění počítáno z nižší částky hrubé mzdy. V Polsku si mohou poplatníci odečíst paušální částku (náklady), které jsou stanoveny zákonem. Proto je tedy následná daň vybírána z nižšího základu daně. Daň, jak již bylo výše uvedeno, je progresivní, tudíž záleží na celkovém ročním příjmu poplatníka. V našem příkladu bylo počítáno se sazbou daně 18%.

Lišící se podmínky ve stanovení základu daně, snižují rozdíl mezi výši procentuálních odvodů daní. Opět první budeme vycházet z podmínek českého daňového systému, kde zaměstnanec ze své hrubé mzdy odvede 6,5% na sociální pojištění a 4,5% na zdravotní pojištění, což celkově činí 11%. V podmínkách polského daňového systému jsou odvody stanoveny jinak. Na sociální zabezpečení, které je rozdělené do tří částí celkově poplatník odvede 13,71%. A to na, důchodové pojištění 9,76%, invalidní pojištění 1,5% a nemocenské dávky 2,45%. Na zdravotní pojištění je odvedeno 9% z upravené hrubé mzdy, snížené o sociální zabezpečení. Zdravotní pojištění je posléze možné odečíst od daně ve výši 7,75 %, opět z hrubé mzdy snížené o sociální zabezpečení. Zaměstnavatel v České republice z hrubé mzdy zaměstnance odvede 34%. Učiní tak, že odvede 25% na sociální pojištění a 9% na zdravotní pojištění. Zaměstnavatel v Polsku odvede ze zaměstnancovy hrubé mzdy 9,76% na invalidní pojištění 4,5% na důchodové pojištění, 1,8% na nemocenské dávky, čili na sociální zabezpečení celkově 16,06 %. Příspěvky do fondu práce 2,45% a příspěvky do fondu garantovaných zaměstnaneckých výhod 0,10% , tedy příspěvky celkem 2,55 %. Celkově polský zaměstnavatel odvede 18,61%. Obě země se tedy liší v odvodech zaměstnavatelů, s tím že v České republice jsou tyto odvody o 15,36% vyšší.

Co se týká zdanění příjmů z pronájmů nemovitostí, konkrétně bytů, jsou sazby daně rovněž rozdílné. V podmínkách daňového systému České republiky, jsou příjmy z pronájmů zdaněny sazbou daně ve výši 15%, tedy z celkového příjmu poplatníka. V podmínkách daňového systému Polska si poplatník při danění příjmů z domácnosti může vybrat ze tří daňových sazeb. Nově od roku 2010 do-

sahují-li příjmy z pronájmů, alespoň 47% celkových příjmů, lze uplatnit paušální sazbu 8,5%. Druhou možností je volba paušální daně 19%, avšak od příjmů z pronájmu nelze odečíst náklady na jeho získání, čili náklady na úpravu, rekonstrukci bytu atp. Třetí možností, kterou jsme uplatnili i ve výše uvedeném příkladu, je sazba daně v rozmezí 18-32%, podle celkových příjmů poplatníka. Od příjmů z pronájmu lze odečíst náklady nutné na správu, úpravu, rekonstrukci bytu atp. Posléze se upravené příjmy z pronájmu přičtou k příjmům ze závislé činnosti, které se následně zdaní v příslušném daňovém pásmu.

Částku poskytnutou jako dar na dobročinné účely, či zákonem určeným organizacím, lze v obou zemích odečíst od ZD, jako daňově zvýhodněnou, čili nezdanitelnou. V České republice lze celkovou částku poskytnutou jako dar odečíst do výše 10% ze základu daně. V Polsku lze takto určenou částku poskytnutou jako dar, odečíst do výše 6% ze základu daně, což je 4% méně než v ČR.

Co se týká základní slevy na poplatníka v ČR, je novinkou, že v českém daňovém systému sleva na poplatníka byla v roce 2011 snížena z 24 840 Kč na 23 640 Kč, tedy o 1200 Kč za rok. Avšak takto snížená sleva na dani má posloužit jako povodňová daň. V roce 2012 by však měla nabýt původní hodnoty z roku 2010, tedy 24 840 Kč. V Polsku je základní sleva na poplatníka 556,02 PLN, bereme-li v úvahu příjem do 85 528 PLN. Nebo druhý způsob odpočtu, který bude uplatněn v případě, že je příjem vyšší než 85 528 PLN a tedy bude i jiný než standardní odpočet. Jak je vidno z výše uvedených příkladů, lze říct, že pokud by v ČR mělo být znovu zavedeno progresivní zdanění, mohlo by se použít příkladu z Polska. Tedy jednoduchého zdanění se dvěma sazbami. Odpočitatelné položky a slevy na daních jsou taktéž důležitým aspektem. V České republice jsou základní sazba na poplatníka a sleva na nezletilé vyživované dítě, o poznání vyšší než v Polsku.

Posledním rozdílem je uplatnění daňového zvýhodnění na dítě. V obou zemích je určitým způsobem zvýhodněna výchova a péče o děti, a tudíž rodiny s dětmi odvádí nižší daně. V ČR, lze uplatnění rozdělit na podskupiny. Sleva na nezaopatřené dítě, tedy dítě do 18 let věku, dosahuje 11 604 Kč za rok. Pro dítě, které je držitelem průkazu ZTP lze uplatnit slevu 23 208 Kč za rok. V poslední řadě lze uplatnit slevu 4020 Kč za rok na studenta vysoké školy, prezenční formy studia do 26 let věku. Případně na studenta prezenčního doktorského studijního programu nejvýše do 28 let. V polském daňovém systému je tomu následovně. Úleva pro rodiny, jež je známá jako úleva na dítě, je daňově odpočitatelnou položkou pro daňového poplatníka. Splní-li poplatník i dítě zákonem předepsané podmínky, je možné využít úlevu na nezletilé dítě ve výši 1112,04 PLN za rok. Úlevu 1112,04 PLN za rok, je možné uplatnit i na dalších 7 let, je-li dítě od 18 do 25 let života studentem. Podmínkou je studium ve školách uvedených v ustanoveních o vzdělávacím systému, nebo studium na vysokých školách, které splňují podmínky uvedené ve vysokoškolské legislativě.

V obou zemích je rozdílně nastaven systém slev na manžela/ku, jež může využít pouze jeden z manželů. V České republice podle § 35ba zákona o dani z příjmu, lze tuto slevu uplatnit, je-li roč-

ní příjem manžela/ky, nižší než 68 000 Kč. Slevu lze uplatnit ve výši 24 840 Kč, je-li držitelka průkazu ZTP/P, lze uplatnit tuto slevu pouze do výše 49 680 Kč. V Polsku možnost slevy na nepracující manželku neexistuje za to je zde umožněno společné zdanění manželů, které v českém daňovém systému bylo možné uskutečnit naposledy v roce 2007.

V Polsku je dále možné uplatnit slevu na dani ve výši 2280 PLN, pro průvodce osob nevidomých I. nebo II. skupiny invalidity, a rovněž osob s postižením pohybového ústrojí (ZTP/P) – zařazených do I. skupiny invalidity. V Polsku lze do nezdanitelné části daně zahrnout výdaje na rehabilitaci a výdaje spojené s usnadněním s životními funkcemi, kam patří například náklady na léky, které musí osoba stále nebo dočasně užívat. V České republice existuje možnost slevy na dani ve výši 2520 Kč pro skupinu I a II. stupně invalidity, pro skupinu III. stupně invalidity, lze uplatnit částku 5040 Kč. Český daňový poplatník má širší možnost uplatnění slev na daních, než polský poplatník. Navíc disponuje výhodou, protože český daňový systém je přehlednější, než ten polský.

V čem se obě země však naprosto liší, je možnost daňové asignace, která v podmínkách českého daňového systému není doposud zavedena. V Polsku byla do daňového systému začleněna v lednu roku 2005. Poláci mohou ovlivnit, kam chtějí směřovat část své daně, a to do výše 1%. Opět lze tuto částku postoupit pouze zákonem vybraným organizacím a společností, které takto nabydou někdy nemalých částek

Co se týká výsledného netto zůstatku po zaplacení odvodových a daňových povinností poplatníka, liší se o 8,34 % ve prospěch Polska, kde poplatníkovi zůstane 74% z hrubých příjmů. Daňová zátěž se tedy liší o 8,34 % opět ve prospěch Polska, kde je daňová zátěž na úrovni 26 %. V České republice dosahuje výše 34,34.

6.1.3 Určení daňové rezidence fyzické osoby

Modelový příklad: Bereme v úvahu muže, který žije na česko-polském pohraničí. Povoláním je básník „na volné noze“. Je vdovec a bydlí střídavě v obou státech. V roce 2010 vydal v České republice knihu básní, a byl mu vyplacen honorář ve výši 155 000 Kč. Příklad je zaměřen na to, jak bude příjem zdaněn podle daňové rezidence:

A: zdanění v České republice:

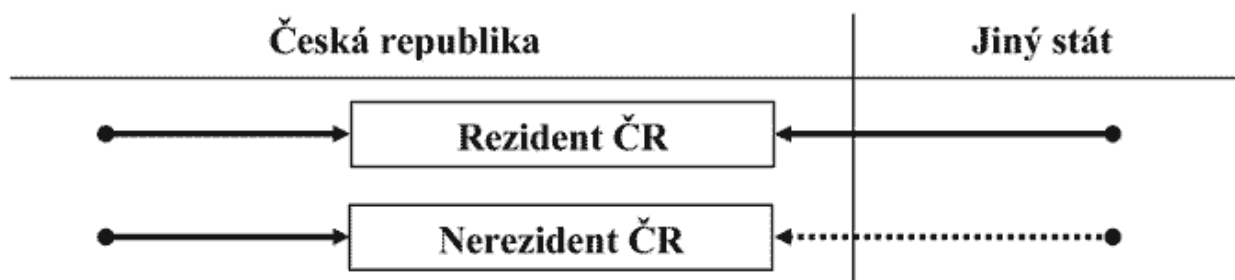
Jako rezidentovi České republiky, podléhájí zdanění všechny jeho příjmy. Do těchto příjmů je zahrnut i výše uvedený honorář, vyplacený v ČR. Z důvodu překročení částky 7 000 Kč, nakladatelství nemůže uplatnit srážkovou daň, a spisovatel musí v České republice podat daňové přiznání. V daňovém přiznání posléze zdaní celý honorář jednotnou sazbou daně, a to 15 %.

B: zdanění v Polsku:

Básník, jakožto nerezident, podléhá v České republice zdanění příjmů ze zdrojů v ČR, kam řadíme i výše uvedený honorář z ČR. Ve Smlouvě o zamezení dvojího zdanění mezi Českou republikou a Polskem, platné od 20. prosince 1993, je stanoveno omezení sazby daně honoráře za užití literárního díla na 5 %, (licenční poplatek). Ovšem za podmínky plyne-li polskému rezidentovi ve státě zdroje, tedy České republice. Podle českého zákona o daních z příjmů sazba daně ve výši 15 %, tím pádem nebude uplatněna, ale bude použita nižší sazba podle Smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

Nakladatelství XY, tedy v České republice srazí z honoráře 155 000 Kč srážkovou daň ve výši 5 % a zbylých 95 % vyplatí spisovateli. Posléze spisovatel podá daňové přiznání v Polsku, a tam si vypočtenou polskou daň z honoráře sníží o daň v České republice. [52], [53]

Schéma 6 Znázornění příjmů

Zdroj: [45]

Vysvětlivky: → – příjmy, které poplatník v České republice zdaní

---> – příjmy, které poplatník v České republice nezdaní

6.2 Komparace zdanění právnických osob

Následuje podrobnější analýza výpočtu korporátních daní v obou zemích. Následující příklad je vytvořen pro názorné zobrazení způsobů zdanění právnických osob v obou zemích, čili pro komparaci daňového zatížení korporátní daně, jak v České republice, tak v Polsku. Příklady jsou vytvořeny na stejném principu, je počítáno se stejnými částkami, pouze provedené operace se liší. Pro přepočtení měn byl opět použit kurz oficiálně uznán za rok 2010, který činil 6,31 Kč/PLN.

6.2.1 Výpočet daňové povinnosti právnických osob v České republice

A: V podmínkách českého daňového systému se pro výpočet daně právnických osob vychází ze základu daně, který je spočten z výsledku hospodaření před zdaněním, (EBT). Právnická osoba musí podat daňové přiznání i přesto, je-li základ daně vykázán ve výši nula, i v případě je-li vykázán

zána daňová ztráta. Předmětem daně z příjmů právnických osob jsou příjmy z veškeré činnosti, i příjmy z nakládání s veškerým majetkem, není-li v zákoně § 18 o daních z příjmů, stanoveno jinak. V České republice je pro právnické osoby zdaňovací období stanoveno v §17a, zákona o daních z příjmů. Může jím být kalendářní rok, případně hospodářský rok. Taktéž období od rozhodného dne fúze nebo převodu jmění na společníka v kalendářním anebo hospodářském roku, ve kterém byly fúze zapsány v obchodním rejstříku. Daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob musí být podáno nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období, tedy do 31.3 následujícího roku.

Postup:

Imaginární firma v České republice provedla v roce 2011 následující operace, ze kterých bude vyčtena konečná daňová povinnost právnické osoby.

a) Provedené operace

Příjmy:

- prodeje zboží: 9 500 750 Kč;
- prodeje cenných papírů: 1 000 000 Kč;

Celkem: 10 500 750 Kč.

Výše uznatelných nákladů vzniklých v rozpočtovém roce:

- náklady na prodané zboží: 348 768 Kč;
- spotřebu materiálu a energie: 457 042 Kč;
- služby: 1 807 851 Kč;
- náklady na prodej cenných papírů: 1 559 083 Kč;
- mzdové náklady: 1 557 922 Kč;
- odpisy DHM, daňové: 47 606 Kč;
- účetní odpisy: 59 507 Kč;
- poskytnutý dar (zoologické zahradě): 388 028 Kč;
- poskytnutá částka na vědu a výzkum: 266 620 Kč;
- náklady na reprezentaci (rauty a bankety pro obchodní partnery): 89 261 Kč;
- ostatní provozní náklady: 84 630 Kč; (
- ostatní finanční náklady: 54 877 Kč;

- manka a škody: 59 507 Kč;

Celkem: 6 780 702 Kč.

b) Stanovení výše příjmů ve fiskálním roce

Výsledek hospodaření před zdaněním (EBT) = příjmy – výdaje

= 10 500 750 Kč - 6 780 702 Kč

= **3 720 248 Kč**

c) Upravený výsledek hospodaření

náklady na cenné papíry (pořizovací cena)	+ 1 559 083 Kč
účetní odpisy	+59 507 Kč
daňové odpisy DHM	- 47 606 Kč
dar zoologické zahrady	+388 028 Kč
náklady na reprezentaci	+ 89 261 Kč
<u>manka a škody</u>	<u>+ 59 507 Kč</u>

Upravený ZD = 5 828 028 Kč

poskytnutý finanční dar - 338 028 Kč

Základ daně = 5 490 000 Kč

Odpčet částky na vědu a výzkum - 266 620 Kč

Snížený ZD = 5 223 380 Kč

Výsledný ZD = 5 223 000 Kč

Sazba daně * 19 %

Výsledná daňová povinnost = 992 427 Kč

Struktura výpočtu:

Jak již výše bylo uvedeno, pro výpočet korporátní daně se vychází z výsledku hospodaření před zdaněním. Ten dostaneme rozdílem příjmů z veškeré činnosti a veškerých nákladů právnické osoby. Takto vypočtený výsledek hospodaření před zdaněním je však nutné ještě upravit. Navýší se o položky, které zvyšují základ daně. U imaginární firmy zde patří, náklady na pořízení CP, rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy, poskytnutý finanční dar zoologické zahrady, náklady na reprezentaci firmy a v poslední řadě manka a škody, jež nebyly předepsány k úhradě. Takto upravený základ daně byl posléze ponížěn o poskytnutý dar, který může podle §15 zákona o daních z příjmů, maximálně činit 10% z upraveného základu daně, což naše firma splňuje.

- ověření správnosti výše poskytnutého daru (zoo): $(5\,828\,028\text{ Kč} * 0,10) = \underline{582\,803\text{ Kč}}$

Z výpočtu je patrné, že maximální výše daru činí 582 803 Kč, který firma v plné výši neuplatnila, ale do tohoto limitu se poskytnutou částkou 338 028 Kč vešla, a tak může být celá částka odečtena. Výsledkem je základ daně, od kterého je možné odečíst, podle § 34 odst. 4 zákona o daních z příjmu, celou výši finančních prostředků, jež byly poskytnuty na vědu a výzkum. Po této číselné operaci se snížený základ daně zaokrouhlí na celé 1000 Kč dolů a dostaneme výsledný základ daně, který vynásobíme sazbou 19%. Výsledkem je konečná daňová povinnost firmy ve výši 992 427 Kč.

Podle § 35 zákona o daních z příjmu, může firma od konečné daňové povinnosti uplatnit slevu na dani, v případě zaměstnává-li osoby se zdravotním postižením (18 000 Kč) a osoby s těžším zdravotním postižením (60 000 Kč). V případě pokud podnik zaměstnává minimálně 25 zaměstnanců, z nichž 50% z celkového počtu tvoří osoby se zdravotním postižením, může být konečná daňová povinnost snížena o 1/2. V našem příkladu však ani s jednou možností nebylo počítáno, uvádím to zde kvůli celkové posloupnosti a sestavení daňové povinnosti právnických osob.

Tab. 24 Daňová povinnost PO v ČR

Postup	Výpočet (Kč)
<i>Výsledek hospodaření před zdaněním (EBT)</i>	= 3 720 248
Náklady na pořízení CP	+ 1 559 083
Účetní odpisy	+ 59 507
Daňové odpisy DHM	- 47 606
Dar (Zoo)	+ 388 028
Náklady na reprezentaci	+ 89 261
Manka a škody	+ 59 507
<i>Upravený ZD</i>	= 5 828 028
Dar (Zoo)	- 338 028
<i>Základ daně</i>	= 5 490 000
Odpočet částky na vědu a výzkum	- 266 620
<i>Snížený ZD</i>	= 5 223 380
<i>Výsledný ZD (zaokrouhlený na 1000 Kč ↓)</i>	= 5 223 000
Sazba daně (19%)	* 19 %
<i>Daňová povinnost (5 223 000 * 0,19)</i>	= <u>992 427</u>

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

6.2.2 Výpočet daňové povinnosti právnických osob v Polsku

B: V podmínkách polského daňového systému se právnické osoby řídí Zákonem ze dne 15. 2. 1992, o dani z příjmů právnických osob, (Sb. Polské republiky z r. 2000, č. 54, pol. 654 ve znění pozd. změn). Jedná se o druh přímé daně zatěžující příjmy právnických osob. Předmět daně je vytvořen na základě přebytků, po stanovení rozdílu mezi příjmy a náklady za daný fiskální rok. V zákonu je stanoveno, že daňovou povinnost korporátní daně mají poplatníci v souhrnu svých příjmů, jejichž

sídlo nebo představenstvo sídlí na území Polska, bez zohlednění místa dosažení těchto příjmů. Poplatníci korporátní daně mají měsíční povinnost si vypočítat příjem a výši daně, na kterou zaplatí zálohu, a to do 20. dne následujícího měsíce. Posléze jsou poplatníci povinni, celkové daňové příznání podat do konce března následujícího roku.

Postup:

Imaginární firma v Polsku provedla v roce 2011 tyto operace, ze kterých bude vypočtena konečná daňová povinnost právnické osoby.

a) Provedené operace:

Příjmy:

- z prodeje zboží = 1 664 144,2 PLN;
- Celkem: 1664 144,2 PLN.

Výše uznatelných nákladů vzniklých v rozpočtovém roce:

- výdaje na nákup zboží + 730 050 PLN;
- náklady na nákup materiálu + 90 935,2 PLN;
- výše ostatních nákladů + 130 798 PLN;
- inventura na začátku roku + 191 819 PLN;
- inventury na konci roku - 116 000 PLN;
- náklady na mzdy zaměstnanců - 18 956 PLN;
- pořízení nových technologií + 65 950 PLN;
- Celkové náklady: = 1 074 596,2 PLN.

b) Stanovení výše příjmů ve fiskálním roce:

Příjem za fiskální rok celkem = příjmy – náklady

$$= 1\,664\,144,2 \text{ PLN} - 1\,074\,596,2 \text{ PLN}$$

$$= \underline{\underline{589\,548,2 \text{ PLN}}}$$

c) Snížení příjmů:

dar (charita) - 50 000 PLN

pořízení nových technologií

(DNM) - 32 975 PLN

d) Stanovení Základu daně = $589\,548,2\text{ PLN} - 50\,000\text{ PLN} - 32\,975\text{ PLN}$

Základ daně = $506\,573,2\text{ PLN}$

Zaokrouhlený ZD = $506\,573\text{ PLN}$

Sazba daně * 19%

Výsledná daňová povinnost = 96 248,87 PLN

Struktura výpočtu:

Dani z příjmů právnických osob sídlících v Polsku, podléhají veškeré příjmy společnosti, tedy rozdíl veškerých příjmů a nákladů na jejich získání v daném roce, čímž se jedná o neomezenou daňovou povinnost. Abychom došli k sumě těchto příjmů, je zapotřebí odečíst náklady, které byly účelně vynaloženy na dosažení příjmů, (výjimku tvoří náklady stanovené zákonem). U imaginární firmy v Polsku mezi tyto náklady řadíme náklady na inventuru, výdaje na nákup boží, výdaje na nákup materiálů a výši ostatních nákladů. Takto sečtené náklady jsou následně poníženy o mzdové náklady pro zaměstnance a výslednou sumou jsou celkové náklady za fiskální rok. Následuje stanovení výše příjmů za fiskální rok. K tomuto příjmu za fiskální rok dospějeme, odečteme-li od veškerých příjmů právnické osoby celkové náklady. Abychom mohli stanovit základ daně je zapotřebí snížit příjmy o následující. Podle § 18 bodu 1, zákona o daních z příjmů právnických osob, to je převedený finanční dar na charitativní účely, v maximální výši 10% z příjmů ve fiskálním roce, do které se firma poskytnutou částkou vešla. Podle § 18b, zákona o daních z příjmů právnických osob, lze uplatnit do výše 50% z částky poskytnuté na pořízení nových technologií. Ve výše počítaném příkladu se jedná konkrétně o inovaci dlouhodobého nehmotného majetku.

- ověření výše poskytnutého daru (charita): $(589\,548,2\text{ PLN} * 0,10) = \underline{58\,954,8\text{ PLN}}$
- výpočet výše částky, kterou lze uplatnit jako slevu na nákup nových technologií (DNM): $(65\,950 * 0,5) = \underline{32\,975\text{ PLN}}$

Ověřením prvního částky se potvrdilo, že maximální výše možného daru je 58 954,8 PLN, což firma poskytnutou částkou na dar charitě, ve výši 50 000 PLN, splnila, a tudíž je možné o tuto částku příjem snížit. Druhým ověřujícím výpočtem byla stanovena maximální možná částka pro slevu uplatnitelnou z titulu nákupu nových technologií, (DNM). Příjem je tedy možné snížit o nejvýše možnou částku, tedy o 32 975 PLN.

Vypočtený výsledek poslouží jako základ daně, který je nutné zaokrouhlit na celé zloté, v tomto případě dolů, na částku 506 573 PLN. Zaokrouhlený základ daně vynásobíme sazbou 19%. Výsledkem je konečná daňová povinnost právnické osoby ve výši 96 248,87 PLN, (607 330 Kč).

Podle § 19a zákona o dani z příjmů právnických osob, ustanovení zákona o daních z příjmů v platnosti do 31. 12. 2010, prodloužené do roku 2011, bylo možné následující. Od daně odečíst náklady na výrobu biopaliv sazbou 19% z celkové výše. S účinností od 1. 5. 2011, je však § 19a zrušen. Uvádím pouze pro komplexnost daňového systému v Polsku.

Tab. 25 Daňová povinnost PO v Polsku

Postup	Výpočet (PLN)
Příjmy za fiskální rok celkem	= 589 548,20
Dar (charita)	- 50 000
Pořízení nových technologií (DNM)	- 32 975
Základ daně	= 506 573,20
Zaokrouhlený ZD (zaokrouhlený na celé PLN ↓)	= 506 573
Sazba daně (19%)	* 19%
Výsledná daňová povinnost	= 96 248,87

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

V obou zemích je struktura výpočtu daně právnických osob velice podobná. V obou případech bylo počítáno se stejnou výší příjmů a nákladů ve fiskálním roce, lišila se pouze struktura jejich plnění. V obou daňových systémech je výpočet obdobný. Základ daně je vypočten jako rozdíl veškerých příjmů a nákladů na jejich dosažení, a výsledkem je výše příjmů za fiskální rok, kterou je nutné ještě upravit. Takto upravený výsledek hospodaření (příjem), je nutné upravit o možnost slev ze základu daně. V České republice jsou to dary do maximální výše 10% z upraveného ZD, dary do výše 5% ze ZD stanoveného zákonem o daních z příjmu právnických osob, odpočet částky na vědu a výzkum, daňová ztráta. V Polsku to jsou taktéž dary do maximální výše 10% z příjmů za fiskální rok, bankovní půjčky odepsané v souvislosti s restrukturalizací, pořízení nových technologií do výše 50% těchto nákladů. Je tedy patrné, že způsob uplatnění odpočtů je obdobný, co se týká darů, je dokonce stejný.

Co se týká podpory osob se zdravotním, či jiným postižením, mají polští zaměstnavatelé povinnost zaměstnávat minimálně 6 % osob takto postižených z celkového počtu zaměstnanců. Neplní-li tuto předepsanou povinnost je nucen platit poplatky směřující Státnímu fondu pro rehabilitace zdravotně postižených. Výši těchto poplatků si může snížit v případě nákupu služeb a výrobků z chráněných dílen nebo zaměstnáním zvláště těžce postižené osoby. Zvýhodnění zaměstnavatele je podpořeno úplným vynětím od daňové povinnosti, v případě zaměstnává-li alespoň 1/2 z celkového počtu zaměstnanců, osoby se zdravotním. V Českém daňovém systému je zaměstnavatel podpořen pouze 50% osvobozením od daňové povinnosti, zaměstnává-li alespoň polovinu osob se zdravotním postižením, celkového počtu zaměstnanců 25.

Sazba daně je totožná v obou zemích a je na úrovni 19%.

6.3 Komparace majetkové daně - daně z nemovitostí

Pro modelovou příklad, zdanění nemovitosti v obou zemích, budeme brát v potaz následující. Byt se nachází ve velkém městě nad 50 000 obyvatel, typ bytu je 2+1 a rozloha je 60 m².

A: Pro modelovou situaci v České republice, vycházíme ze Zákona o dani z nemovitosti č. 338/1992 Sb. Základ daně z bytu nebo samostatného nebytového prostoru, určíme podle výměru podlahové plochy v m². Taktéž podle výměru podlahové plochy samostatného nebytového prostoru v m² podle stavu k 1.1 zdaňovacího období, vynásobené koeficientem 1,20 (dále jen upravená podlahová plocha).

V našem případě bude základ daně tvořen celkovou výměrou plochy bytu, což je 60 m². Podle § 10 odstavce 2. Zákona č. 338/1992Sb., o dani z nemovitostí, se výměra bytu vynásobí uvedeným koeficientem 1,20. Podle § 11 odst. 1 f), Zákona č. 338/1992Sb., o dani z nemovitostí, je sazba daně u bytů a u ostatních samostatných nebytových prostorů ve výši 2 Kč za 1 m² upravené podlahové plochy. To však není poslední krok.

Základní sazbu daně je potřeba vynásobit koeficientem, jež náleží každé obci, a to podle počtu obyvatel dostupných z posledního sčítání lidu, podle odstavce 1 písm. a) a f). Výjimku tvoří Praha, kde byl tento koeficient stanoven na 4,5. Jak je uvedeno v §12 Zákona č. 338/1992Sb., o dani z nemovitostí, je obec oprávněna závaznou vyhláškou, a to pro všechny nemovitosti na území celé obce, stanovit místní koeficient (ve výši 2, 3, 4, 5), kterým se vynásobí daň poplatníka.

Tab. 26 Daň z nemovitosti placená FO v ČR

Výpočet	m ²	Kč
základ daně (výměra 60 m ² * koeficient 1,20)	72	
sazba daně podle §11 (72 m ² * 2 Kč)		144
koeficient pro město nad 50 000 obyvatel (3,5 * 144)		504
koeficient pro hl.m. – Praha (4,5 * 144)		648

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

A“: Ve druhém modelovém příkladu bude nemovitost v České republice sloužit pro podnikání. V tomto případě opět určíme základ daně podle Zákona o dani z nemovitosti č. 338/1992 Sb., jako celkovou výměru zastavěné nebo upravené podlahové plochy v m². V našem příkladu tedy 60 m². Takto určený základ daně vynásobíme koeficientem pro podnikatelské účely 1,50. Základní sazbu daně určíme podle § 11 odst. 1 d) Zákona o dani z nemovitosti, stavby sloužící pro účely podnikání.

Sazba činí u staveb pro ostatní podnikatelskou činnost 10 Kč za 1 m². Dále je potřeba zohlednit počet nadzemních podlaží, jež by navýšila sazbu o 0,75 Kč za každé NP, což v našem případě neplatí, protože se byt nachází v přízemí. Základní sazbu daně je potřeba vynásobit koeficientem, jež náleží každé obci, a to podle počtu obyvatel dostupných z posledního sčítání lidu, podle odstavce 1 písm. a) a f). Výjimku tvoří Praha, kde byl tento koeficient stanoven na 4,5. Pokud nemovitost slouží pro podnikání, je zaplacená daň z nemovitostí podle § 24 zákona o daních z příjmů, daňově uznatelným výdajem. Jestliže je ovšem nemovitost používána pro podnikání jenom z části, je možné jako daňový výdaj uplatnit poměrnou část zaplacené daně z nemovitostí, jež odpovídá využívání nemovitosti pro podnikání.

Tab. 27. Daň z nemovitosti placená PO v ČR

Výpočet	m ²	Kč
základ daně (výměra 60 m ² * koeficient 1,50)	90	
sazba daně dle §11 (90m ² * 10 Kč)		900
koeficient pro město nad 50 000 obyvatel (3,5 * 900)		3150
koeficient pro hl. m. – Praha (4,5 * 900)		4050

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

B: Pro modelovou situaci v Polsku čerpáme ze Zákona o místních daních a poplatcích, ze dne 12. ledna 1991, (Sbírka zákonů z roku 2010, č. 95, pol. 613, se změnami). Zdanění ostatních pozemků a zdanění staveb zahrnuje v Polsku obecná daň z nemovitosti (podatek od nieruchomości).

Základem daně u budov a jejich částí, je užitná plocha měřená v metrech čtverečních po vnitřním obvodu zdí, tak je stanoveno v Čl. 2 daně z nemovitostí, odst. 4. Výši sazeb na základě § 2, odst. 5, daně z nemovitosti, stanovuje usnesením zastupitelstvo obce. Sazby daní jsou určovány každým rokem, a to na základě vyhlášky zastupitelstva obce. Není však možné, aby roční daňová sazba byla vyšší, než limitní sazby, které jsou stanoveny v zákoně o místních daních a poplatcích, to znamená, že nemůžou být vyšší, jak zákonná sazba.

V Čl. 2, odst. 5, 2 a) je sazba daně pro obytné budovy a jejich součásti, stanovena na 0,67 PLN za 1 m² podlahové plochy. Při stanovení sazby daně uvedené v odst. 5, 2 a), může obecní rada měnit částku předmětu daně. A to zejména s ohledem na umístění, typ konstrukce, stav a stáří budovy. Sazba stanovená zákonem vzrostla oproti roku 2010 (0,65 PLN), na současných 0,67 PLN (čili o 0,02 PLN).

Základ daně, tedy užitnou plochu o výměře 60 m², vynásobíme sazbou, která se odvíjí podle konkrétního ustanovení obce či města. Jako výše, bereme v potaz sazbu velkého města i sazbu města hlavního. U hlavního města je sazba podle očekávání na úrovni 0,67 PLN/m², což ve výsledku dělá

daň ve výši 40,2 PLN, (254 Kč). Druhé vybrané město má sazbu 0,57/m², což ve výsledku dělá 34,2 PLN, (216 Kč).

Tab. 28 Daň z nemovitosti placená FO v Polsku

Výpočet	m ²	PLN
základ daně (výměra plochy 60 m ²)	60	
sazba daně dle §2, upravená místní vyhláškou - Wrocław (60 m ² * 0,57)		34,2
sazba daně §2, upravená místní vyhláškou -hl. m. Warsaw (60 m ² * 0,67)		40,2

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

B“: Ve druhém modelovém příkladu bude nemovitost v Polsku sloužit k účelům podnikání. Základ daně rovněž tvoří podlahová plocha v m², jak je stanoveno v Čl. 2 daně z nemovitostí, odst. 4. Výše sazeb opět určíme podle Čl. 2 odst. 5, daně z nemovitosti, budeme brát v potaz sazbu, pro budovy spojené s podnikáním, obytných budov nebo jejich části obsazené pro podnikání. Pro daň z nemovitosti, sloužící k podnikatelským účelům platí taktéž, že výše sazeb je určována na základě Čl. 2, odst. 5, daně z nemovitosti. Stanovuje se usnesením zastupitelstva dané obce. Sazby daní jsou tedy určovány každým rokem, a to na základě vyhlášky zastupitelstva obce. Není však možné, aby roční daňová sazba byla vyšší, než limitní sazby, které jsou stanoveny v zákoně o místních daních a poplatcích, to znamená, že nemůžou být vyšší, jako zákonná sazba. Sazba tedy činí 21,05 PLN za 1 m² podlahové plochy. Oproti roku 2010 (20,51 PLN), vzrostla sazba daně o necelý 1 PLN (přesně o 0,54 PLN), na současnou úroveň 21,05 PLN.

Základem daně je užitná plocha o výměře 60 m². Tento základ daně vynásobíme sazbou, jež se odvíjí podle konkrétního ustanovení obce či města. Opět jako v předchozích příkladech, bereme v úvahu sazbu daně města velkého, a sazbu daně města hlavního. Ve Varšavě činí sazba daně nejvyšší možnou úroveň, tedy 21,05 PLN/m². Po vynásobení základu daně touto sazbou dostaneme výslednou daň, která je ve výši 1263 PLN, (7970 Kč). U druhého města, tedy podle počtu obyvatel velkého města, mající sazbu 21,04/m², dostaneme výsledek daně ve výši 1262,4 PLN, (7966 Kč).

Tab. 29 Daň z nemovitosti placená PO v Polsku

Výpočet	m ²	PLN
základ daně (výměra plochy 60 m ²)	60	
sazba daně dle §2, upravená místní vyhláškou - Wrocław (60 m ² * 21,04)		1262,4
sazba daně §2, upravená místní vyhláškou - hl. m. Warsaw (60 m ² * 21,05)		1263

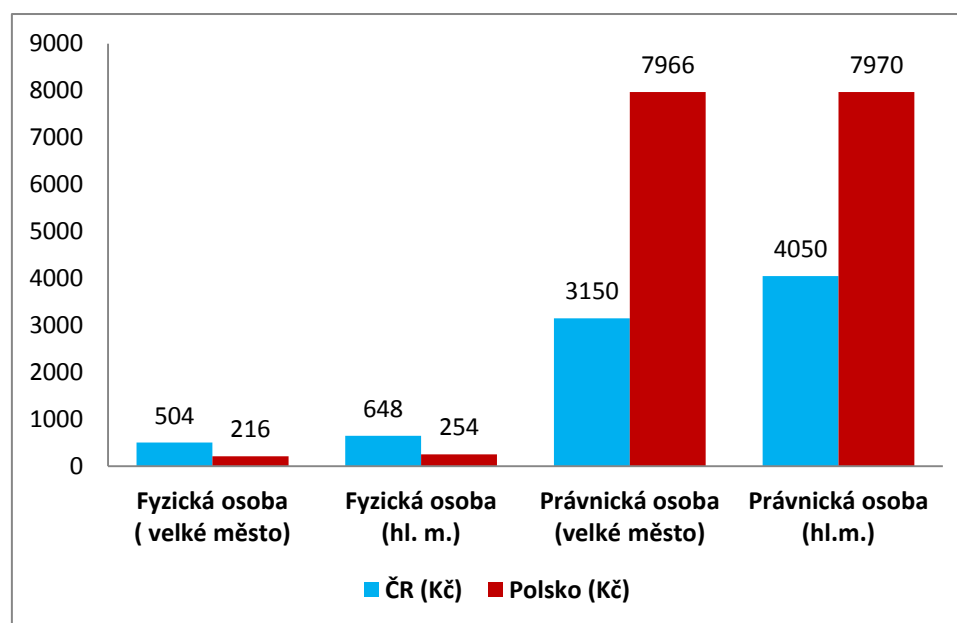
Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Jak je všeobecně známo, majetkové daně postihují majetek adresáta. Jsou tedy typickými přímými daněmi. Poplatník je často nucen spočítat si sám hodnotu majetkových daní. Jak je výše vidno čes-

ký a polský systém zdanění nemovitostí se v mnohém liší. Tyto odlišnosti vycházejí jak z historických a kulturních, tak hospodářských rozdílů v obou zemích. Jak je z historických pramenů patrné, v Česku byl vždy kladen větší důraz na průmysl, načež v Polsku zase na zemědělství.

V souhrnu výše uvedených faktů jsou uvedené rozdíly spíše formálního charakteru, přičemž je větší důraz zaměřen na různé druhy nemovitostí, podle jejich významu v dané zemi. U sazeb daně pro budovy, a vůbec všeobecně pro daň z nemovitosti, je v Polsku zaveden valorizační prvek i kvůli zohlednění inflace. Čili každoročně je vyhlášena výše daňových sazeb ministrem financí, která následně může být upravená vyhláškami jednotlivých obcí. Další patrný rozdíl je ve způsobu placení daně. V podmínkách českého daňového systému musí být daňové přiznání podáno do 31. 1. příslušného zdaňovacího období. Daň však musí být uhrazena do 31. 5. daného zdaňovacího období. Zákon, ale rozlišuje poplatníky daně, kteří provozují zemědělskou výrobu, chovají ryby a ostatními poplatníky. Termín však pro obě uvedené skupiny zůstává stejný, tedy 31. 5 a 30. 11. daného zdaňovacího období. Polský daňový systém rozlišuje podmínky placení pro fyzické i právnické osoby. Fyzické osoby platí na základě daňového výměru daně ve čtyřech splátkách, a to k 15. 3., 15. 5., 15. 9., a 15. 11., příslušného zdaňovacího období. Právnické osoby musí daňové přiznání podat do 15. 1., příslušného roku, a následně daň platí ve 12 splátkách k 15. dnu v každém měsíci.

Graf 13 Daň z nemovitosti placená FO a PO v obou zemích (Kč)

Zdroj: (graf vytvořen vlastním šetřením)

6.4 Komparace zdanění pohonných hmot

Následujícím modelovým příkladem je zdanění 1 litru benzínu a 1 litru nafty. Ceny pohonných hmot jsou v obou zemích značně rozdílné, a jedním z důvodů je spotřební daň a DPH. Jak v ČR,

tak i na území Polska, je spotřební daň i DPH nižší u nafty. Je tomu tak, poněvadž jsou legislativně podporovány úspornější diesellové motory. V současné době jsou cenové rozdíly nafty a benzínu oproti minulosti poněkud zanedbatelné.

V České republice je spotřební daň pro benzín na úrovni 12,84 Kč / 1 litr. DPH pro pohonné hmoty je 20 %. V současné době je průměrná cena benzínu Natural 95 za 1 litr 34,71 Kč, průměrná cena nafty za 1 litr je 34,02 Kč. Cena ropy (OPEC) je na úrovni 110,88 dolarů / barel. Ze statistik je tedy možné vyčíst, že ropa (OPEC) je o 53% dražší než před rokem a o 19 % dražší než před půl rokem. [46]

Tab. 30 Průměrné ceny pohonných hmot v ČR, (duben-červenec 2011)

Pohonná hmota	Průměrná cena
Natural 95	34,71 (Kč/ 1 l)
Nafta	34,02 (Kč/ 1 l)
Ropa (OPEC)	110,88 (\$/ barel)

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Průměrná cena pohonných hmot, jak Naturalu 95, tak Nafty, byla stanovena z průměru dostupných cen za poslední 4 měsíce, a to z důvodu co nejpřesnější aktuálnosti. Cena Naturalu 95 se nachází na úrovni 34,71 Kč za litr, a cena Nafty se nachází na úrovni 34,02 Kč za litr. V níže uvedené tabulce je znázorněna výše spotřební daně podle obsahu olova v litru pohonné hmoty.

Tab. 31 Výše spotřební daně podle motorového benzínu v ČR (k 1. 1. 2011)

Motorové benzíny s obsahem olova	Obsah olova (g/l)	Spotřební daň (Kč za 1l)
motorový benzín	do 0,013	12,84
motorový benzín	nad 0,013	13,71

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

A: Výpočet zdanění u benzínu: Jak již bylo výše uvedeno spotřební daň u benzínu je 12,84 Kč za 1 litr. Daň z přidané hodnoty u pohonných hmot je na úrovni 20 %. Průměrná cena benzínu (Natural 95) je 34,71 Kč za 1 litr. Spotřební daň z litru benzínu je 12,84 Kč a DPH 5,79 Kč = $(34,71 / 1,2 * 0,2)$. V souhrnu je tedy celkové zdanění 1 litru benzínu na úrovni 18,63 Kč, tedy 53,7 % z prodejní ceny benzínu = $(18,63 / 34,71 * 100)$.

B: Výpočet zdanění u nafty: Pro naftu je spotřební daň stanovena ve výši 10,95 Kč za 1 litr, zhruba o 10 % více než vloni. Sazba daně z přidané hodnoty je taktéž ve výši 20 %. Průměrná cena nafty je 34,02 Kč za litr. Spotřební daň z litru nafty je 10,95 Kč a DPH 5,67 Kč = $(34,02 / 1,2 * 0,2)$. V souhrnu je tedy celkové zdanění 1 litru benzínu na úrovni. Celkové zdanění u litru nafty dosahuje 16,62 Kč, tedy 48,9 % z prodejní ceny = $(16,62 / 34,02 * 100)$.

Tab. 32 Rozčlenění výpočtů za 1 litr PHM

Druh PHM	Cena PHM (Kč)	DPH 20 % (Kč)	Spotřební daň (Kč)	Celkové daňové zatížení spotřebitele z ceny PHM (%)
Natural 95	34,71	5,79	12,84	53,70%
Nafta	34,02	5,67	10,91	48,90%

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

A“: Výpočet zdanění u benzínu: V Polsku je spotřební daň pro benzín ve výši 1,66 PLN (9,98 Kč) za litr benzínu. Základní sazba daně z přidané hodnoty je u pohonných hmot na úrovni 23%.

Ještě v lednu tohoto roku bylo možné v Polsku natankovat benzín dokonce i za 3,23 PLN, což bylo v přepočtu 21 Kč. Naftu bylo možné natankovat v přepočtu za 20,5 Kč. V Polsku bylo tedy podstatně levněji ve srovnání s Českou republikou. Za poslední 4 měsíce stojí průměrně litr benzínu 5,065 PLN, tedy 30,48 Kč. Pro litr benzínu dosahuje spotřební daň výše 1,66 PLN - (9,98 Kč) a DPH 0,95 PLN (5,72 Kč) = $(5,065 \text{ PLN} / 1,23 * 0,23)$. V Polsku při celkovém souhrnu zdanění 1 litru benzínu dosahuje hodnoty 2,61 PLN (15,70 Kč), tedy 51,5 % z konečné ceny = $(2,61 / 5,065 * 100)$.

B“: Výpočet zdanění u nafty: Pro naftu je spotřební daň je 1,28 PLN (8,08 Kč) za litr nafty. DPH je taktéž 23 %. Za poslední 4 měsíce stojí v průměru litr nafty 4,87 PLN (30,73 Kč). Spotřební daň u litru nafty tedy dosahuje 1,28 PLN a DPH 0,91 PLN (5,45 PLN) = $(4,87 / 1,23 * 0,23)$. Celkové zdanění u litru nafty je 2,19 PLN (13,82 Kč), tedy 44,97 % z konečné ceny nafty pro zákazníka = $(2,19 / 4,87 * 100)$.

Pro přepočet jsem použil jednotný kurz pro zdaňovací období 2010, 1 PLN = 6,31 Kč.

Tab. 33 Průměrné ceny pohonných hmot v Polsku, (duben-červenec 2011)

Pohonná hmota	Průměrná cena	Přepočteno
Benzín	5,065 PLN/ 1l	31,96 Kč/ 1l
Nafta	4,87 PLN/ 1l	30,73 Kč/ 1l

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Při výpočtu průměrné cena pohonných hmot v Polsku, byl zachován stejný postup a byl vypočten za poslední 4 měsíce. Cena Benzínu v Polsku se nachází na úrovni 5,065 zlotých za litr, což je v přepočtu 31,96 korun. U Nafty se cena nachází na úrovni 4,87 zlotých za litr, což v přepočtu dělá 30,73 Kč.

Tab. 34 Rozčlenění výpočtů za 1 litr PHM

Druh PHM	Cena PHM (PLN)	DPH 23 % (PLN)	Spotřební daň (PLN)	Celkové daňové zatížení spotřebitele z ceny PHM (%)
Benzín	5,065	0,95	1,66	51,50%
Nafta	4,87	0,91	1,28	44,97%

Zdroj: (tabulka vytvořena vlastním šetřením)

Z analýzy výše uvedených příkladů srovnání celkového zdanění 1 litru benzínu a následně i nafty, lze vyvodit závěr, že v České republice je poměrně vysoké zdanění oproti Polsku. Celkové zdanění průměrné ceny 1 litru benzínu v Polsku, dosahuje zhruba 51 %, což je oproti 54 % v ČR, zhruba o 3 % nižší. U nafty je rozdíl ještě o něco výraznější. V Polsku je zhruba na úrovni 45 %, což je oproti 49 % v ČR, zhruba o 4% nižší.

Jako exemplární příklad země, která se vydala směrem ke snížení spotřební daně u nafty, je sousední Slovensko, které snížilo od letošního roku spotřební dan z 0,481 € na 0,368 € za 1 litr PHM.

7 NÁVRH ÚPRAV DAŇOVÉHO SYSTÉMU V ČR A POLSKU

Nutno konstatovat, že při vypracovávání diplomové práce, týkající se komparace daňových systémů výše uvedených zemí, jsem zjistil v obou zemích určité podobnosti a taktéž rozdíly. Obě země jsou sousedními státy, členy Evropské unie a visehradské čtyřky. Mají svou osobitou historii, kulturu a vývoj, jež se určitým způsobem projevují i ve vytvořených daňových systémech obou zemí.

Co se týká složitosti daňových systémů, jsou na tom oba státy podobně a bylo by dobré zapracovat na jejich zjednodušení. Jak je výše uvedeno oba státy se nacházejí v poslední třetině zemí s nejsložitějšími daňovými systémy světa, což není příliš lichotivé. Pro Českou republiku je o to potupnější, že je na tom ještě o 7 míst hůře než Polsko. Proto by se měl vytvořit koncept, který by tuto skutečnost napravil a celou situaci ohledně daňového systému zefektivnil. Politici sice už na takovém konceptu pracují a Ministerstvo financí České republiky si skutečnost zefektivnění správy a výběru daní uvědomuje čím dál více. V dubnu byl předložen konvergenční program a proběhla novelizace zákona o daních z příjmů fyzických osob, uvidíme tedy, jakou cestou se budou ony novelizace v praxi osvědčovat.

Jednou z oněch navrhovaných změn je upuštění od superhrupé mzdy, která je uplatňována pouze v České republice. Způsob výpočtu daňové povinnosti je tedy odlišný, a metoda daňových sazeb pro fyzické osoby taktéž, kdy v ČR je nastavena rovná sazba daně a v Polsku progresivní sazba daně.

Pokud by se zamýšlelo o zavedení progresivní daně v ČR, mohl by jako příklad posloužit systém, jenž je zavedený v Polsku, kde je progresivní zdanění o dvou sazbách daně. Odpůrci často využívají mínění, že takto stanovený výběr daně je složitější na výpočet. Jak jsme se však mohli výše přesvědčit, konkrétně v polském systému, tomu tak rozhodně není. Jednou s možností proč v podmínkách českého daňového systému není zavedena progresivní daň, je fakt, že si vláda takto více pohlíká příjmy do státní pokladny, a to protože je omezena určitá invence poplatníků s vysokými příjmy zdanit je v daňových rájích. Čili obě metody mají své klady a zápory a záleží, na jakých principech jsou nastaveny v jednotlivých ekonomikách.

Přesto všechno, bych však stávající způsob rovné daně v ČR, která je doposud na úrovni 15%, ponechal. I když konvergenční rámec hovoří o navýšení jednotné sazby pro fyzické osoby na 19%. Stávající systém je vyhovující hned z několika důvodů:

- svým způsobem není složitý pro stanovení výpočtů;
- odpadá problém „dvojitého zdanění“ při dvou sazbách;
- nemotivuje poplatníky s vysokými příjmy k daňovým únikům;

- nemůže se stát, že při inflaci se zvýšením nominální mzdy, poplatník dostane do vyššího stupně zdanění.

U právnických osob je rovněž ponechání rovnoměrného zdanění vyhovující pro příliv investorů a zvýšení konkurenceschopnosti firem na trhu.

Odpočitatelné položky, v ČR a Polsku jsou odlišné. Co mně však na odpočitatelných položkách v Polsku zaujalo nejvíce, je možnost odečíst částku 760 PLN/rok (4796 Kč), za využívání internetu, což určitě pomůže zvýšit gramotnost moderních komunikačních prostředků v polských domácnostech. Navíc je-li faktura vystavena na jméno obou manželů, mohou oba uplatnit tuto slevu ve výši 760 PLN, což dohromady činí 1520 PLN (9591 Kč), pro jednu domácnost, což není zanedbatelná částka. Protože se mi tato možnost slevy jeví jako zajímavá, doporučil bych její zavedení do českého daňového systému.

V čem však spočívá výhoda českého daňového poplatníka (fyzické osoby), je skutečnost, poskytnou-li dar nevýdělečné organizaci, může si jej odepsat do výše 10% ze ZD. V Polsku takto mohou poplatníci daně (fyzické osoby), učinit pouze do výše 6% ze ZD.

Co je však nešvarem českého daňového systému je vysoký poměr daňové zátěže oproti Polsku, což snižuje výhodu ekonomické aktivity. Netto zůstatek poplatníka je v České republice necelých 66%, což je o 8 procentních bodů méně než v Polsku, kde je netto zůstatek poplatníka na úrovni 74%. Jedním z důvodů daňové zátěže je i vysoká zátěž odvodů zaměstnavatele na zdravotní a sociální pojištění zaměstnanců. Čili v případě České republiky se jedná o drahý stát sociálního blahobytu, kde zaměstnavatel platí na sociálních odvodech za zaměstnance, téměř o polovinu více než v Polsku, což mnohdy vede ke zvyšování ceny práce. Nízké důchody v kontrastu s vysokými sociálními dávkami demotivují jedince při aktivním hledání zaměstnání. Ve svém důsledku tento fakt zdražuje práci, nemohou být kvůli tomu vytvořena nová pracovní místa nebo navýšeny mzdy. Z politické situace v naší zemi, je však zřejmé, že zatím k žádným změnám nedojde. Tím, že by zaměstnavatelé platili nižší odvody na sociální a zdravotní pojištění, by došlo ke zvýšení zaměstnanosti nebo růstu mezd. Což by rovněž pomohlo české ekonomice v expanzi, a takto nově vytvořená pracovní místa, by pomohli vyřešit jeden z negativních jevů, kterým je nezaměstnanost. Nutno ovšem říci, že takto získané finanční prostředky slouží i k vyplácení starobních důchodů, což je taktéž pro českou ekonomiku velký problém, když na jednoho penzistu pracují zhruba dva poplatníci. Jednou z možností jak nastalou situaci řešit je důchodová reforma a posunutí odchodu do důchodu. Dnes se hovoří o hranici 65-70 let u mužů, u žen bude záležet na počtu dětí, které porodily. Dále tyto prostředky slouží na podporu v nezaměstnanosti a nemocenských dávek. Zde by podle mně měl existovat nějaký záchytný polštář, protože každý se může ocitnout v nečekané životní situaci. Nemůže zde však existovat sociální peřina, jak tomu mnohdy v České republice je, a mnohdy to hraničí již s šedou ekonomikou, kterou je nutné eliminovat. Z výše uvedených důvodů

je tedy možné o snížení sociálních odvodů uvažovat, ovšem, za podmínek nezbytných reforem. Znamená to i následné zvýšení spoluúčasti u lékařů a podstoupení nepopulárních kroků. Příslibem je potencionální zlepšení na trhu práce a podstoupení opatření, které by jedince bez práce motivovali k hledání zaměstnání. To by mu následně pomohlo i k jednoduššímu začlenění do společnosti. Do očí je o to více bijící fakt, že i přes nižší průměrné příjmy, ale díky nižšímu daňovému zatížení, zůstane polským daňovým poplatníkům více z jejich vydělaných důchodů. Na druhou stranu jde-li o sociální zabezpečení, Česká republika vynakládá menší prostředky na minimální mzdu a na výši sociálního minima. Přesto je však v Polsku závažnější situace, která se týká relativní míry rizika chudoby. Přesto bych však do českého daňového systému zavedl opatření, která by eliminovala zásadní problémy zneužívání sociálních dávek. U dvou ze tří modelových situací jsou v takto životně složitých situacích na tom lépe polští poplatníci, potřebující sociální podpory. V Polsku bych minimálně uvažoval o zvýšení sazby na vyživované dítě, což je nejefektivnějším opatřením pro podporování rodin s dětmi. Taktéž se jedná o nejlevnější podporu rodin, která je zároveň spravedlivá, protože tuto slevu mohou uplatnit všechny rodiny bez rozdílu. Další rozdíl v obou daňových systémech, je patrný v tom, že slevu na dítě, je-li studentem a soustavně se připravuje na budoucí povolání, je v Polsku možné uplatnit pouze do věku 25 let. V České republice lze tuto slevu poskytnout poplatníkovi, za podmínek, je-li jeho dítě studentem a soustavně se připravuje na budoucí povolání, a to do věku 26 let. Je-li studentem prezenčního doktorandského studia, lze slevu poplatníkovi poskytnout až do 28 let věku studenta. Tudíž bych z úsporných opatření státu, i pro motivaci absolventů k řádnému dostudování, snížil tuto hranici věku pro poskytnutí slevy na 25 let, jak je tomu v Polsku.

Další prvek, který bych do českého daňového systému implementoval z polského daňového systému, se týká daňové asignace. V České republice se o daňové asignaci několik let pouze vehementně diskutuje, aniž by tato myšlenka nabyla reálných rysů. Zatímco v ostatních státech středoevropských systém daňové asignace funguje již řadu let, ČR je doposud jediným státem z Visegrádské čtyřky, který nezná daňové asignace, jako jednu z možností financování neziskového sektoru. Poplatník má tak možnost rozhodnout o tom jakým směrem část své daňové povinnosti poukáže, a tudíž je tímto úkonem daleko více zainteresován do dané problematiky daní a daňového systému. V Polsku se to týká 1% z daňové povinnosti, kterou takto může poplatník směřovat jinému příjemci než státu. Zajisté má tento způsob i své odpůrce, kteří zdůrazňují neadresnost daní, narušení horizontální spravedlnosti, či náklady spojené s administrativou. Na druhou stranu však poplatník aspoň pocítí možnost ovlivnit malou část své daně a směřovat ji tak konkrétně vybranému subjektu, který samozřejmě musí schvalovat zákon. Jednoznačné výhody daňové asignace tedy spočívají v tom, že:

- poplatník rozhoduje sám, zda chce podporovat danou neziskovou organizaci, církev, charitu či nikoliv;

- poplatník není nikterak více finančně zatížen, co se týče směřování 1% ze své daňové povinnosti;
- vyšší participace poplatníka na daňové problematice.

V České republice dokonce byla již vytvořena Iniciativa pro 1 %, která důsledně lobuje pro zavedení daňových asignací v České republice. Tato Iniciativa sdružuje řadu významných neziskových organizací. Záštitu za ní přebralo občanské sdružení Fórum dárců. Podle průzkumů veřejného mínění by daňové asignace uvítala i zhruba polovina obyvatel České republiky. Nepochybně se jedná o zcela nový zdroj financování, neziskového sektoru.

Korporátní daň a způsob jejího výpočtu je v obou zemích téměř totožný, tudíž bych se zaměřil pouze na slevy na dani, jež mě nejvíce zaujali. Rozdíly spočívají v daňově odčitatelných položkách, týkající se zaměstnávání osob se zdravotním postižením. V Polsku tak mají zaměstnavatelé povinnost zaměstnávat minimálně 6 % osob takto, či jinak postižených, a to z celkového počtu zaměstnanců podniku. V České republice taková povinnost neexistuje, ani nehrozí poplatky, či povinné nákupy z chráněných dílen na snížení této povinnosti. Dalším významným rozdílem je fakt, že zvýhodnění zaměstnavatele v Polsku je podpořeno úplným vynětím od daňové povinnosti, když zaměstnává minimálně 1/2 z celkového počtu zaměstnanců podniku, myšleno osob se zdravotním či jiným postižením. V České republice je zaměstnavatel osvobozen pouze 1/2 od daňové povinnosti, a to v případě, zaměstnává-li alespoň polovinu osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců 25. Myslím, že způsob podpory občanů se zdravotním či jiným postižením je v Polsku takto více zakomponován do daňového systému. Jak povinnými příspěvky při neplnění určitých zaměstnaneckých kvót, či absolutním osvobozením od daně, při jejich maximálním dodržování. V českém daňovém systému tento způsob není a myslím, že by tyto maximální stropy pro podporu zaměstnávání osob, jež jsou držiteli průkazů ZTP/P, mohly být zavedeny. Českému daňovému systému bych dále doporučil zavedení 50% slevy na vynaložené náklady na pořízení nových technologií, což by vedlo k modernizaci pracovišť a možnému zlepšení poskytovaných služeb zákazníkovi. Na polském daňovém systému, mě však zaujalo to, že možnost slev či odpočtů je oproti českému daňovému systému více limitovaná.

Navzdory podobnému historickému vývoji, přes centrální hospodářství, v dobách socialismu, k dnešní podobě tržního hospodářství, zde stále panují mírné rozdíly ve zdanění nemovitostí. V obou soustavách je ponechán prostor pro místní samosprávy, tedy komunální politické struktury, které mohou výši daně určitým způsobem ovlivnit. Nutno však podotknout, že v polském daňovém systému je tento prostor komunální politiky poněkud větší, a zastupitelé tak mohou výrazněji ovlivnit příjmy do obecních rozpočtů. Srovnáme-li vypočtené částky, dojdeme k závěru, že výpočet daně placené v České republice je mírně složitější, a taktéž je zdanění pro fyzické osoby zhruba o polovinu vyšší než v Polsku. Je tomu tak, protože v Polsku jsou sazby pro podnikatele mnohonásobně

vyšší, tudíž je daňové břemeno přeneseno na ně. Na druhou stranu, jak je výše uvedeno, zdanění pro právnické osoby dosahuje vyšších hodnot v Polsku. Částky daně vypočtené pro právnickou osobu, v modelovém příkladu, se lišili taktéž zhruba o polovinu, avšak tentokrát v obráceném poměru. Rovněž lze pozorovat, že nejvyšší sazby daně jsou uvaleny v hlavních městech, což je pro oba daňové systémy pochopitelně obdobné. Naopak významným prvkem u majetkových daní, jenž odlišuje oba systémy, je valorizační prvek daně, zavedený v polském daňovém systému. Z výše uvedeného lze tedy konstatovat, že český daňový systém je do jisté míry podobný polskému, avšak není tak flexibilní, načež bych doporučil zavedení valorizačního prvku, kvůli zohlednění inflace.

Značné rozdíly panují v cenách pohonných hmot v obou zemích. Příčinnou je odlišná výše spotřební daně a DPH. V Polsku je výše spotřební daně vyšší než v České republice. Navzdory tomu je cena u benzínu v Polsku nižší o 2,84 Kč, a u nafty o 2,87 Kč. Sazba DPH je v Polsku u benzínu a nafty o 3% vyšší než v ČR. I přes tyto skutečnosti je však cena benzínu i nafty levnější. V Polsku tvoří cenu benzínu 51,5% daň, při celkovém souhrnu zdanění. U nafty tvoří cenu 44,97% daň. V podmínkách českého zdanění, dosahuje cena benzínu 53,7% daň a nafta 48,9% daň. Tyto čísla hovoří jasně, a při současné situaci budou stále alarmující.

ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce, bylo provést rozbor a následnou komparaci daňových systémů České republiky a Polska. Následně poukázat na nejvýraznější rozdíly, a na základě znalostí obou daňových systémů, navrhnout jejich možné úpravy.

Polsko i Česká republika jsou si do jisté míry velice podobné, poněvadž jsou členy Visegradské čtyřky a jsou středoevropskými státy. Nenechme se však mýlit těmito geografickými fakty mýlit a nevztahujme tuto podobnost na daňové systémy.

Základní odlišnosti najdeme v počtu daní, jimiž jsou tvořeny daňové soustavy. V České republice je daňový systém tvořen z 9 typů daní, v Polsku je tamější daňový systém tvořen z 12 typů daní. Další odlišnosti lze spatřit u daně z příjmů fyzických osob. V Polsku uplatňují progresivní sazbu daně, v podmínkách českého daňového systému je uplatňována rovná daň. Co se týká největších daňových odvodů do státní pokladny, rovněž se obě země markantně odlišují. Pro Českou republiku jsou hlavním příjmem daňové příjmy z příspěvků na sociální zabezpečení. Vláda klade důraz na sociální zabezpečení skrze povinné pojištění a rovněž si takto vláda přesouvá daňové břemeno na daně s nižšími úniky. Většinu příspěvků vláda vybere formou daní ze mzdy. Pro Polsko je naopak typické, že mají největší daňový příjem z daně ze spotřeby.

Na polské daňové struktuře mě zaujalo několik skutečností. U osobní důchodové daně možnost, kdy si poplatník ročně může odečíst náklady na internetové připojení, a to do výše 760 PLN, (4796 Kč). Zajímavou skutečností, je absolutní odlišnost ve využívání daňové asignace, jako zdroje pro financování neziskového sektoru. V České republice se doposud jedná pouze o navržený systém, který do jisté míry kopíruje maďarský systém daňové asignace.

Dle mého názoru se do budoucna oba dva daňové systémy neobejdou bez nutných opatření, které povedou k jejich usnadnění, modernizaci a k celkovému zefektivnění. Mezi tyto opatření lze řadit, efektivnější správu daní, zjednodušení administrativní náročnosti a snížení zdravotního a sociálního pojištění zejména v České republice.

Z fiskálního hlediska má Polsko zhruba stejnou tendenci vládního zadlužování jako Česká republika. Výše polského dluhu však nabírá mírně strmějšího trendu.

V rámci kapacitního omezení diplomové práce, je výsledkem ucelený výstup, který přináší bližší specifikaci srovnání daňových systémů České republiky a Polska.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**Monografické publikace:**

- [1] BONĚK, Václav, et al. Lexikon: *Daňové pojmy*. První vydání. Ostrava: Sagit, 2001. 626 s. ISBN 80-7208-265-5.
- [2] BROECK, M. KOEN, V. *The „soaring eagle“: anatomy of the Polish take-off in the 1990s*. Int. Monetary Fund. Research Dep. 2007. 37. s.
- [3] BRYCHTA, Ivan; RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Tabulky a informace pro daně a podnikání: 2011*. Vydání sedmé. Praha: Wolters Kluwer, 2011. 440 s. ISBN 978-80-7357-639-4.
- [4] CZUDEK, Damian; DOWGIER, Rafał . *Zdanění nemovitostí v České republice a Polsku*. Časopis pro právní vědu a praxi [online]. 2009, 2/2009, [cit. 2011-07-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.muni.cz>>. ISSN 1210-9126.
- [5] DOČKAL, Vít, et al. *Česká politika v Evropské unii* [online]. Brno : [s.n.], 2006 [cit.2011-07-09]. ISBN 80-210-4076-97
- [6] DVOŘÁKOVÁ, Lilia. *Daně I*. 2. vyd. Praha: Bilance, 2000. 284 s. ISBN 80-86371-04-2.
- [7] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňové teorie: úvod do problematiky*. 2. aktualizované vydání. Praha: ASPI, 2009. 120 s. ISBN 978-80-7357-423-9.
- [8] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňové teorie a politika*. 5. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8. 159 s.
- [9] LENAIN, P. Bartoszek, L. *The Polish tax system*. OECD 2000. 53. s.
- [10] MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2011 : úplná znění platná k 1. 4. 2011*. vydání. Praha: GRADA, 2011. 264 s. ISBN 978-80-247-3944-1.
- [11] PŘIBYL, Jiří. *Daňové asignace v České republice*. Praha, 2011. 14 s. VŠE. Dostupné z WWW: <www.google.scholar.cz>.
- [12] RADVAN, Michal. *Zdanění nemovitostí v Evropě*. 1. vydání. Praha: LexisNexis, 2005. 102 s. ISBN 80-86920-00-3.
- [13] RYCHTÁŘOVÁ, Jana. *Systém sociálního zabezpečení v EU: Dávky nemocenského pojištění v Polsku*. Časopis Národního pojištění. 2011, č. 1/2011, Dostupné z WWW: <<http://www.cssz.cz>>.
- [14] ŠIROKÝ, Jan, et al. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

- [15] ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: praktická ekonomická příručka*. 4. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2010. 351 s. ISBN 978-80-7201-799-7.
- [16] VANČUROVÁ, Alena, LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. 9. vyd. Praha: 1. VOX, 2008. 320 s. ISBN 978-80-86324-72-2.
- [17] VANČUROVÁ, Alena Vančurová; LÁCHOVÁ, Lenka; KLAZAR, Stanislav. *Daňový systém ČR: cvičebnice*. Praha: VOX, 2009. 81 s. ISBN 978-80-86324-79-1.
- [18] VANČUROVÁ, Alena; LÁCHOVÁ, Lenka. *Daňový systém ČR 2010*. 10. aktualizované vydání. Praha: VOX, 2010. 355 s. ISBN 978-80-86324-86-9. 46 s.
- [19] VYBÍHAL, Václav. *Zdaňování příjmů fyzických osob: praktický průvodce*. Praha: Grada Publishing, 2010. 224 s. ISBN 978-80-247-3426-2.

Internetové publikace:

- [20] BĚHOUNEK, Pavel. *Novela DPH od 1. 4. 2011*. Dostupné z WWW: <<http://www.behounek.eu/news/novela-dph-2011/>> [online]. 25. 3. 2011 [cit. 2011-07-11].
- [21] HOVORKA, Jiří. *Daň z nemovitosti 2011*. Dostupné z WWW: <<http://www.mesec.cz/clanky/dan-z-nemovitosti-2011-vime-jak-na-ni/>> [online]. 7. 1. 2011 [cit. 2011-07-11].
- [22] HUCZKO, Paweł. *Jaki będzie podatek od środków transportowych w 2011 roku*. Dostupné z WWW: <<http://auto.wieszjak.pl/podatki/258045>> [online]. 3. 6. 2011 [cit. 2011-07-10].
- [23] THE WORLD BANK AND THE INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION. *Doing business 2011 : Making a Difference for Entrepreneurs. A copublication of The World Bank and the International Finance Corporation* [online]. 2010, 1 2 3 4 08 07 06 05, [cit. 2011-07-11]. Dostupný z WWW: <www.worldbank.org>. ISSN 1729-2638.
- [24] TURAKIEWICZ, Janusz. *Daně a jiná veřejnoprávní plnění v podnikatelské činnosti v Polsku 2011*. Dostupné z WWW: <<http://kontaktnicentrum.as4u.cz/>> [online]. 28. 4. 2011 [cit. 2011-07-10].
- [25] ZWYRTEK, Michał. *Aspekty polského daňového práva*. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtrade.cz/odsi.asp?id=40170>> [online]. 2009 [cit. 2011-07-20].

Internetové zdroje:

- [26] LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD. In *Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. 1992*, Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

- [27] OECD: *Revenue Statistics Comparative tables*. Dostupné z WWW:
<[Http:// http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV](http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REV)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-08].
- [28] MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY: *Informace o materiálech, které předkládá Ministerstvo financí na jednání vlády*. Dostupné z WWW:
<[Http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/podklady_pro_jednani_vlady_62736.html](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/podklady_pro_jednani_vlady_62736.html)> [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-07-19].
- [29] BusinessInfo: *Finanční a daňové aktuality, duben 2011*. Dostupné z WWW:
<[Http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/financni-a-danove-aktuality-duben-2011/1000465/60234/](http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/dane-ucetnictvi/financni-a-danove-aktuality-duben-2011/1000465/60234/)> [online]. 6. 4. 2011 [cit. 2011-07-11].
- [30] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí: *In Zákon České národní rady. 1992, druhá, č. 338, s. 1-22*. Dostupné z WWW: <www.cds.mfcr.cz>.
- [31] CELNÍ SPRÁVA: *Základní komentář ke statistikám*. Dostupné z WWW:
<[Http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Stranky/komentary.aspx](http://www.celnisprava.cz/cz/dane/statistiky/Stranky/komentary.aspx)> [online]. 7. 6. 2011 [cit. 2011-07-08].
- [32] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Podrobné členění daní a sociálních příspěvků*. Dostupné z WWW:
<[Http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/podrobne_cleneni_dani_a_socialnich_prispevku_tab0900](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/podrobne_cleneni_dani_a_socialnich_prispevku_tab0900)> [online]. 30. 9. 2010 [cit. 2011-07-08].
- [33] KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW. *Taxes and public levies*. Dostupné z WWW: <[Http://www.premier.gov.pl/en/government_activities/taxes_and_public_levies/](http://www.premier.gov.pl/en/government_activities/taxes_and_public_levies/)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-08].
- [34] INVEST IN POLAND: *Invest in Poland - Taxation*. Dostupné z WWW:
<[Http://www.paiz.gov.pl/polish_law/taxation](http://www.paiz.gov.pl/polish_law/taxation)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-08].
- [35] START UP OVERSEAS: *Taxation in Poland*. Dostupné z WWW:
[Http://www.startupoverseas.co.uk/starting-a-business-in-poland/taxation.html](http://www.startupoverseas.co.uk/starting-a-business-in-poland/taxation.html) [online]. 2010 [cit. 2011-07-08].
- [36] MINISTERSTWO FINANSÓW RZECZPOSPOLITA POLSKA: Dostupné z WWW:
<[Http://www.mf.gov.pl/index.php?const=3&wysw=4&sgl=2&dzial=133](http://www.mf.gov.pl/index.php?const=3&wysw=4&sgl=2&dzial=133)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-11].
- [37] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY: *Investiční nabídky v Polsku*. Dostupné z WWW:

- <[Http://www.mzv.cz/warsaw/cz/obchod_a_ekonomika/investicni_nabidky_v_polsku/index.html](http://www.mzv.cz/warsaw/cz/obchod_a_ekonomika/investicni_nabidky_v_polsku/index.html)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-09].
- [38] Wskaźniki i stawki: *Podatek od ťrodków transportowych*. Dostupné z WWW: <[Http://ksiegowosc.infor.pl/niezbednik/wskazniki/](http://ksiegowosc.infor.pl/niezbednik/wskazniki/)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-10].
- [39] RZECZPOSPOLITA POLSKA: *Pravidla pro volný pohyb služeb a usazování v EU*. Dostupné z WWW: <[Http://www.socr.cz/images/prirucka/pdf/pl.pdf](http://www.socr.cz/images/prirucka/pdf/pl.pdf)> [online]. 2010 [cit. 2011-08-03].
- [40] FINANČNÍ NOVINY: Studie: *Odvody daní v ČR jsou jedny z nejsložitějších v Evropě*. Dostupné z WWW: <[Http://www.financninoviny.cz/podnikatele/zpravy/studie-odvody-dani-v-cr-jsou-jedny-z-nejslozitejsich-v-evrope/639280](http://www.financninoviny.cz/podnikatele/zpravy/studie-odvody-dani-v-cr-jsou-jedny-z-nejslozitejsich-v-evrope/639280)> [online]. 18. 5. 2011 [cit. 2011-07-08].
- [41] LIBERÁLNÍ INSTITUT: Dostupné z WWW: <[Http://www.libinst.cz/hledej.php](http://www.libinst.cz/hledej.php)> [online]. Duben 2010 [cit. 2011-07-14].
- [42] GAZETA PRAWNA: *24 czerwca - Dzień Wolności Podatkowej*. Dostupné z WWW: <[Http://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/525253,24_czerwca_dzien_wolnosc_i_podatkowej_z_aczniemy_pracowac_na_siebie.html](http://podatki.gazetaprawna.pl/artykuly/525253,24_czerwca_dzien_wolnosc_i_podatkowej_z_aczniemy_pracowac_na_siebie.html)> [online]. 21. 6. 2011 [cit. 2011-07-14].
- [43] OECD: *Centre for Tax Policy and Administration*. Dostupné z WWW: <[Http://www.oecd.org/document/59/0,3746,en_2649_34533_45092219_1_1_1_1,00.html](http://www.oecd.org/document/59/0,3746,en_2649_34533_45092219_1_1_1_1,00.html)> [online]. 11. 5. 2011 [cit. 2011-07-13].
- [44] MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOLECZNEJ RZECZPOSPOLITA POLSKA: *Świadczenia rodzinne*. Dostupné z WWW: <[Http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/swiadczenia-rodzinne/](http://www.mpips.gov.pl/wsparcie-dla-rodzin-z-dziecmi/swiadczenia-rodzinne/)> [online]. 2011 [cit. 2011-07-19].
- [45] i-poradce: *Daňoví nerezidenti v ČR*. Dostupné z WWW: <[Http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=95132](http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=95132)> [online]. 2008 [cit. 2011-07-19].
- [46] EXCISE DUTY TABLES : Part II – Energy products and Electricity. EUROPEAN COMMISSION DIRECTORATE GENERAL TAXATION AND CUSTOMS UNION: *Indirect Taxation and Tax administration Environment and other indirect taxes* [online]. July, 2011, REF 1033, [cit. 2011-08-03]. Dostupné z WWW: <<http://ec.europa.eu>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

x	Údaj není k dispozici.
→	Příjmy, které poplatník v České republice zdaní.
--->	Příjmy, které poplatník v České republice nezdaní.
ČR	Česká republika.
EBT	Earnings before Taxes.
EU	Evropská unie.
KČ	Koruna česká, (měna).
FO	Fyzická osoba.
HDP	Hrubý domácí produkt.
PLN	Polský zlotý, (měna).
PO	Právnícká osoba.
PHM	Pohonná hmota.
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná.
VH	Výsledek hospodaření.
ZD	Základ daně.

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 1 Předmět zdanění.....	17
Schéma 2 Druhy sazeb daně.....	19
Schéma 3 Členění osvobozených příjmů v roce 2010	34
Schéma 4 Struktura majetkových daní	40
Schéma 5 Struktura polského daňového systému:	50
Schéma 6 Znázornění příjmů	83

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 Daňová kvóta v roce 1965 a 2009 podle OECD, (% na HDP)	23
Tab. 2 Příspěvky na sociální zabezpečení	24
Tab. 3 Daň z příjmů fyzických osob	24
Tab. 4 Daň z nemovitosti	24
Tab. 5 Stabilizační účinky daní	26
Tab. 6 Daňové výnosy v ČR za rok 2010.....	32
Tab. 7 Členění příjmů fyzických osob podléhajících dani z příjmu	35
Tab. 8 Struktura základu daně z příjmu FO	36
Tab. 9 Struktura slev na dani v roce 2011	37
Tab. 10 Úprava základu daně.....	39
Tab. 11 Členění daní a sociálních příspěvků pro vládní instituce za rok 2009	48
Tab. 12 Daňové výnosy v Polsku za rok 2010	51
Tab. 13 Rozsah daňové sazby z příjmu FO.....	53
Tab. 14 Srovnání administrativní náročnosti ČR a Polska za rok 2011	63
Tab. 15 Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v roce 2010	67
Tab. 16 Daňové zatížení jednotlivých typů domácností v za rok 2000 (v %)	68
Tab. 17 Výpočet životního minima ve vybraných typech domácností v Polsku	70
Tab. 18 Výpočet životního minima ve vybraných typech domácností v ČR.....	71
Tab. 19 Komparace obou zemí ve výši životního minima.....	71
Tab. 20 Postup zdanění FO v ČR.....	72
Tab. 21 Postup zdanění FO v Polsku	73
Tab. 22 Daňová povinnost z příjmů FO v ČR.....	74
Tab. 23 Daňová povinnost z příjmů FO v Polsku	76
Tab. 24 Daňová povinnost PO v ČR.....	86
Tab. 25 Daňová povinnost PO v Polsku.....	89
Tab. 26 Daň z nemovitosti placená FO v ČR.....	90
Tab. 27. Daň z nemovitosti placená PO v ČR.....	91
Tab. 28 Daň z nemovitosti placená FO v Polsku	92
Tab. 29 Daň z nemovitosti placená PO v Polsku	92
Tab. 30 Průměrné ceny pohonných hmot v ČR, (duben-červenec 2011)	94
Tab. 31 Výše spotřební daně podle motorového benzínu v ČR (k 1. 1. 2011)	94
Tab. 32 Rozčlenění výpočtů za 1 litr PHM.....	95
Tab. 33 Průměrné ceny pohonných hmot v Polsku, (duben-červenec 2011).....	95
Tab. 34 Rozčlenění výpočtů za 1 litr PHM.....	96

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Komparace daňové kvóty v letech 1965 a 2009 (%).....	23
Graf 2 Znázornění daňových výnosů za rok 2010	32
Graf 3 Znázornění výše spotřební daně v ČR za rok 2010	44
Graf 4 Členění daní a sociálních příspěvků pro vládní instituce za rok 2009.....	47
Graf 5 Znázornění daňových výnosů v Polsku za rok 2010	51
Graf 6 Den daňové svobody v ČR za posledních 11 let	64
Graf 7 Den daňové svobody v Polsku za posledních 11 let.....	65
Graf 8 Komparace dnů daňové svobody v obou zemích za posledních 11 let	66
Graf 9 Zdanění jednotlivých typů domácností za rok 2010.....	67
Graf 10 Zdanění jednotlivých typů domácností v roce 2000.....	68
Graf 11 Srovnání výše životního minima obou zemí (Kč)	71
Graf 12 Daňová zátěž a výše netto zůstatku z příjmů v obou zemích	79
Graf 13 Daň z nemovitosti placená FO a PO v obou zemích (Kč).....	93

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: CELKOVÉ DAŇOVÉ PŘÍJMY JAKO PROCENTO HDP

PŘÍLOHA P II: INDEX - SNADNOST PODNIKÁNÍ

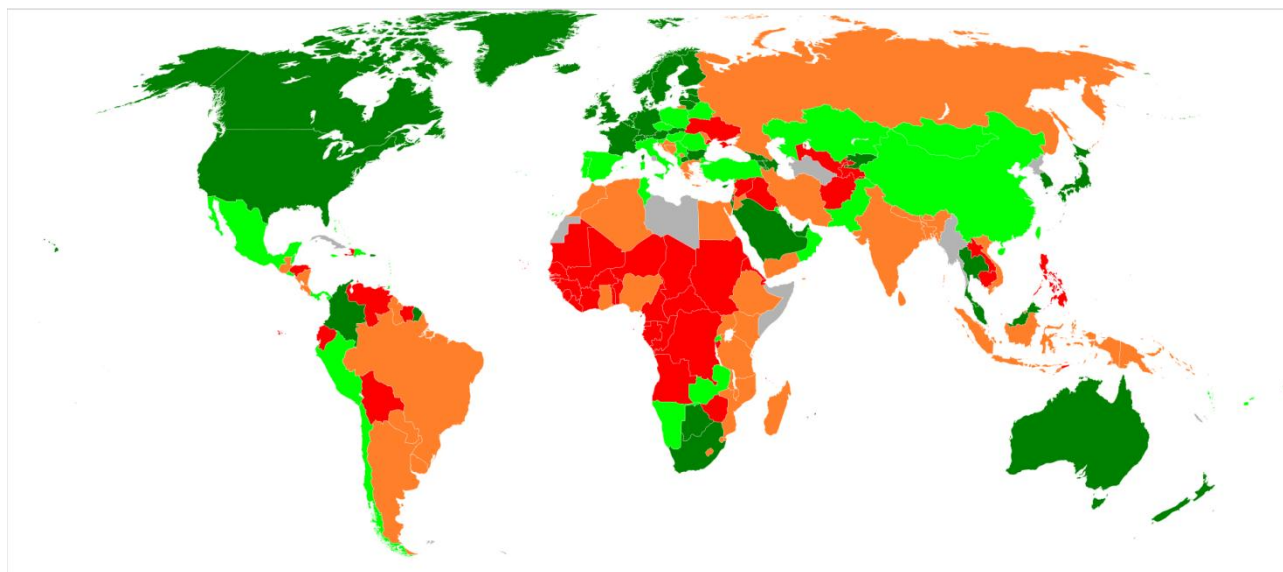
PŘÍLOHA P III: VÝŠE DAŇOVÝCH ÚLEV V POLSKU PODLE VOJVODSTVÍ

PŘÍLOHA P I: CELKOVÉ DAŇOVÉ PŘÍJMY JAKO PROCENTO HDP

	1965	1975	1985	1995	2000	2007	2008	2009
Australia	20,5	25,2	27,6	28,0	30,3	29,5	27,1	n.a.
Austria ¹	33,9	36,6	40,8	41,4	43,2	42,1	42,7	42,8
Belgium	31,1	39,5	44,3	43,5	44,7	43,8	44,2	43,2
Canada	25,7	32,0	32,5	35,6	35,6	33,0	32,3	31,1
Chile				19,0	19,4	24,0	22,5	18,2
Czech Republic				37,6	35,3	37,3	36,0	34,8
Denmark	30,0	38,4	46,1	48,8	49,4	49,0	48,2	48,2
Finland	30,4	36,6	39,8	45,7	47,2	43,0	43,1	43,1
France	34,1	35,4	42,8	42,9	44,4	43,5	43,2	41,9
Germany	31,6	34,3	36,1	37,2	37,2	36,0	37,0	37,0
Greece	17,8	19,4	25,5	28,9	34,0	32,3	32,6	29,4
Hungary				41,3	38,5	39,7	40,2	39,1
Iceland	26,2	30,0	28,2	31,2	37,2	40,6	36,8	34,1
Ireland	24,9	28,8	34,7	32,5	31,3	30,9	28,8	27,8
Israel				37,0	36,8	36,3	33,8	31,4
Italy	25,5	25,4	33,6	40,1	42,2	43,4	43,3	43,5
Japan	18,2	20,8	27,1	26,8	27,0	28,3	28,1	n.a.
Korea		14,9	16,1	20,0	22,6	26,5	26,5	25,6
Luxembourg	27,7	32,8	39,4	37,1	39,1	35,7	35,5	37,5
Mexico			15,5	15,2	16,9	17,9	21,0	17,5
Netherlands	32,8	40,7	42,4	41,5	39,6	38,7	39,1	n.a.
New Zealand	24,1	28,7	31,3	36,2	33,2	35,1	33,7	31,0
Norway	29,6	39,2	42,6	40,9	42,6	43,8	42,6	41,0
Poland				36,2	32,8	34,8	34,3	n.a.
Portugal	15,9	19,1	24,5	30,9	32,8	35,2	35,2	n.a.
Slovak Republic					34,1	29,4	29,3	29,3
Slovenia				39,2	37,5	37,8	37,2	37,9
Spain	14,7	18,4	27,6	32,1	34,2	37,3	33,3	30,7
Sweden	33,4	41,3	47,4	47,5	51,4	47,4	46,3	46,4
Switzerland	17,5	23,9	25,5	27,7	30,0	28,9	29,1	30,3
Turkey	10,6	11,9	11,5	16,8	24,2	24,1	24,2	24,6
United Kingdom	30,4	34,9	37,0	34,0	36,4	36,2	35,7	34,3
United States	24,7	25,6	25,6	27,8	29,5	27,9	26,1	24,0
<i>Unweighted average:</i>								
OECD Total	25,5	29,4	32,5	34,4	35,5	35,4	34,8	n.a.

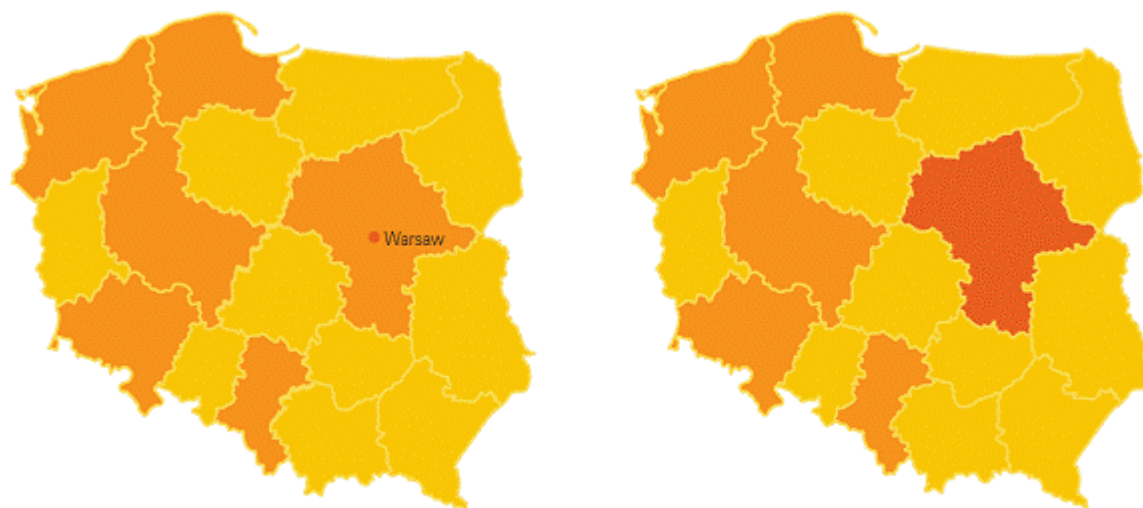

PŘÍLOHA P II: INDEX - SNADNOST PODNIKÁNÍ

- Featured
- Easy
- Medium
- Difficult

PŘÍLOHA P III: VÝŠE DAŇOVÝCH ÚLEV V POLSKU PODLE VOJVODSTVÍ

Until 31 December 2010

From 1 January 2011

- 30% – maximum aid intensity
- 40% – maximum aid intensity
- 50% – maximum aid intensity